

NOVI GLAS

Uvodnik

Danijel Devetak

Afrika, vstani!

Ali ste vedeli, da na 6,7 milijarde prebivalcev našega ljubega planeta kar 4,1 milijarde ljudi ima prenosni telefon? V Italiji je seveda več mobiljev kot prebivalcev; verjetno bolj preseneča dejstvo, da ga ima okrog 30% Afričanov. No, in mislite, da je svet zaradi tega bolj povezan? Odgovor poznamo vsi, saj si ne zatiskamo oči in dobro vemo, da "globalna mreža" ni sistem, ki bi slonel na medčloveškem povezovanju in solidarnosti, ampak prej na koristoljubni želji maloštevilnih "ribičev", ki želijo milijone (če ne milijarde) ljudi "loviti" v svoje mreže in jih mozgati, kolikor se le da. Sodobna omika je pač znanstveno in tehnološko tako razvita, da ne vidi druge rešitve kot te, da se še naprej razvija po tem kopitu, "stranski učinki" pa so globoke rane in protislovja, ki govorijo o tem, da je današnji človek tako kratkoviden kot še nikoli, odkar se je pojavil na Zemlji. Dve milijardi ljudi vegetirata na robu preživetja, lakota ubija šest milijonov otrok letno, vsak dan izumre nekaj rastlinskih in živalskih vrst, vsako leto se zaradi človekove dejavnosti več milijonov hektarjev zemlje spreminja v nerodovitna tla itd. Finančna kriza je le še zadnji dokaz tega, da je prva in glavna vrednota današnjega človeka interes. Problem je v tem, da smo v pohlepni sli izgubili ne le ravnovesje in občutek za mero, ampak še prej občutek za skupnost in njen celostni razvoj.

Zato ni čudno, če se je "civilizirani" Zahod zagnal proti papežu, ki je na pastirskem obisku v Afriki spregovoril jasne besede. Črno celino je pozval, naj po dolgoletnih državljanskih vojnah in spopadih med plemeni in državami išče mir in spravo; s pogumom naj zaživi v bratstvu, da bi presegla spore in napetosti; varuje naj se lakomnih multinacionalnih družb, ki izkoriščajo surovine in najrevnejše sloje ter jih oropajo njihovega bogastva; varuje naj se egoizma, mamili, spolne neodgovornosti in zatiranja človeških življenj s splavom; ceni naj žensko, ki je pravi steber afriške družbe, žal prevečkrat zapostavljena in ponižana. Afrika je v svojih osnovah še pristna in zdrava, polna upanja in ustvarjalnosti, zejna pravičnosti in celostnega razvoja. Zato - je še povedal Benedikt XVI., ki mu je pri srcu dobro ljudi, zlasti najrevnejših in ob rob potisnjenih - naj vstane kot močna skupnost in naj hodi prihodnosti naproti brez vojn in nasilja.

Zakaj so bile nekatere izmed teh besed deležne tako ostrih kritik? Lažje kot spodbujati in graditi mir v Afriki je podpihovati spore ter tako, mimogrede, prodajati orožje; gre za "gospodarsko" panogo, ki v državah od Rusije prek Evrope do ZDA po dobičkih presega vse ostale. Lažje kot vzgajati k bolj osveščnemu spolnemu in družinskemu življenju ter k zvestobi je prodajati kondome. Tragične epidemije aidsa v Afriki ne morejo rešiti samo kondomi in denar, je rekel papež; napadli so ga evropski politiki in birokrati, ki gledajo na svet skozi očala bruseljskih steklenih palač. Marsikateri zdravnik, ki je izkusil življenjske pogoje v subsaharskih državah, pa je priznal, da je kondom samo eden od načinov preprečevanja širjenja boleznih in niti ne najbolj učinkovit.

PS. V ameriški prestolnici Washingtonu je povprečno verjetno nekaj več mobilnih telefončkov kot v Afriki; okuženih z aidsom pa prav toliko.

Herman Srebrnič je prejel priznanje Kazimir Humar

Foto DPD

FORLÍ Italijansko vsedrjavno združenje katoliških tednikov

"Naši časopisi, prostor raziskovanja nerešenih vozlov naše družbe"

Tematsko izhodišče letošnjega srečanja Italijanskega vsedravnega združenja katoliških tednikov (Federazione italiana settimanali cattolici - Fisc) je slonelo na geslu V iskanju izgubljenih resnic - Informacija: med prevaro in interpretacijo. Nadvse aktualna tema namreč, ki je še kako prisotna v novinarskih dinamikah katoliškega časopisja, kjer so časnikarji in sodelavci številnih tednikov še toliko bolj poklicani, da v sedanjih družbi - ki je vedno bolj prepuščena sami sebi in lažnim utvaram - jasno začrtajo pot korektnemu poročanju, iz katerega mora pognati seme tvornega načrtovanja okolja in medosebnih stikov. Začeti pa je treba pri majhnih stvarih, vrniti se je treba v tkivo vsakodnevnih odnosov in jih prežeti z etično moralno prizmo 'dobrega': pogoj za tako početje pa mora pri novinarjih katoliških časnikov postati trdna deontološka drža. Tako bi lahko strnili smernice, ki so izšle s tridnevnega srečanja, ki je tokrat bilo v Forliju, kjer je katoliški časopis mesta v Romagni il Momento slavil devetdesetletnico delovanja (krajše slovesnosti je bil deležen tudi časopis škofije Faenza - Modigliana il Piccolo, ki je slavil 110. obletnico). Udeležence kongresa je v četrtek, 19. marca, najprej sprejela mestna občina, kjer so po uvodnih pozdravih županje Nadie Masini in predsednika pokrajine Forlì - Cesena spregovorili še škof škofije Forlì - Bertinoro msgr. Lino Pizzi, senator in vladni podtajnik Carlo Giovanardi, vodja urada za družbena vprašanja italijanske škofovske konference g. Domenico Pompili, predsednik FISC-a g. Giorgio Zucchelli in odgovorni urada za kulturo škofije Forlì - Bertinoro msgr. Franco Zaghini, ki je spregovoril o 90-letni zgodovini tednika il Momento. Še zlasti zanimiv je bil poseg g. Pompilija, ki je predstavnikom okrog 150 katoliških časnikov spregovoril o papeževem pismu kato-

liškimi časnikarjem, v katerem sveti oče navaja iztočnice, ki naj postanejo vodilo novinarskega poklica: "Iščite iskrenost bolj kot očitnost, opredeljujte resnične tematike, ne pa votlih plitvin. Naši časopisi - še prej kot cerkvena glasila - naj postanejo prostor raziskovanja nerešenih vozlov naše družbe". Človek je namreč izgubljen, ko postane razčlovečeno bitje, ko se oddalji od lastnega bistva in od lastne biti. Na tej tematski valovni dolžini je bil osnovan tudi naslednji študijski dan. Na jutranji zasedbi so spregovorili bolonjski pomožni škof in odgovorni za

družbena občila Emilie Romagne pri italijanski škofovski konferenci msgr. Ernesto Vecchi (ki je pred tem za udeležence kongresa daroval tudi sveto mašo), sociolog Ivo Colozzi, novinarka RAI Lorena Bianchetti, škof v Macerati in predsednik komisije za kulturo in družbena občila pri IŠK msgr. Claudio Giuliodori in državni predsednik FISC-a Giorgio Zucchelli. Popoldanski del simpozija pa so sooblikovali državni predsednik novinarske zbornice Lorenzo Del

Boca, novinar RAI Marino Bartoletti in direktor agencije za versko informacijo Sir Paolo Bustaffa. Iz posameznih referatov je izšla podoba družbe, ki je vedno bolj pod vplivom medijev: še zlasti starši, ki se večkrat znajdejo v primežu negotovosti, se obračajo k medijem zato, da bi od njih prejeli 'ustrezne' nasvete: kar povejo internet, razni psihologi, ki polnijo televizijske programe, časopisne rubrike, vse to postane za starše zakon in vredno posnemanja. V vsesplošni čaršiji novic in povprečnih časnikarskih komentarjih pa gre uvideti tudi problem pogodbenih pogojev vedno večjega števila novinarjev, katerih dohodek je sorazmeren s številom izredno slabo plačanih prispevkov: ne preseneča torej dejstvo, da novinarji za golo preživetje žrtvujejo kvaliteto na račun kvantitete. Kljub temu pa se morajo novinarji pri delu izogniti gnetenju nepotrebnega škandala in širjenju nizkotnih tem: njihova naloga naj postane torej pošteno izpričevanje okolja, v katerem živimo. Le tako bodo bralci in poslušalci, skratka naslovljenci novic, imeli na voljo sredstvo, s katerim bodo globlje zrl v lastno zavest in tako dobili pot do resnice. Deontologija lahko torej postane polje tvornega soočanja katoliških in

nekatoliških novinarjev; lahko postane prostor bolj poštenega načrtovanja prihodnosti. Srečanje v Forliju, katerega so se med drugim udeležili tudi predstavniki zamejskih katoliških glasil Novi glas in Naš vestnik, je časnikarskim operaterjem nudilo poleg medsebojnega druženja in izmenjave mnenj tudi dragocen vpogled v krajevno stvarnost, ki se je razpletel med obiskom mestnih znamenitosti in razstav.

Seja Izvršnega sveta SSO

Na dnevnem redu žgoče teme

Izvršni odbor SSO je redno sejo, ki je bila 18. marca letos, posvetil žgočim vprašanjem, ki so danes v ospredju zanimanja naše slovenske javnosti.

Po uvodnem tehtnem poročilu predsednika SSO Draga Štoka, ki se je dotaknil kar nekaj bistvenih problemov slovenske narodne skupnosti, analiziral odnose do republike Slovenije, dežele Furlanije Julijske krajine in italijanske vlade, ugotavljal pozitivne, a tudi negativne trenutke sedanega stanja, se je debata v Izvršnem odboru SSO osredotočila na probleme, ki so se pojavili v SLOMAK-u po zamrznitvi predsedniške funkcije s strani dosedanjega predsednika.

Izvršni odbor SSO je ponovno izrazil priznanje Rudiju Pavšiču za delo, ki ga je opravil v petletnem obdobju manjšinske koordinacije, se mu zahvalil za ves trud, ki ga je vložil v delovanje SLOMAK-a; odbor je ostal trdno na stališču, da je nujno potrebno spoštovati duha in norme pravilnika SLOMAK-a, ki jasno določajo princip soglasja in ro-

Drago Štoka

in dolžnost imeti na čelu koordinacije tudi svojega predstavnika. Za zdaj SLOMAK vodi predstavnik Slovencev na Madžarskem g. Jože Hlirňok. Prav bi bilo, da bi se na čelu SLOMAK-a zvrstili vsi predstavniki včlanjenih Zvez. Izvršni odbor SSO je s tem v zvezi sprejel v vednost odstop dosedanje članice SLOMAK-a La-

risse Borghese, ki je svoj odstop utemeljila z veliko preobremenjenostjo, in se ji zahvalil za vsa njeno pozhrtvovalnost v petletnem mandatu. Na njeno mesto je Izvršni odbor imenoval dr. Bernarda Špacapana, ki se je odboru zahvalil za zaupanje in nakazal smernice svojega prihodnjega delovanja v Slovenski manjšinski koordinaciji. Bernard Špacapan ima na tem področju veliko izkušenj tudi kot dolgoletni izvoljeni svetovalec v raznih političnih organih na Gorškem.

V nadaljevanju seje so člani Izvršnega odbora SSO govorili tudi o soodgovornosti SSO pri vodenju slovenskega dnevnika v Italiji in ugotovili, da mora SSO Primorskemu dnevniku biti vse bolj uspešno ob strani in si prevzeti večje odgovornosti tako v Zadrugi kot v PRAE, da bo tako Primorski dnevnik postal to, kar si vsi želimo, to je glasilo vseh Slovencev v Italiji.

Ob koncu so se člani odbora SSO zavzeli za večje odgovornosti pri vodenju skupnih ustanov, ki so in morajo biti objektivni in enakovredni izraz obih krovnih organizacij, to je SSO in SKGZ, ki si morata na vseh nivojih prizadevati za enakovredno pomoč in solidarnost pri svojem delovanju in uspešnem iskanju skupnega pozitivnega dialoga in konstruktivnega sodelovanja v izključno korist celotne naše slovenske narodne skupnosti.

Ni še pietete do mrtvih Javni odpad

Na Dunajski cesti na Opčinah, na poti, ki sicer pelje v Sežano in Ljubljano, lahko opazimo dvojezični smerokaz. To je tudi edino znamenje, ki nas usmerja k obeležju za pomor 71 talcev pred 65 leti.

Nemci so na tretji dan aprila 1944. leta pregnali iz Koronejskih zaporov talce in jih usmrtili na tamkajšnjem strelišču, ki še vedno deluje. Medtem ko imajo usmrčeni na drugem tržaškem procesu v notranjosti strelišča spominsko ploščo, so na Pikelcu za zidom strelišča domačini postavili obeležje ustreljenim talcem, na katerem ni imen poklanih. Svoji nekaterih pokojnih so postavili vaze z njihovimi imeni. No, tukaj se lahko vsaj zberejo na spominskih svečanostih, kot ob 65-letnici ustrelitve, ne da bi morali zaprositi za dovoljenje vodstva strelišča, od koder ves dan še danes odmevajo suhi strelji iz za zidov, ki so bili priča smrti junakov z drugega tržaškega procesa, talcev, ki so jih pobili 3. aprila 1944, onih, ki so jih usmrtili še leto kasneje na pragu osvobodit-

Le težko bomo našli skupnost na svetu, ki dopušča nadaljevanje oskrnjenja tistih, ki jih ima za

nosilce lastnega obstoja. Ne glede na vprašanja lastništva objekta bi civilni pritisk naše družbe moral biti takšen, da bi prefekt odredil iz razlogov javnega reda najprej takojšnje prenehanje vadb na strelišču in nato posegel za ureditev objekta. Žal je skupnost ob blažilnih poli-

tike izgubila vsak pojem človeškega dostojanstva in spoštovanja do vseh, ki so zanj darovali svoja življenja. Tako lahko prenašamo cirkuse ob Rižarni. Ni nobenega spomina na ulici Bellosguardo, kjer so sicer Villo Triste porušili. Ni plošče na nekdanji karabinjerski postaji v ulici Colonia, kjer je bila podružnica posebnega policijskega oddelka. Sem so nagnali pred 64 leti na prvi pomladanski dan dobršen del Lonjerja. Tu je na kitah viselo dekle iz Pahorjevega romana. Še živeli naj ji gre naš spoštljivi poklon. Na kraju mučenj na Oberdankovem trgu ali na mestu odhoda vlakov v taborišča tistih, ki niso za vedno ostali v Rižarni in so jih gnali ob spremstvu "Guardie civiche", ki postaja iz dneva v dan vse bolj odporniško gibanje, ni napisana slovensčina in hrvaščina. Koliko jih je bilo! Tudi Pahor pa Marušič. Smo res za javni odpad. Ne, talci so postali, zajeten, mor-da zavraten odpad. Rifiuti ingombranti.

Po trinajstih mesecih molka Oglasil se je Romano Prodi

Pred dobrim letom dni je morala levosredinska koalicijska vlada Romana Prodi odstopiti, potem ko ji je pravosodni minister in voditelj UDEUR Mastella odtegnil podporo in ji je s tem odmanjkala pičla večina v senatu. Sledil je razpust parlamenta in razpis predčasnih parlamentarnih volitev, na katerih je močno prevladala desnorsredinska koalicija pod vodstvom Berlusconi. Na teh volitvah je prvič samostojno nastopila nova Demokratska stranka, ki je nastala jeseni 2007 iz združitve Levih demokratov in Marjetice. Za njenega vsedravnega tajnika je bil na primarnih volitvah izvoljen takratni rimski župan Walter Veltroni. Vodstvo nove DS je odločilo, da na aprilskih volitvah nastopi samostojno brez predhodnih povezav s skrajnimi levičarskimi strankami, ki so sodelovale v Prodijski vladi. Prodi se s to usmeritvijo Veltronijevega tajništva ni strinjal, zato na volitvah ni kandidiral, temveč se je umaknil iz aktivne politike. Ker se je kot resen politik vedno lojalno obnašal, ni želel delati težav novemu stranknemu vodstvu. Sprejel je vodenje delovnega odbora OZN za mirovne pobude v sodelovanju z Afriško zvezo držav.

Sredi letošnjega marca pa je Prodi nepričakovano nastopil v popularni oddaji Che tempo che fa, ki jo vodi Fabio Fazio na tretji televizijski mreži. Zadnjič je na televiziji nastopil decembra 2007, preden je njegova vlada padla februarja 2008. Zato je za ta njegov napovedani nastop vladalo precejšnje zanimanje, ker se je ujemal z Veltronijevim odstopom in izvolitvijo Franceschinija za njegovega naslednika. Tu je treba povedati, da Veltronijev cilj po uveljavitvi DS kot prve stranke na volitvah ni bil dosežen in si je istočasno nakopal težke zamere dočerašnjih levičarskih zaveznikov, ki so zara-

deželnega volilnega praga izpadli iz novega parlamenta. Usojena mu je bila opozicija Berlusconijski vladi, ki doslej ni pokazala resnejšega namena, da vzpostavi v opozicijo normalne odnose in sodelovanje pri iskanju rešitev najpomembnejših problemov. Na vseh delnih upravnih volitvah v zadnjem letu je Demokratska stranka doživela osip glasov in izgubo

Romano Prodi

deželne uprave na Sardiniji. Tajniku Veltroniju ni ostalo drugega, kot da odstopi s svojega vodilnega mesta v stranki. Na njegovo mesto je bil na izredni skupščini strankinih delegatov izvoljen dotodajni podtajnik Franceschini, ki naj bi stranko vodil do njenega jesenskega kongresa.

Prodi je v omenjenem televizijskem nastopu brez diplomatskega ovinkarjenja pripisal Veltronijevi usmeritvi, da gre DS na volitva brez predhodnih zaveznikov, glavni vzrok za padec vlade Unije. Po njegovem prepričanju bi namreč vlada kljub skromni večini v senatu lahko še trajala in bolj sproščeno izvajala svoj program, potem ko je uspešno prestala glasovanje o proračunu za leto 2008. Pravosodni mini-

ster Mastella in voditelj politične stranke UDEUR se je zbal za svoje politično preživetje, če se okrog DS ne bo oblikovalo zavezništvo z drugimi strankami. Zato je prvi odtegnil podporo Prodijski vladi. Ob tem politični ocenjevalci ugotavljajo, da je sedaj Prodi izbral pravi trenutek, da pove, kako so dejansko potekale stvari v ozadju, ki so pripeljale do zrušenja vlade, upajoč, da bo novi tajnik DS Franceschini skušal primerno upoštevati italijansko politično stvarnost. Prodi trdno vztraja na stališču, da mora DS biti osnovno jedro reformističnih sil v državi kot alternativi politični tudi desni sredini. To je bil cilj tudi zavezništva Oljke, iz katerega izhaja sama Demokratska stranka. Program

levosredinskega zavezništva pa mora temeljiti na prepoznavnih programskih izhodiščih, kot so socialna pravičnost, skrb za mlade generacije, šola in izobraževanje ter uveljavljanje demokracije na vseh ravneh in predvsem v političnih strankah, namesto manipuliranja z izkaznicami.

Maščevalni odhod Mastelle iz levosredinske koalicije je zapečatil usodo Prodijske vlade. Drugi odpadniki so sledili Mastelli. S padcem vlade se je tudi Prodi oddaljil od politične usmeritve vodstva DS, za ustanovitev katere je sam dal pobudo, in se nato umaknil iz italijanskega političnega življenja. S svojimi izjavami v omenjeni televizijski oddaji je prvič javno obrazložil razlog za svoj dokončni umik in s tem neposredno spomnil sedanje vodstvo DS na izvorno izhodišče, ki je navdihovalo ustanovitev iste stranke, to se pravi na njeno vlogo posredovalca med vsemi reformističnimi silami, ne pa samostojnega jezdeca v varljivem zasledovanju večinskega konsenza italijanskih volivcev. Ob koncu oddaje je Prodi potrdil, da se ne misli vrniti v italijansko politiko, kakor tudi ne preklicati svojega odstopa s predsedniškega mesta stranke, katere sicer ostaja navaden član. Dejal je tudi, da je odklonil ponudbo iz Belgije za kandidiranje na junijskih evropskih volitvah.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Srečno sobivanje ni nekaj danega

Misel, ki jo je ob prazniku gorških zavetnikov Hilarija in Tacijana izpostavil nadškof Dino De Antoni, da velja večjo pozornost posvetiti skupnosti kot takšnemu ali drugačnemu sobivanju mnogih, je vsekakor vredna globljega razmisleka. Ne nazadnje zaradi poudarka, da ne gre zgolj za nagovor vernim, ampak tudi tistim, ki to niso, torej za nagovor celotni družbi. Misel očitno izhaja iz občutka, da se nam zdi naše skupno življenje, se pravi življenje v vsem tistem širokem krogu, v katerem se gibljemo in srečujemo z drugimi, vse preveč nekaj samo po sebi umevnega, nekaj danega in zagotavljenega. Naše skupno življenje, da je preprosto povedano že in le prostor, v katerem živimo, kraj ali mesto, kjer smo in tukaj se naše razmišljanje že konča, če se je v nas sploh vzbudilo. Resnica pa nikakor ni tako preprosta: nismo namreč v določeno skupnost ljudi postavljeni in vanjo rojeni tako, da bi bilo naše skupno življenje srečno in osrečujoče, tudi če zanj nismo ničesar posebej storili. Če mislimo na ta način, ni čudno, da naši medsebojni odnosi ne morejo biti vedno zgolj dobri in spodbudni, ampak narobe, utegnjejo biti obremenjujoči, izčrpujoči in utišujoči. Razlog je v dejstvu, da je vsakdo med nami svobodno bitje, ki nimalokrat želi, da bi to svobodo povsem enostransko uveljavil. In na takšno pravico se bolj ali manj pogosto sklicujemo vsi in osupnemo, če se na isto pravico z enako odločnostjo sklicujejo tudi drugi. Kar naenkrat se pokaže, da je za mojo svo-

bodo prostora premalo in na enak način so ogorčeni drugi, ker sem jaz menda tisti, ki jim svobodo odrekam oziroma jim svojo vsiljujem. Ugotovitev: da imam premalo prostora, so seveda krivi drugi, ker so oni tisti, ki mi ga jemljejo, zato mi ne preostane drugega, kot da se za svoj večji prostor borim. To pa je že boj z drugim in drugim, to je že boj s sočlovekom, zaradi česar se vsi počutimo nesvobodne in utišane ter znotraj skupnosti, ki jo sestavljamo, pravzaprav nemočne. Iz tega očitno izhaja, da moramo naše skupno življenje negovati in ne ga samo v svoj prid nenehno izkoriščati. Naše skupno življenje je v bistvu živa in nadvse vplivna razsežnost, ki je za vse nas toliko blagodejnejša, kolikor na višji ravni je. In blagodejna raven skupnega življenja se vzpostavi v trenutku, ko vsak vanjo prispeva svoj delež, ko pač nekaj tej skupnosti da in se v svoje dobro zaveda, da je dati svoj delež nujno in edino smotno, saj zanemarjenega skupnega življenja ni mogoče z ničemer drugim nadomestiti. Brez našega deleža, ki se nam presenetljivo bogato obrestuje, se prične vsakršna skupnost razkrajati: nastajajo napetosti v družini, na delovnem mestu, v kraju, v katerem živimo, trpijo odnosi med večjimi enotami, deželami, narodi, državami, verami in celo civilizacijami. Povsod torej lahko ali vzpostavljamo razumevanje in s tem skupnost gradimo, ali pa se s sočlovekom spopadamo in s tem nesmiselno rušimo njega in sebe.

Janez Povše

Na dnu...

KAJ SITNARIŠ!
ČE SEM PREŽIVEL S TEBOJ,
BOM PREŽIVEL TUDI S KRIZO!

POGOVOR Dr. Vera Smole

Slovenska narečja so vrednota, del kulturne dediščine

Red. prof. dr. Vera Smole, predavateljica dialektologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, vodja dialektološke sekcije na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU v Ljubljani pa tudi programske skupine dialektologija slovenskega jezika, je v pogovoru opisala razvoj slovenskih narečij, njihov pomen in povezanost z življenjem posameznika.

Kako bi opisali našim bralcem narečja? Kako bi definirali narečje? Kakšen je, po vašem mnenju, odnos med knjižnim jezikom in narečjem tako v Sloveniji kot v Italiji?

Narečje je govorni jezik prebivalcev določenega zemljepisnega območja, ki se v posameznostih razlikuje iz kraja v kraj, po slušnem vtisu in glavnih značilnostih pa je še toliko podoben, da se govornici med sabo neovirano sporazumevajo. Več podobnih narečij se družijo v narečne skupine, vsako narečje pa združuje več krajevnih govorov, ki se po navadi izoblikujejo na območju župnije kot najdalj obstoječe organizacijske enote. Govorniki istega krajevnega govora lahko čutijo pripadnost skupnosti, ki govori enako (isti krajevni govor) ali pa vsaj podobno (isto narečje), in se istočasno razlikujejo od bolj ali manj drugače govorečih. Z drugimi besedami bi rekli, da krajevni govor ali celotno narečje služi za identifikacijo znotraj neke skupnosti in istočasno za diferenciacijo navzven ter ima na manjšem območju zelo podobno vlogo kot kateri koli jezik na večjem.

Slovenski jezik se je narečno razcepil na dvoje narečij že ob samem nastanku, in sicer nekako ob koncu 11. stoletja, ko se je izoblikovalo že več razlikovalnih značilnosti do drugih (južno) slovenskih jezikov. Zgodovinski, zemljepisni in cerkveno-upravni dejavniki so v nadaljnjih stoletjih narečno drobitev samo še stopnjevali in danes lahko trdimo, da je slovensčina, čeprav z relativno majhnim številom govorcev, narečno najbolj raznolik, zato pa toliko bolj bogat slovenski jezik. O tem se lahko prepričamo v publikacijah Slovenskega lingvističnega atlasta. V sedanjih živih narečjih se kaže večstoletni razvojni proces, saj so nekateri jezikovni pojavi v nekaterih narečjih še enaki praslovenskim, v drugih pa imajo ravno ti za sabo že zelo veliko postopnih sprememb. Delo-

ma so k temu pripomogli tudi drugojezično sosedstvo, naravne ovire in specifična obrobna lega, kamor inovacijske središčne jezikovne spremembe niso prodrle. Prav zahodna slovenska narečja hranijo mnogo arhaizmov in istočasno veliko sprememb, ki jih je povzročil stik z romanskimi jeziki in narečji, ki pa so seveda drugačne od tistih, ki jih je povzročil stik z germanskimi jeziki na severu, in zato so te prepoznavne. Arhaičnost (starinskost) zahodnih narečij so v 19. stoletju ugotovili prvi tuji raziskovalci, npr. Ivan Ivanovič Sreznjevski in Jan Baudoin de Courtenay, ki so slovenska narečja prišli raziskovat z namenom rekonstrukcije praslavščine, in jim prav zato posvetili zelo veliko pozornost. Še posebej je pri tem izstopalo rezijansko narečje, za katerega lahko rečemo, da je najbolje raziskano slovensko narečje. Kljub temu pa tudi današnji slovenski, italijanski, nizozemski in še kateri jezikoslovci v zahodnih slovenskih narečjih odkrivajo mnogo novih zanimivosti in samo obžalujemo lahko, da število govorcev tako drastično upada. To se dogaja tako na območju Slovenije kot Italije, čeprav deloma zaradi različnih vzrokov. Zdi pa se, da se v zadnjem času spreminja vsaj odnos do narečij in narečnega, in sicer v pozitivno smer: postajajo vsaj del kulturne dediščine, s čimer so si pridobila pravico do zaščitenosti. Vsaj nekaterim pa so bila in so še vedno prvi materni jezik in zato najintimnejše izrazilo svojega bistva – kadar je to potrebno, tudi izrazilo narodnostne pripadnosti. So tudi osnova in most, da se čim bolj naučimo skupnega slovenskega knjižnega jezika, ki nam močno razširi komunikacijski in spoznavni prostor. Prav tako se nam bo lažje naučiti katerega od drugih slovenskih jezikov.

Kakšno vlogo ima narečje v vašem osebnem življenju in kako je to vplivalo na samo izbiro poklica?

Na srečo sem ena izmed tistih ljudi, ki je z materinim mlekom vsrkavala tudi pristno domačo besedo – to je bil vzhodnodolenjski šentruperski govor. Razen v šoli, ampak samo med poukom, je bila narečni govor moje osnovno sredstvo sporazumevanja vse do odhoda na študij v Ljubljano. V njem sem imela možnost slišati veliko bero ljudske ustvarjalnosti, saj je bila moja stara mama prava pravljičarka, a žal se je to z njeno

smrtjo pri mojih osmih letih končalo. A nič z manjšo radovednostjo in ljubeznijo se nisem učila knjižnega jezika – v šoli in z branjem knjig. Od prvega razreda osnovne šole pa vse do zaključka srednje in še na fakulteti sem vedno pomagala slabšim učencem, tako da se je izbira poklica oblikovala sama po sebi: poučevati slovenski jezik s književnostjo in da bi lažje dobila službo, sem študirala tudi nemščino, čeprav me je ve-

tega, v Italiji.

Koliko uporabljate narečje v vsakdanjem življenju?

Zaradi poklica in mestnega okolja sedaj svoj narečni govor rabim bistveno manj, čeprav se z mojem, ki je tudi Dolenjec, pogovarjava med sabo včasih "po domače", včasih – po navadi takrat, ko oba prideva iz predavalnice – pa še nekaj časa ostaneva pri govornem knjižni različici slovenskega jezika. Kdaj preklopiva iz enega v

liko bolj vleklo na ruščino. Razumljivo, da sem diplomsko nalogo delala pri akad. prof. dr. Tinetu Logarju, kjer sem začela z osnovnimi raziskavami svojega narečnega govora, ki pa so se kasneje po mnogih srečnih naključjih raztegnile preko magistrskega in disertacije in še naprej. Po enajstih letih raziskovalnega dela na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU se je pojavila ne samo možnost, pač pa potreba, da se posvetim tudi pedagoškemu poklicu na Filozofski fakulteti: dodatna možnost raziskovanja narečij po širšem prostoru skupaj s študenti prek njihovih seminarjskih, diplomskih, magistrskih in doktorskih del me je naravnost priskala vase. Večinoma res samo s slušalkami ob računalniku sem "prepotovala" skoraj ves slovenski narečni prostor, tudi del

drug kod, se običajno niti ne zaveva; najbrž takrat, ko sva doma tudi z mislimi, ne samo fizično. Zanimivo, da sin ni prevzel najinega narečnega govora in prav tako tudi ne od vrstnikov ljubljansčine; vrstniki na Dolenjskem pa so se v govorici prilagajali njemu, ne on njim, kar se mi je zdelo škoda, a stvarnost je težko spreminjati. On se počuti ljubljancina, midva z mojem še vedno Dolenjca in tako tudi govorimo. V narečju se še vedno pogovarjam s sorodniki iz Dolenjske (tudi po telefonu) in vsemi znanci v dolenjskem domačem okolju.

Ali ste kdaj srečali koga, ki sta se mu zdelo raba in preučevanje narečij nesmiselna?

Ne, ampak obratno. Ko povem, kaj delam, se večini zdi zelo zanimivo, saj pri nas ni težko občutiti, kako se govorniki slovenskega jezika

med sabo narečno razlikujemo. Vsak laik zelo hitro ugotovi, kdo prihaja iz Dolenjske, kdo iz Gorenjske, Primorske, Koroške, Prekmurja... Žal pa je bila nekoč (in pri premalo razgledanih pedagogih še vedno je) sola tista, ki je narečja zatirala: namesto da bi preko njih vzpostavila most do učenja knjižnega jezika, je to poskušala doseči s prepovedovanjem, celo zasmehovanjem in poniževanjem le tega. Govoriti narečno je bilo sramotno, kmetavzarsko, narečna zvrst ni bila enakopravna in še manj enakovredna drugim zvrstem slovenskega jezika, še zlasti ne knjižni. Tudi v sami stroki naj bi preučevanje narečij služilo bolj kot pomagalo nekaterim drugim vejam jezikoslovca, npr. primerjalnemu slovenskemu jezikoslovju, in še na začetku moje poklicne poti se je govorilo o zamiranju dialektologije in razraščanju sociolingvistične, ki naj bi jo zamenjala. Na srečo takratnim družbenim tendencam nisimo nasledili vsi, medtem pa so se spremenile tudi okoliščine in vsaj pri nekaterih, še zdaleč pa ne pri vseh, tudi premik v glavi: slovenska narečja so začela postajati vrednota, del kulturne dediščine, pomembna za prepoznavnost, ne samo pokrajinsko, ampak zaradi njihovega bogastva celo narodnostno, postajajo moda in preko nje celo tržno blago. Ali povedano drugače: iz ene skrajnosti se gre v drugo. In nič drugače ni v etnologiji. Strokovnjaki pa bi morali biti tisti, ki ves čas ohranjajo trezno glavo in znajo stvari postavljati na pravo mesto: vztrajno raziskovati in nosilce vsakršne kulturne dediščine ozaveščati, da se zavedo njenih vrednot in jim pokazati pravo pot, kako jih ohraniti in potrjevanje svoje identitete in v občudovanje tistih, ki se za to zanimajo in znajo ceniti.

Kako sprejemajo študentje predmet in poučevanje narečja?

Dialektologijo imamo šele v četrtem letniku in ker so pred tem že opravili izpite iz zgodovine slovenskega jezika od praslovanščine dalje ter se naučili osnov stare cerkvene slovanščine, jim ta ne dela večjih preglavic. Študij slovenskega jezika s književnostjo je vsebinsko zelo obsežen in normalno je, da nekaterim ta del ni ravno najbolj všeč. Po obisku izbirnega diplomskega seminarja in opravljanju diplomskih del s področja dialektologije, pa si upam trditi, da je zanimanje zelo veliko. Kljub temu da izdelava diplomskega dela s tega področja zahteva veliko raznovrstnih znanj in spretnosti (od sposobnosti terenskega dela, obvladanja tehnike snemanja, računalniških programov za obdelavo govora in fonetični zapis do jezikoslovnih znanj za samo analizo govora), s tem pa tudi časa, se zanj odloča relativno ve-

liko število študentov, ki se prelevijo v prave raziskovalce in nemalekkrat naredijo veliko več, kot bi bilo potrebno. Žene jih neki poseben zanos, ko spoznavajo, kako bogat je v resnici njihov narečni govor – ali pa žal samo še govor njihovih prednikov –, pa tudi želja, da svojemu kraju ohranijo delček identitete, ki morda postaja že zgodovina. Ob sistematičnem zbiranju npr. besedja določenih vsebin (vinogradniške in kletarske, kuharske, nekaterih domačih obrti in tudi vsakdanjega kmečkega življenja, popis rastlinskega in živalskega izrazja ipd.) se nabirajo tudi ure in ure zapisanih pripovedi o življenju in delu in vse to bo treba soočiti v posameznih sintetičnih delih, kjer se bodo pokazale tako posebnosti kot medsebojne povezave življenja na slovenskem etničnem prostoru.

Koliko poznate zahodna narečja? Kakšen se vam zdi odnos prebivalcev tega območja do narečij?

Recimo, da poznam primorska narečja teoretično zadovoljivo – med drugim sem pred leti napisala kar obsežno geslo "zahodna slovenska narečja" za Enciklopedijo Slovenije – v praksi pa vsekakor premalo, saj sem terenske raziskave opravljala samo v Kanalski dolini, in sicer v okviru raziskovalnega tabora, ki ga organizira SKS Planika, in samo o tem lahko govorim iz lastnih izkušenj. Odnos do slovenskih narečnih govorov se v Kanalski dolini razlikuje ne samo od vasi do vasi, ampak tudi od družine do družine znotraj iste vasi, četudi so slovenskega porekla. Presenetil pa me je globoko zasidran strah pred njegovo rabo pri nekaterih prebivalcih iz starejše generacije in obžalovanje nekaterih iz mlajše generacije, da jim starši tega znanja niso posredovali. Čeprav sem prej že marsikaj prebrala o zatiranju slovenskega jezika v Italiji, me je to neposredno doživetje globoko pretreslo. In včasih je bilo naravnost ganljivo, kako so nas bili nekateri naši informatorji od obiska do obiska bolj veseli in kako so na plan vreli spomini, z njimi pa tudi njihov toliko časa zatajivni rodni jezik; podobno sem doživela v Celovski kotlini in Avstriji.

Bi radi posredovali kakšno misel bralcem?

Po vsesplošni globalizaciji bo postalo nekaj vredno le tisto, kar bo ostalo posebno, pokrajinsko ali krajevno prepoznavno – ne samo materialno, tudi duhovno. Ves človekov materialni in duhovni svet pa se odraža v njemu lastnem jeziku, ožji, bolj domači, intimen in poseben v narečnem jeziku. Spomin in spoštovanje si bomo pridobili, če bomo čim več od tega znali ohraniti nadaljnjim rodovom.

Hvala lepa za pogovor!
Slavica Radinja

Igor Gabrovec na dveh pomembnih srečanjih

Pri Agrarni skupnosti v Trstu in pri Slovencih v Špetru

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec bo že v kratkem vložil osnutek zakonskega dopolnila k deželniemu zakonu 3 iz leta 1996 o konzorcijih goratih družinskih skupnosti, ki zanima pristojnosti in pravice tudi jusarskih in srenjskih odborov na Tržaškem. Tako je bilo sklenjeno v petek, 20. t. m., na srečanju na Padričah, kjer se je deželni svetnik Gabrovec sestal z vodstvom Agrarne skupnosti srenj in jusov na Tržaškem. Gre za zakonski predlog, ki sta ga v minuli zakonodajni dobi že vložila svetnika Mirko Špacapan in Umberto Fortuna Drossi. Pr-

vočno besedilo, ki ureja odtujitev in spremembo namembnosti jusarsko-srenjskih zemljišč pretežno za potrebe javne koristi, bo dopolnjeno še z določili, ki bodo jusom in srenjam priznala status kmetijskega podjetja na osnovi veljavne zakonodaje. To je potrebno, zato da lahko zainteresirani jusarski in srenjski odbori sodelujejo pri programih in razpisih, ki jih predvideva deželni načrt za podeželski razvoj. Dne 20. marca dopoldne je bil deželni svetnik Igor Gabrovec v Benečiji, kjer se je v Špetru najprej sestal z upravnim odborom Inštituta za slovensko

kulturo s predsednico Bruno Dorbol' na čelu in z ravnateljico Večstopenjske dvojezične šole Živo Gruden. Beneški rojaki so Gabrovcu podrobno predstavili načrt, ki bi Benečijo obogatil za pomembno večnamensko središče za gledališke, razstavne in druge dejavnosti. Prostor bi služil tudi kot informativna točka, v kateri bi se spletale pobude za promocijo slovenskega jezika in kulture ter njihovega povezovanja z ostalimi kulturnimi stvarnostmi v videmski pokrajini. Na srečanju, ki sta se ga udeležila tudi pokrajinska predsednika SKGZ Jole Namor in SSO Giorgio Banchig, je tekla

beseda o splošnem političnem stanju v Deželi. Gabrovec je izrazil zaskrbljenost zaradi stopnjevanja poskusov omalovaževanja slovenske narodne identitete v Benečiji, ki se vse pogosto sprevača celo v zanikanje slovenskega izvora domačih narečij. Govor je bil tudi o delovanju, uspehih in težavah dvojezičnega šolskega središča ter o večnem poglavju slovenskega televizijskega signala, ki je za Benečijo še vedno neviden.

Deželni svetnik je zagotovil svoje prizadevanje in potrdil razpoložljivost, da izpostavljenim vprašanjem sledi v prvi osebi. Opoldne se je Gabrovec srečal še z vodjo čedajškega urada Kmečke zveze Stefanom

Predanom in občinskim svetnikom v Občini Dreka Miho Corenom, s katerim se je pogovarjal tudi o političnih razmerjih v Beneških dolinah pred skorajšnjimi upravnimi volitvami.

Papež Benedikt XVI. na pastirskem obisku v Afriki

Afrika lahko postane celina upanja

V ponedeljek, 23. marca, je papež Benedikt XVI. v Angoli sklenil svoj prvi pastirski obisk v Afriki, kamor je šel, da bi vernike utrdil v veri, vse ljudi dobre volje pa spodbudil k spravi in miru v krajih, ki so doživeli veliko gorja in jim še vedno grozi "oblaki zla". Kot je povedal na letalu med vrnitvijo v Vatikan, sta ga najbolj presenetila razigrana toplina ljudi, ki so ga sprejeli zelo praznično, in njihov močni čut za sveto.

Pred odhodom je afriške voditelje še enkrat pozval, naj vztrajno in dosledno postavljajo potrebe revnih pred svoje in naj se borijo proti podkupovanju, skrajni revščini in najrazličnejšim sporom, ki so pustili za sabo globoke rane. "Naše srce ne more biti mirno, dokler naši bratje trpijo lakoto, nimajo dela, strehe nad glavo in drugih ključnih dobrin", je dodal papež ob odhodu iz Angole, kjer dve tretjini prebivalstva živa pod pragom revščine, po ocenah mednarodnih organizacij pa je tudi ena najbolj skorumpiranih držav na svetu.

Dan prej je imel zadnje večje

trebujejo za vzpostavitev bolj pravične in enakopravne družbe", je poudaril pred veliko množico. Papež je v tej luči v soboto obsodil praktično rodovi zgraditi "celino sprave, miru in pravice". Varujejo naj se "sebičnega mišljenja", ki vodi v lažne utopije, zlorabo mamil, spolno nemoralo, šibitev zakona med moškim in žensko ter uboj nedolžnih s splavom. Med mašo je Bene-

ditelj drugih vedno bolj priljubljenih veroizpovedi, poroča Slovenska tiskovna agencija. Papež je v tej luči v soboto obsodil praktično rodovi zgraditi "celino sprave, miru in pravice". Varujejo naj se "sebičnega mišljenja", ki vodi v lažne utopije, zlorabo mamil, spolno nemoralo, šibitev zakona med moškim in žensko ter uboj nedolžnih s splavom. Med mašo je Bene-

ditelj drugih vedno bolj priljubljenih veroizpovedi, poroča Slovenska tiskovna agencija. Papež je v tej luči v soboto obsodil praktično rodovi zgraditi "celino sprave, miru in pravice". Varujejo naj se "sebičnega mišljenja", ki vodi v lažne utopije, zlorabo mamil, spolno nemoralo, šibitev zakona med moškim in žensko ter uboj nedolžnih s splavom. Med mašo je Bene-

ditelj drugih vedno bolj priljubljenih veroizpovedi, poroča Slovenska tiskovna agencija. Papež je v tej luči v soboto obsodil praktično rodovi zgraditi "celino sprave, miru in pravice". Varujejo naj se "sebičnega mišljenja", ki vodi v lažne utopije, zlorabo mamil, spolno nemoralo, šibitev zakona med moškim in žensko ter uboj nedolžnih s splavom. Med mašo je Bene-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

srečanje, in sicer množično mašo na obrobju Angole. Približno milijon vernikov je pozval, naj si prizadevajo za gradnjo boljše prihodnosti: brez plemenskih sporov, državljskih vojn in nasilja. "Oblaki zla so tragično zasenčili tudi Afriko, vključno z ljubljenim narodom Angole. Mislimo, da zlo vojne, morilski sadovi plemenskega in etničnega rivalstva ter gra-bežljivost, ki kvarja človeška srca, zaslužujejo revne in prihodnje generacije ropajo virov, ki jih po-

Prioriteta vere Posredovati sporočilo vere ob spoštovanju drugega

"Vera za zdaj ni prioriteta", tako so 12. marca 2009 v našem zamejskem dnevniku naslovili članek ob predstavitvi raziskave, ki so jo izvedli v Trstu med mladimi od 18. do 29. leta. Zapisali so: "Avtorji raziskave so v pošte v zvezi štiri dimenzije vernosti pri mladih: verovanje, praktičiranje, versko izkustvo (oz. duhovno, saj izraz verski sprava ne ugaja preveč) in občutek pripadnosti določeni veri oziroma Cerki. Pri tem so ugotovili, da kar 35 % anketirancev izjavlja, da ne pripadajo nobeni veri, to je znatno več kot drugje po Italiji... V tem je med mladimi prisotna neka pluralnost, ki jo drugod, kjer se ljudje kljub vsemu izjavljajo za katoličane, najdeš znotraj Cerkev, tu pa je zunaj nje. Vendar ne gre za zavračanje vere kot za to, da za mlade za zdaj slednja ni nekaj prvenstvenega".

Podatki iz raziskave niso presežili niti tržaškega škofa Ravignanija, ta pravi: "Trst je namreč 'združeno mesto', ki pa ni sovražno razpoloženo do vere. Tu je zelo pomemben pristop, saj mora kristjan posredovati sporočilo vere vedno ob spoštovanju drugega in njegove svobode. Mladi Tržičani so zelo svobodni in to je treba upoštevati, potrebujejo pa tudi skupnost in se lahko odločijo, da sprejmejo krščansko sporočilo". Gornji dve izjavi sta zanimivi. Pohvale vredno je, da se o veri razpravljata tudi izven Cerkev. Kljub znanstvenemu pristopu, ki se je tokrat pokazal precej pomankljiv, pa je vseeno treba zastaviti nekaj vprašanj: "Kaj mlad človek razume pod pojmom verovati v nekaj? Kaj je versko praktičiranje? So to obredi, zakramenti, molitve...? Izkustvo vere ostaja nenehni vprašaj pri vseh raziskavah. Kdo v današnji pluralistični družbi sploh razume, kaj je izkustvo nečesa? Kaj šele mladi, ki za te pojme nimajo smisla! Tudi pripadnost veri, ali, kot so zapisali Cerki? Kaj so razumeli pod tem pojmom? Na raznih zbiranjih, kjer se opravlja verski obred (krsti, birme, pogrebi, mladinske verske prireditve), zapažamo trume mladih, ki prihajajo k obhajilu, čeprav jih v cerkvi ne vidimo zlepa. Kaj tu iščejo? Zakaj so tu? Kaj

hoče škof povedati, ko pravi: "Saj mora kristjan posredovati sporočilo vere vedno ob spoštovanju drugega..." Vsi jih spoštujemo, vendar ostaja vprašanje: "Kaj je za te mlade danes vrednota denarja, zaslužka, humanizem, politična uveljavitev, gospodarska uveljavitev... Vse to mladi poznajo. Ne zastavimo pa vprašanja, 'kaj je z njihovim verskim znanjem'? Če kdo o nečem nič ne ve, ali ve zelo malo, kako lahko tak človek o tem daje izjave? Kaj oni o veri sploh vedo? To je generacija, ki v glavnem ne pozna molitve, saj ta tudi v njihovih družinah v glavnem ni prisotna, kaj bi rekli se o obisku verskih obredov? Ti ljudje v glavnem ne berejo nič verskega, prav tako ne poslušajo ali gledajo verskih oddaj. Izredno redke so verske debate med njimi. Končno pa, kako naj se o tem pogovarjajo, če o vsem tem ne vedo nič ali skoraj nič?!"

Ob taki razpravi ne smemo mimo ugotovitve, da je danes vedno več ljudi, še zlasti mladih, ki so zavrgli vse oblike trdne gotovosti, kulturno, znanstveno, versko, politično in tudi zgodovinsko trdnost. Vse se danes, še zlasti pri mladih, postavlja pod vprašaj. Ljudje so prepričani, da ne morejo več verjeti ničesar. Smo v dobi skepticizma, saj je stališče, ki ga kdo propagira, enako dobro kot drugo, ki ga kjerkoli že sliši. Ljudje, tudi mladi, od vsem tem lahko rečejo le, da: Nekatera stališča, sem spadata tudi stališča Cerkev in vere, so v glavnem zanje stara in dolgočasna, medtem ko so jim druga zanimiva! Človekov um je danes pri marsikom osvobojen od vsega, kar pomeni dogmo. Zanje so to vsiljena stališča, ki jih pojmujejo kot neki prisilni jopič. Kdaj pa je prisila bila dobro sprejeta?

Če na omenjeno razpravo gledamo tako, potem v miru lahko zaključimo: "Je tak pristop verodostojen? Za tistega, ki to raziskavo odobrava, bo to sprejel, za druge, ki malo bolje poznajo realno versko stanje, pa ostajajo podatki pri tej raziskavi zelo vprašljivi!" - Odločitev o tem tudi tokrat ostaja na osebni ravni posameznika.

Ambrož Kodolja

Papeževa poslanica ob 43. dnevu sredstev družbenega obveščanja (2) Nove tehnologije, novi odnosi

Vsi, ki so vključeni v proizvodnjo in razširjanje novih medijev, naj si prizadevajo za spoštovanje človekovega dostojanstva. Če naj bi nove tehnologije prinesle koristi posamezniku in družbi, naj se vsi uporabniki odločijo za spremembe in sliki, ki človeka ponižujejo, ki pospešujejo sovraštvo in nestrpnost, ki razvrednotijo dobroto in intimnost človeške spolnosti ter izkoriščajo šibke in ranljive.

Nove tehnologije so tudi utrlje pot dialogu med pripadniki različnih držav, kultur in verstev. Novi digitalni prostor v svetovnem spletu omogoča srečanja ter spoznavanje drugih tradicij in vrednot. Da bi bila taka srečanja osrečujoča, so potrebni poštenost, primerno izražanje ter pozorno in spoštljivo poslušanje. Da bi dialog uresničil svoje možnosti za spodbujanje rasti v razumevanju in strpnosti, mora biti utemeljen v pristnem obojestranskem iskanju resnice. Življenje ni samo vrsta dogodkov ali dožive-

tij, pač pa je iskanje resničnega, dobrega in lepega, zato sprejemamo odločitve in se osvobajamo raznolikih navezanosti, saj srečo in veselje najdemo v resnici, do broti in lepoti. Ne smemo dopustiti, da bi nas prevarali tisti, ki nas vidijo samo kot potrošnike na trgu nediferenciranih možnosti, kjer izbira sama postane do brina, novost nadomesti lepoto in subjektivna izkušnja izrine resnico.

Prijateljstvo, eno najplemenitejših dosežkov človeške kulture, dobiva v kontekstu novih socialnih omrežij, ki so nastala v zadnjih letih, nov pomen. Po prijateljstvih rastemo in se razvijamo kot ljudje. Pravo prijateljstvo že od nekdaj velja za eno največjih dobrin, ki jih človek lahko doživlja, zato moramo biti previdni, da pojma ali izkušnje prijateljstva ne bi nikoli razvrednotili. Žalostno bi bilo, če bi zaradi želje po vzdrževanju in razvijanju spletnih prijateljstev zanemarjali naše družine, sosede in tiste, ki

jih srečujemo v vsakdanjem življenju v okviru službe, izobraževanja in prostega časa. Neurejena želja po virtualnih stikih posameznika lahko prikrajša za resnične in žive odnose in vnese neravnotežje v počitek, tišino in refleksijo, ki so potrebni za zdrav človeški razvoj. Prijateljstvo je velika človeška dobrina, ki pa je brez končne vrednosti, če postane sama sebi namen. Prijatelji morajo drug drugega podpirati in spodbujati pri razvijanju darov in talentov, da bi jih lahko dali na razpolago človeški družbi. V tem smislu je razveseljivo nastajanje novih digitalnih socialnih omrežij, ki pospešujejo človeško solidarnost, pravičnost in mir, človekove pravice ter spoštovanje človeškega življenja in dobrobit stvarstva, saj krepijo različne oblike sodelo-

vanja med ljudmi različnih geografskih in kulturnih okolij ter omogočajo poglobitev zavesti o pripadnosti enemu človeštvu in smisla za skupno odgovornost za dobro vseh. Prizadevati si moramo za vzpostavitev tiste resničnosti, v kateri je digitalni svet, kjer tovrstna socialna omrežja lahko nastajajo, prostor, ki je zares vsem odprt. Za prihodnost človeštva bi bilo tragično, če no-

vitejši način, ne bi bila dostopna tudi tistim, ki živijo na ekonomskem ali socialnem robu ali pa bi služila povečevanju razlik med revnimi in novimi socialnimi omrežji, ki nastajajo, da bi služila človeški socializaciji in informiranosti. Poslanico zaključujem s posebnim nagovorom mladim katoličanom in jih spodbujam k pričevanju za vero v digitalnem svetu. Dragi bratje in sestre, prosim vas, da v kulturo novega okolja komunikacije in informacijske tehnologije prinesete vrednote, na katerih je utemeljeno vaše življenje. V zgodnjem krščanstvu so apostoli in njihovi učenci Jezusovo vese-

lo oznanilo prinesli v grški in rimski svet. Tako kot je tedanja plodovita evangelizacija terjala

va komunikacijska sredstva, ki omogočajo delitev znanja in informacij na hitrejši in učinko-

va komunikacijska sredstva, ki omogočajo delitev znanja in informacij na hitrejši in učinko-

/konec
Prevedel Marko Petrovič

Papeževa poslanica za 24. svetovni dan mladih

“Svoje upanje smo naslonili na živega Boga”

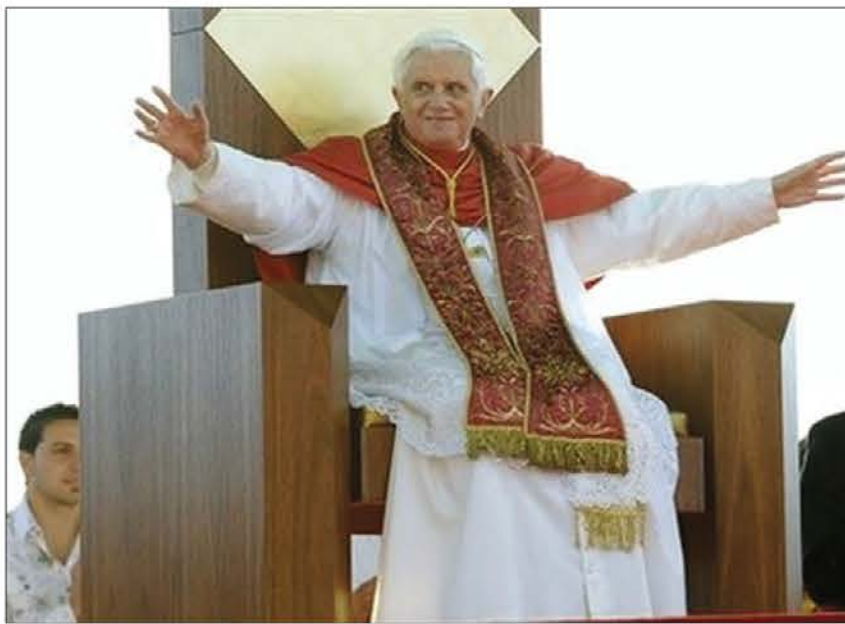
Dragi prijatelji, na cvetno nedeljo bomo na škofijski ravni praznovali 24. svetovni dan mladih. Ko se pripravljamo na ta dogodek, se z globoko hvaležnostjo Gospodu spominjam srečanja v Sydneyju julija lani, nepozabnega srečanja, med katerim je Sveti Duh prenovil življenje številnih mladih, ki so prišli tja z vsega sveta. Praznično veselje in duhovno navdušenje, ki smo ju doživeli tiste dni, sta bili zgornjo znamenje prisotnosti Kristusovega Duha. Sedaj smo na poti k mednarodnemu srečanju, ki bo leta 2011 v Madridu, tematsko pa bo osredotočeno na besede apostola Pavla: “Ukoreninjani in sezidani v Kristusu ter utrjeni v veri” (prim. Kol 2,7). V pripravi na svetovno srečanje mladih želimo skupaj prehoditi pot oblikovanja tako, da bomo v letu 2009 razmišljali o Pavlovi misli: “Svoje upanje smo naslonili na živega Boga” (1 Tim 4,10), v letu 2010 pa o vprašanju bogatega mladeniča Jezusu: “Dobri učitelj, kaj naj storim, da bom deležen večnega življenja?” (Mr 10,17).

Mladost, čas upanja
V Sydneyju smo se osredotočili na to, kar Sveti Duh danes govori vernim, zlasti vam, dragi mladi. Med sklepno sv. mašo sem vas spodbudil, da se pustite oblikovati Njemu, da bi bili glasniki Božje ljubezni, sposobni graditi prihodnost upanja za vse človeštvo. Upanje, ki je v središču življenja in poslanstva kristjanov, ni kakršno koli, ampak je trdno in gotovo, kot sem poudaril v okrožnici Odrešeni v upanju. Mladost je obdobje upanja, ker se v prihodnost ozira z mnogimi pričakovanji. V mladosti človek goji ideale, sanje in

načrte. Mladost je čas, ko zorijo življenjske odločitve in to je tudi razlog, da se v tem obdobju vztrajno pojavljajo temeljna vprašanja: zakaj sem na svetu, kakšen smisel ima živeti, kaj bo iz mojega življenja, kako doseči srečo, zakaj trpljenje, bolezen in smrt, kaj se zgodi po smrti ... Vprašanja postanejo še posebej zgočena, ko se soočamo z ovirami, ki se včasih zdijo nepremostljive: težave pri študiju, pomanjkanje zaposlitve, nerazumevanje v družini, kriza v prijateljskih odnosih ali pri gradnji partnerskega razumevanja, bolezen ali invalidnost, pomanjkanje materialnih sredstev kot posledica sedanje ekonomske in družbene krize. Zato se postavlja vprašanje, kje pravzaprav zajemati in kako v srcu ohranjati plamen upanja?

V iskanju velikega upanja
Izkušnja kaže, da osebne kreposti in gnotne dobrine ne morejo zagotoviti upanja, ki ga človekova duša neprestano išče. Kot sem zapisal v že omenjeni okrožnici, politika, znanost, tehnika, ekonomija in sleherni drug gnotni vir niso dovolj za vzpostavitev velikega upanja, po katerem vsi hrepenimo. To upanje “je lahko samo Bog, ki zaobjema vse veselje in ki nam lahko predlaga ter podari to, česar sami moremo doseči”. Ena od glavnih posledic pozabljenja na

Boga je zato očitna izgubljenost, ki zaznamuje našo družbo, spremljajoči pojavi osamljenosti, nasilja, nezadovoljstva in izgube upanja, ki se pogosto sprevržejo v obup. Jasen in nedvoumen je opomin, ki prihaja iz Božje besede: “Preklet mož, ki

zaupa v človeka in se opira na meso, njegovo srce pa se odmika od Gospoda. Je kakor suh grm v puščavi, ne vidi, ko pride kaj dobrega; prebiva v izsušeni puščavi, v solnati, neobljudeni deželi” (Jer 17,5-6).

Kriza upanja je prizadela zlasti nove rodove, ki se morajo v družbenih in kulturnih okoliščinah brez gotovosti, vrednot in trdnih opornih točk spoprijemati s težavami, ki domnevno presegajo njihove moči. Dragi mladi prijatelji, mislim na številne vaše vrstnike, ki jih je življenje ranilo in so pogojeni z osebno nezrelostjo, ki je pogosto posledica družinske praznine,

permissivnih in liberalnih vzgojnih odločitev ter negativnih in travmatičnih izkušenj. Za nekatere – in takih na žalost ni malo – je skoraj nujen izid takih okoliščin beg v tvegano in nasilno obnašanje, odvisnost od mamil in alkohola ter številne druge oblike mladostniških stisk. Pa vendar v mladem človeku, ki se je znašel v obžalovanja vrednih okoliščinah, ker je poslušal navsvete slabih učiteljev, ne ugasne želja po resnični ljubezni in pristi sreči. Toda kako oznanjati upanje tem mladostnikom? Vemo, da človek najde svojo pristno utesnitvev samo v Bogu, zato je

naša glavna naloga nova evangelizacija, ki bi novim rodovom pomagala znova odkriti pravo obličje Boga, ki je Ljubezen. Dragi mladi, ki iščete trdno upanje, namenjam vam besede sv. Pavla preganjanemu kristjanom v Rimu: “Bog upanja pa naj vas napolni z vsem veseljem in mirom v verovanju, da bi bili v moči Svetega Duha polni upanja” (Rim 15,13). V letošnjem jubilejnim letu, posvečenem apostolu narodov, od dvatisočletnici Pavlovega rojstva, se od njega učimo, da bi postali verodostojne priče krščanskega upanja.

[dalje]
papež Benedikt XVI.

Škofja Loka

Potekajo še zadnje priprave na Škofjeloški pasijon

Številna ekipa škofjeloškega pasijona je prejšnji teden pripravljala še zadnje podrobnosti pred premiero uprizoritve, ki je bila v soboto. Na osmih predstavah v velikonočnem času se organizatorji nadejajo okrog 30.000 gledalcev, za katere so na štirih prizoriščih v mestu že postavili tribune.

Na novinarski konferenci v torek, 17. marca, zadnji pred premiero, se je predstavila umetniška skupina Škofjeloškega pasijona z vodji konjenikov in igralskih skupin ter tistimi, ki skrbijo za kostumografijo, masko, scenografijo in ostale elemente predstave. “Vodje igralskih skupin, oblikovalci in umetniki so srce pasijona, ki ga brez njih ne bi bilo”, je poudaril režiser uprizoritve Borut Gartner, s katerim se strinja tudi škofjeloški župan Igor Draksler. Ta je poudaril, da so za predstavo bistvenega pomena številni prostovoljci oz. ljudje dobre volje. Večino dela so deset dni pred premiero že postorili, marsikaj pa je bilo še potrebno. “Pred tako veliko predstavo je nemir potreben, in čeprav vse teče lepo, bo verjetno potrebno kakšno stvar improvizirati, saj pri amaterskem

gledališču drugače ne gre”, je dejal župan, ki je prepričan, da bo pasijon uspešen, če bo le še vreme na strani vodij igralskih skupin, igralcev in organizatorjev, ki so poskrbeli za vse ostalo. Vodja projekta Romana Bohinc je pojasnila, da potekajo še zadnje organizacijske priprave, in sicer se pripravljajo vsa štiri prizorišča in zagotavlja se primerno število sedišč ter tribun za gledalce. Pripravlja se tudi mestna logisti-

ponovitev v Škofjo Loko, ki s svojo srednjeveško arhitekturo služi kot popolna scena za izvedbo pasijona, privabili 30.000 obiskovalcev. Precej vstopnic so po besedah Bohinčeve že prodali in šolska predstava, ki je namenjena organiziranim skupinam, je že skorajda razprodana. Polnijo pa se tudi vse začetne predstave. Tudi promocijske aktivnosti se že bližajo koncu. Pasijonski koncerti so bili izvedeni in na vrsti je še

jeloškega pasijona osebno povabili ljubljanskega župana Zorana Jankoviča, sprejeli pa so jih tudi v državnem zboru in na ljubljanski nadškofiji.

“Pasijonska zgodba, ki govori o smislu človeškega bivanja, je še vedno aktualna. Upriporitev prvega slovenskega dramskega besedila, in sicer po prvi evropski režijski knjigi, je nekaj izrednega, česar ni mogoče videti vsak dan”, je poudarila Bohinčeva. Gartner pa je dodal, da je jasno sporočilo škofjeloškega pasijona za vsakega gledalca tisto, kar je zapisano v desetih božjih zapovedih. “To so neka obča pravila življenja, po katerih se je treba ravnati”, je prepričan Gartner. Kot režiser tokratne uprizoritve si

je za osnovno vodilo postavil rekonstrukcijo pasijona, kot ga je zapisal pater Romuald. Zato se ni odločil za posodobitve, s katerimi bi lahko Kristusa nadomestil sodobni delavec. Sledil je tudi uprizoritvi iz leta 1999 in k sodelovanju povabil vse tiste, ki so takrat poskrbeli za oživitve pasijonske igre. Tri četrtine od približno 800 sodelujočih je tako sodelovalo že pri prejšnji uprizoritvi, četrtina pa je novih, mladih obrazov. Prav mladim si Gartner najbolj želi predstaviti pasijon. Mladi so namreč tisti, ki natovarjajo križ predhodnikov in ga bodo morali nositi. “Pasijon je neprestano aktualna tema, večna zgodba in to si želimo prikazati”, je izpostavil režiser.

ka, ki jo bo potrebno izvesti pred vsako predstavo, saj mora v času, ko ni predstav, življenje v mestu normalno teči. Skupaj naj bi premiera in sedem

zadnje vrste pasijonskih romanj. In sicer so se člani prosvetnega društva ter drugi zainteresirani v soboto odpravili iz Škofje Loke v Ljubljano, kjer so na ogled Škof-

Kratke

Četrti radijski misijon na Radiu Ognjišče

Od nedelje, 29. marca, do sobote, 4. aprila 2009, bo na Radiu Ognjišče četrto leto zapored potekal radijski misijon pod geslom Hoditi po Jezusovih stopinjah. Sodelavci ga bodo pripravili s frančiškovi brati in sestrami (redovniki in redovnicami), ki bodo tudi na ta način praznovali 800-letnico Vodila sv. Frančiška Asiškega (1181 (2) –1226). Misijon se začel v nedeljo, 29. marca 2009, ob 10.00 s sv. mašo, ki jo bo ob somaševanju duhovnikov daroval mariborski pomožni škof msgr. dr. Peter Štumpf, končal pa se bo v soboto, 4. aprila 2009, ob 16.00 na Sveti Gori, kjer bo somaševanje vodil koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak.

Radijski misijon je najobsežnejši evangelizacijski projekt Radia Ognjišče. Po besedah papeškega pridigarja kapucina p. Cantalamesse je radijski misijon na valovih Radia Ognjišče edinstven primer v svetu, ko si oblikovalci radijskega programa v sodelovanju z duhovniki, redovniki in redovnicami “upajo” na tako intenziven način posredovati evangelij v mediju.

Radijski program bo v času misijona izrazil duhovno oblikovan. Vsak dan bo poleg dveh krajših dopoldanskih pogovorov na sporedu tudi daljši popoldanski pogovor, v katerem bodo misijonarji razlagali temeljne poudarke katoliške vere in praktičnega krščanskega življenja. Po končanem pogovoru bodo misijonarji na voljo za telefonski pogovor s poslušalci. V večernem času bodo na vrsti kontaktne oddaje ter prenos molitve iz radijske kapele. Letos bo vsak dan tudi prenos duhovno-glasbenega večera, ki bo vsak večer pripravljen v drugi (nad) škofiji. V času misijona bodo povezovalci programa prebirali krajše duhovne spodbude, ki bodo poslušalcem lahko v pomoč pri utrjevanju temeljnih krščanskih kreposti: vere, upanja in ljubezni. V času misijona bo tudi spovedni dan, med katerim bodo verniki v več krajih po Sloveniji lahko prejeli zakrament spovedi.

Misijon bo letos povezan tudi s praznovanjem 800-letnice Vodila sv. Frančiška Asiškega, ki ga živijo redovniki, redovnice ter laiki, ki se delijo na tri redove. V prvega sodijo redovniki (minoriti, kapucini in frančiškani), v drugega sestre klarise, v tretjega pa redovnice in člani Frančiškovega svetnega reda. Iz množice duhovnih sinov in hčera sv. Frančiška v Sloveniji deluje dvanajst različnih skupnosti: frančiškani (OFM), kapucini (OFMConv), minoriti (OFMConv), frančiškanke brezmadežnega spočetja (FBS), frančiškanke Marijine misijonarke (FMM), klarise (OSC), sestre sv. Križa (SSK), šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja (ŠS), mala Frančiškova družina (MFD), manjše sestre sv. Frančiška, Frančiškov svetni red (FSR) in Frančiškova mladina (FRAMA).

Plakat za letošnji misijon je pripravil kapucinski brat Luka Modic. Poigran se je z naslovom, v katerem ob zapisu Hoditi po Jezusovih stopinjah lahko preberemo tudi Hodi Ti po Jezusovih stopinjah. Za osnovo služi fotografija sledi v pesku, ki vodijo proti opazovalcu. S tem izpostavlja, da je Jezus prvi, ki prihaja k vsakemu od nas. Jezus nas išče in nam (za) pušča svoje sledi, da moremo tudi mi hoditi za Njim.

Več si lahko preberete in v času misijona tudi ogledate na spletni strani <http://radio.ognjisce.si>.

Podelitev odličja sv. Jožefa zdravniškemu paru

Novomeški škof msgr. Andrej Glavan je z odličjem sv. Jožefa, sicer glavnega zavetnika škofije, odlikoval gospo Marijo Vido Kramar, specialistko anestezije in interne medicine, in gospoda Janeza Kramarja, specialista splošne kirurgije in urologije iz Novega mesta. Odlikovanje sv. Jožefa, ki ga je 15. januarja 2008, v skladu s sklepom Slovenske pokrajinske škofovske konference iz leta 1985, ustanovil škof Glavan, podeljuje škofija “osebam in ustanovam, ki so se izkazale s posebnim zvestim služenjem v krajevni Cerkvi”.

V odloku o podelitvi odličja dr. Mariji Vidi Kramar in dr. Janezu Kramarju je škof Glavan zapisal, da jima ga podeljuje v zahvalo in priznanje za izredne zasluge. “Zakonca Kramar sta zelo cenjena zdravnikarja zaradi visoke strokovnosti v zdravniškem poklicu in izredno plemenitega človeškega odnosa do vseh ljudi – pacientov. Tudi pod totalitarnim režimom v času bivše države nista nikoli skrivala verskega prepričanja in sta vedno živela pokončno in pričevalno krščansko. Obenem sta ob vsem svojem delu ustvarila zgledno krščansko družino”.

Odlikovanje zdravniškemu paru je škof Glavan izročil na praznik sv. Jožefa, v četrtek, 19. marca, med slovesno sv. mašo v novomeški stolnici sv. Nikolaja. Prvo tovrstno priznanje je leta 2008 prejela redovnica s. M. Agneza Saje OCD, tedanja priorica Karmela Mirna peč. / dr. Janez Gril, Škofijski tiskovni urad

Razstava pirhov na Sveti Gori

Frančiškanski samostan Sveta Gora vabi v nedeljo, 5. aprila 2009, ob 15. uri v Frančiškovo dvorano na Sveti Gori na odprtje 4. razstave velikonočnih pirhov. Beseda ob odprtju: p. Bernard Goličnik, gvardijan, Ljuba Jug Markič, članica Sveta KS Solkan, Mirko Brulc, župan Mestne občine Nova Gorica. Razstavo bo predstavila Danica Krivec. Glasbeni del: Družina Kovačič, Boštjan Pajntar. Razstava bo odprta: od 6. do 10. aprila 2009 po dogovoru (tel. 330-40-20), od 11. do 19. aprila vsak dan od 10. do 18. ure.

Romanje v Medjugorje od 8. do 11. maja 2009

Odhod avtobusa bo v petek, 8. maja 2009. Zvečer bomo že v Medjugorju pri sveti maši ob 19.00. Obiskali bomo vse kraje, kjer naj bi se po izročilu prikazala Kralica miru. Povzpeli se bomo na hrib Krizevac z molitvijo in spokornostjo. Obiskali bomo Hrib prikazovanj, Oazo miru, skupnost Cenacolo, kjer se po programu sestre Elvire zdravijo narkomani, in še kaj, kar je povezano z zgodovino Medjugorja.

Vrnili se bomo v ponedeljek, 11. maja 2009, v večernih urah in na svoje domove ponesli nepozabne spomine in doživetja. Cena potovanja 110,00 evrov vključuje avtobusni prevoz, prenočevanje pri družinah v bližnji okolici in prehrano. Vpisovanje pri Darkotu tel. 0039-0481-882395 ali 0039-0481-32121; pri gospe Anici 00386-5-3022503; pri gospe Lojzki 00386-5-3647848 in pri župniku J. Markuži 0039-040-229166. Pri vpisu se plača celotna vsota. Italijanski in slovenski državljani potujejo z veljavno osebno izkaznico ali potnim listom. Vpis do zasedbe mest v enem avtobusu.

GORICA Primorska poje v Kulturnem centru Bratuž

Praznik glasbe in petja v znamenju dveh jubilejev

Petnajsti izmed več kot tridesetih nastopov letošnje zborovske revije Primorska poje je bil v nedeljo, 22. marca, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž posebno prazničen tudi zato, ker - kot je uvodoma povedala povezovalka glasbenega popoldneva Martina Valentinčič - letos proslavljata jubilej tako revija sama (40 let) kot goriška sopredateljica Zveza slovenske katoliške prosvete (50 let).

Vokalna skupina Grgar in Walter Bandelj (foto DPD)

Obe ustanovi ostajata zvesti svoji tradiciji in poslanstvu, in sicer "združevanju s pomočjo kulture, petja in glasbe". V imenu ZSKP je nato številne zbrane, pevce in zborovodje nagovoril pokrajinski predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj. Revija že štiri desetletja združuje vse, ki gojijo posebno ljubezen do glasbe in ki jim je pri srcu ohranjanje in širjenje slovenske pesmi in kulture. Zanimanje in priljubljenost med zbori in občinstvom sta dokaz živosti primorskega zborovstva. Revija več desetletij povezuje vse Slovence. Iz leta v leto se bogati in krepi, saj je nastopajočih zborov iz različnih

krajev Primorske in tudi z dalmatinske obale vse več. To je odlična priložnost za medsebojno spoznavanje in izmenjavo izkušenj; zato ne gre le za zborovsko revijo, ampak tudi za izraz prijateljstva in sodelovanja med narodi, ki živijo na tem območju. Zato naj nas Primorska poje še naprej povezuje v enotni slovenski kulturni prostor. Ob jubileju je Bandelj čestital tudi predsedniku Zveze pevske skupine Rudiju Šimacu, ki revijo vodi že 30 let, in izrazil željo, da bi srečanje bilo zlasti praznik glasbe in petja, da bi revija še naprej opravljala svojo kulturno, narodno in družbeno poslanstvo.

Prve so na oder stopile mladenke Dekliškega pevskega zbora Ubelsko, ki so tudi prvič nastopile na reviji; pod vodstvom Melite Stegel so zapele tri ljudske v priredbi Ambroža Čo-

pija. Kreпки Mešani pevski zbor društva upokojencev Avgust Šuligoj iz Ilirske Bistrice je z rodoljubno vneto odpel svoje pesmi pod taktirko Dimitrija Grilja. Tudi tokrat se je odlično izkazala Vokalna skupina Grgar, ki združuje izbrane mlade glasove iz goriškega prostora; pod vodstvom Andreja Filipiča je uglašeno zapela štiri različne pesmi, med katerimi tudi res lepo Za vse mladega goriškega skladatelja Patricka Quaggiata. Iz Šempasa je tokrat prišel Mešani pevski zbor Lipa, ki ga vodi Miran Rustja; pod isto taktirko je nastopil Moški zbor iz Branika. Zelo elegantno in z zanimivim repertoarjem se je predstavila Ženska pevska skupina Znamenje iz Volč pod vodstvom Klavdije Rot. Nazadnje je nastopil še znani in priznani Komorni zbor Ipavska iz Vipave, ki je z dirigentom Matjažem Ščekom in odlično izvedbo štirih pesmi slovenskih avtorjev briljantno sklenil glasbeno srečanje. / DD

ŠTANDREŽ Primorski zbori so zapeli v vaški cerkvi

Kvaliteten koncert ob 40. reviji Primorska poje

Prostorna, lepa in akustična štandreška cerkev sv. Andreja je bila v petek, 20. marca, prizorišče kvalitetnega koncerta sakralnih zborovskih skladb 40. revije Primorska poje. Številni ljubitelji lepega petja so cerkev napolnili in tako ustvarili idealno kuliso za zborovski nastop. Še posebno razveseljivi sta bili mladostna zasedba skoraj vseh nastopajočih zborov in njihova glasovna svežina. Kvaliteta izvedenega programa je bila na zelo visoki ravni. Prvi so se pred oltar postavili pevci župniškega mešanega zbora iz bližnjega Šempetra, ki so se lepo predstavili pod vod-

pozdravil nastopajoče, njihove zborovodje in številne prisotne. V nagovoru je ugotavljal, da Primorska poje prinaša vsako leto v pomlad oznanjajoče večere in nedeljske popoldneve svežino, navdušenje in toplino v srce. Poudaril je bogastvo slovenske duhovne glasbe in izrazil željo, da bi naši zbori posvečali več pozornosti prav slovenski ustvarjalnosti, saj imamo kar nekaj mladih glasbenikov, ki pišejo tudi cerkveno glasbo. Pred mikrofonom je nato stopila Tiziana Zavadlav, ki je predstavila zbere in njihov program. Iz Marezig pri Kopru so nastopili pevci mešanega pevskega

znana dela slovenskih skladateljev. Mlade pevce vodi Vida Fabčič. Iz Brd so se nam predstavile pevke Vokalne skupine Vinika, ki so uglašeno zapele pod vodstvom Franke Žgavec. Zaključni del koncerta sta oblikovala akademska zbora iz Ljubljane in Kopra. Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec je zapel pod vodstvom Primoža Malavašiča, Akademski pevski zbor univerze na Primorskem pa pod taktirko Ambroža Čopija. Svežina, navdušenje in kakovost mladih študentov so na najprimernejši način sklenili bogat zborovski večer v štandreški cerkvi. Za koncert je poskrbela Zveza

Cerkveni zbor Stanko Premrl iz Podnanosa (foto DP)

stvom zborovodkinje Ingrid Kragelj. Štandrež in Šempeter sta zgodovinsko zelo tesno povezana kraja, saj sta do ustanovitve samostojne štandreške občine leta 1866 sestavljala isto občino. Preden so šempetrski pevci zapeli, je Silvan Zavadlav v imenu organizatorjev

zborov, ki so predstavili pod taktirko župnika Lojzeta Furlana skladbe Matije Tomca. Lep je bil že pogled na mlade pevke in pevce cerkvenega zbora Stanko Premrl iz Podnanosa, ki so napolnili prostor pred oltarjem. Bilo jih je več kot petdeset. Doprineso so izvedli štiri

slovenske katoliške prosvete, soorganizator pa je bilo Prosvetno društvo Štandrež. Prijeto vzdušje se je nadaljevalo tudi po nastopu, saj so člani društva poskrbeli za okusno zakusko brezmesnih jedi za skoraj 250 pevcev.

DP

Kratke

"Srebro" je prišlo tudi v Gorico

Pridobil ga je 11-letni violinist Aleš Lavrenčič iz Doberdoba na državnem tekmovanju TEMSIG, ki je potekalo od 16. do 20. marca v Velenju. Njemu in učitelju Frančišku Tavčarju čestitajo "Komelovci". Mladi violinist bo predstavljal šolo Komel na zaključnem koncertu nagrajencev primorskih glasbenih šol, ki bo v petek, 27. marca, ob 18. uri na Zemonu pri Vipavi.

SCGV Emil Komel / Snovanja 2009

Snovanja začenjajo svojo pot v nedeljo, 29. marca, ob 18. uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Prvi koncert je posvečen Stanku Jericiju, skladatelju, ki je prav v tej cerkvi opravljal duhovniško službo. Pevskemu zboru Štandrež so se pridružili solisti iz vrst Arsateljeja in skupno bodo osvetlili podobo pred dvema letoma preminulega glasbenika.

Sicer ponujajo letošnja Snovanja pisan prikaz glasbenih vsebin različnih dob in žanrov. Posebnost tega pomladnega koncertnega ciklusa je v tem, da ponuja lastne produkcije, ki dozorevajo v zimskih mesecih v učilnicah Centra Komel in v delavnicah Arsateljeja. S to pobudo se dodatno osmišlja poslanstvo glasbene šole, daje se pa tudi možnost mladim glasbenikom na teroriju, da sproščajo svoje ustvarjalne in poustvarjalne energije. Snovanja so tudi priložnost za medsebojno spoznavanje in sodelovanje v čezmejnem prostoru.

Celoten program enajstih prireditev opremlja lična knjižica (grafična obdelava Ivan Zerjal) s spremno besedo, ki spregovori tudi o vzgojnih trenutkih, pristnih pri načrtovanju te pobude. V družbi, ki nas obdaja, se vse preveč soočamo s pojavi individualizma, odtujenosti, brezbrzičnosti, lenobnega sprejemanja puhle šare, ki preplavlja svet in tudi naše domove. Ne moremo in ne smemo ostati nema priča in se predajati tokovom, ki tečejo v praznino.

Mladina, ki se zbira ob glasbi v našem Centru, je čudovit vir sveže energije. Vliva nam vero v človeka in upanje v prihodnost. Dajmo ji zdravega kisika, da polno zaživi.

Zasedanje pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti

Beseda je tekla o šoli in bližnjih občinskih volitvah

Zasedanje pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti, v sredo, 18. t. m., je bilo namenjeno obravnavi prihodnje vertikalizacije slovenskih šol na Goriškem in bližnjim evropskim ter občinskimi volitvam. Po kratkem uvodu pokrajinskega predsednika Primožiča je o vertikalizaciji slovenskih šol spregovorila ravnateljica Elisabetta Kovic, ki trenutno vodi nižjo srednjo šolo Ivan Trinko in Didaktično ravnateljstvo v ul. Brolo. Njo je stranka SSK povabila, da bi podrobneje predstavila vsebino vertikalizacije in postopek, kako bo do tega prišlo. Zasedanja sta se udeležila tudi deželni tajnik Damijan Terpin in deželni svetnik Igor Gabrovec.

V svojem izjavljanju je ravnateljica odločno zagovarjala vertikalizacijo, saj bo ta prinesla marsikatero posodobitev slovenske šole, ki jo nujno potrebujemo glede na izzive, ki se vsakodnevno pojavljajo. Sicer bosta predmet vertikalizacije nižja srednja šola Ivan Trinko in Didaktično ravnateljstvo v ul. Brolo. Pri tem je bilo veliko bojzani glede napovedane šolske reforme ministrice Gelminijeve. Sedaj se je ta bojazen nekoliko

omilila, ker se zdi, da posegi ne bodo tako drastični. V nadaljevanju je Kovičeva še poudarila nujnost, da se šola ne zapira v svoj vrtiček, temveč da išče stalnega in plodnega stika s teritorijem, kjer živijo in delujejo slovenske organizacije in društva. Nujno pa mora priti do stalne pozornosti za kakovostno vzgojno-učno ponudbo od vrta do nižje srednje šole, za katero si moramo prizadevati s primer- no usposobljenim učnim oseb- jem.

Krajši razpravi je sledilo še vprašanje osipa pri vpisu di- jakov na slovenske višje šole. Ravnateljica Kovic je glede tega omenila, da so se nekateri dija- ki odločili za posebne šole, kot so navtika in inštitut za umet- nost. Čas pa bi bil, da se vprašamo, koliko so programi nekaterih višjih šol še v skladu s časi.

V nadaljevanju je pokrajinski tajnik Julijan Čavdek spregovoril o politični situaciji na ravni goriške pokrajine. Člane pokrajinskega sveta je seznanil z dejstvom, da so lokalni krožki Demokratske stranke zavrnil predlog SSK o skupnem upravljanju slovenskih občin. Sloven- ska skupnost to sprejema v ved- nost, pošteno pa bi bilo, da

pride do obrazložitve razlogov za zavrnitev. To je potrebno, ker je bil predlog SSK namenjen preseganju zgodovinskih delitev med SSK in raznimi levimi opcijami, v katerih se pre- poznava del slovenske narodne skupnosti v zamejstvu.

Po živahni razpravi je pokrajinski svet SSK poudaril pomemb- nost, da se sekcije čim bolj posvetijo pripravi na volitve ter

določanju županskih in svet- niških kandidatov. Pokrajinsko tajništvo pa bo od Demokratske stranke zahtevalo določeno politično razčiščenje, kajti ni logike, da ne more priti do sodelovanja na občinski ravni, potem ko to dobro uspeva na vseh drugih ravneh od dežele do pokrajine in v občinskih svetih Trsta in Gorice.

Deželni tajnik Terpin je nato še predstavil dogovor med SSK in južnotirolsko ljudsko stranko glede evropskih volitev, kjer bo na listi SVP tudi predstavnik SSK.

Julijan Čavdek
Pokrajinski tajnik SSK

Foto AN

Člani dramskega odseka PD Štandrež so z zadnjo uspešnico, komedijo Branislava Nušiča Kaj bodo rekli ljudje...?, v režiji Jožeta Hrovata, bili gostje SPD Mačkolje, v nedeljo, 22. marca, in z njo navdušili polno dvorano.

Kulturni dom Gorica / Komigo

Sklop zabavnih predstav za lepše pomladne dni

Tudi v sedanjem času splošne krize se ljudje radi zatekajo v gledališki svet iluzij in tam iščejo kotiček za sprostitve in oddaljitev od križev in težav, ki spremljajo vsakdanje življenje in ta naš zmeden čas. Prav na sprostitve so uglašena gledališka in glasbena dela, ki bodo letos od aprila do maja pozabavala gledalce, ki se bodo odločili za vpis abonmaja festivala Komigo, edine tovrstne kulturne ponudbe v Sloveniji in Italiji. Po uspehu in izkušnjah iz prejšnjih let ga šestič po vrsti ponujata Kulturni dom Gorica in Kulturna zadruga Maja Gorica v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev, italijanskim združenjem Terzo teatro iz Gorice, z Italijansko unijo v Kopru - Unione Italiana di Capodistria, Studiom Anima iz Ljubljane in Kulturnim domom Nova Gorica. Pokrovitelji te trojezične gledališke ponudbe v slovensčini, italijanščini in furlanščini so goriška občina in pokrajina in Slovenska kulturno-gospodarska zveza. Tudi pri tokratni izvedbi sodeluje festival Across the border. Letos se je prvič pridružil

še Gustav film Ljubljana, ki bo ponudil dve zelo uspešni humorni gledališki predstavi. Pestrni program so na tiskovni konferenci v sredo, 18. marca, prikazali predstavniki Kulturnega doma, ravnatelj Igor Komel in sodelavca Boris Budal in Maša Braini. Spored obsega šest predstav, ki bodo v veliki

nem ključu podrezali v zamejsko in širšo stvarnost. V ponedeljek, 20. aprila, bo na vrsti predstava Ona + On - Recepti za dober zakon?, katere avtor in režiser je Matevž Luzar. V predstavi nastopata igralca Pia Zemljič in Primož Pirnat. V torek, 5. maja, bo mogoče prisluhniti istrskim ljudskim

vec - Ajdovščina. Operna dela so pri nas kot bele muhe, zato ne gre zamuditi tega gotovo zanimivega glasbenega srečanja. Ponedeljek, 18. maja, se bo "namočil" v Gulash koncertu, ki ga bo ponudil glasbenik iz Madžarske Janos Hasur. Izvajal bo madžarske, transilvanske, romunske, bolgarske + klezmer skladbe. Za konec, 25. ali 26. maja - datum morajo še določiti -, pa se bo publika nasmejala na predstavi Jamski človek avtorja Roba Beckerja, v prevodu Lije Pogacnik. V režiji Nataše Barbare Gračner bo protagonist odigral Uroš Fuerst. Smeh je zagotovljen, treba je le še vpisati abonma, ki znaša: redni 45, znižani 35 evrov; vstopnice pa: redne 12, znižane 8 evrov. Vpis abonmaja je možen do 1. aprila pri blagajni Kulturnega doma v Gorici, ul. Brass 20.

Letos ohranja Komigo še pomladni značaj, prihodnje leto pa bo - ker so pomladni meseci v Kulturnem domu zelo nasičeni z različnimi ponudbami, tudi italijanskimi -, verjetno ponujal eno predstavo na mesec, in sicer od oktobra do aprila ali maja. Morda bodo predstave tudi na različnih lokacijah (v Novi Gorici in drugje v naši deželi). Komel se je na tiskovnem srečanju zahvalil medijem za dobro poročanje o dogodkih, ki so v goriškem Kulturnem domu. Napovedal je še, da bo od 27. marca do 15. aprila v galeriji KD razstava del Franka Žerjela.

IK

Radio aktivni live! Kabaret - prvi gost Komiga

dvorani KD ob 20.30. Začel se bo v šalivem tonu prav 1. aprila, ko bodo prišli v goste Tjaša Ruzzier, Boris Devetak, Franko Korošec, Marko Sanzin in Aljoša Starc, sooblikovalci Radio - Aktivnega kabareta, ki bodo v kritično ironič-

pesmim po CD-ju Kapot. Izvajala jih bosta Rudi Bučar & Band. V ponedeljek, 11. maja, se bo v KD oglasila opera, in sicer Don Pasquale Gaetana Donizettija pod taktirko dirigenta in pianista Igorja Švare bo nastopil Figaro Loka-

hvalil od medijem za dobro poročanje o dogodkih, ki so v goriškem Kulturnem domu. Napovedal je še, da bo od 27. marca do 15. aprila v galeriji KD razstava del Franka Žerjela.

IK

Sovodnje / Osnovna šola P. B. Domen Sveže pomladno ozračje ob Kresničku

Mazel vetroven večer si je v petek, 20. marca, v Kulturnem domu v Sovodnjah nadel pisano pomladno sukničko in gledalce popeljal v čarobne majske dni, ko kresničke

zvezda, luna, rožice, medvedki, li-sički, volkovi, polžki, cela četica srčkanih črnih mravljic, plešoče vile in "animatorji" sonca, ki se je zlatilo na velikem modrem blagu, odigrali glasbeno zgodbo o

pred prireditvijo pozdravila publiko in se zahvalila učiteljicam, neučnemu osebju in gospe Jani Drasič, ki že vrsto let pomaga pri pripravi takih lepih, kakovostnih prireditev. Za vabilo se je zahvalil tudi župan Igor Petejan, ki pa so ga obveznosti zadržale drugje. Ob koncu so zahvalne besede šle vsem, ki so pripomogli, da je prireditev lepo uspela, tudi KD Sovodnje za odstop dvorane, vsem, ki so posodili kostume, in seveda Jani Dra-

Simon Čavdek

sič, ki so ji poklonili šopek pomladnih rož. Cvetličnega daru so bili deležni tudi učitelja in učiteljice, ki jih je na šoli kar nekaj. Na oder jih je povabila predstavnica staršev Katerina Citter in izrekla toplo zahvalo in čestitke vsem nastopajočim otrokom, ki so pozornim poslušalcem v približno tridesetminutnem programu podarili veliko bleščeče srčne topline.

IK

ob večerih s svojimi lučkami plešejo utripajoči svetli ples na čast prelepih vigradi. Solarji iz osnovne šole Petra Butkoviča Domna iz Sovodenj so v družbi malčkov, ki obiskujejo zadnji letnik vrta v domači vasi, sooblikovali prikupno glasbeno prireditev. Pod vodstvom glasbene pedagoginje Jane Drasič, že nekaj let voditeljice glasbene delavnice na sovodenjski šoli, in s požrtvovalnim sodelovanjem učnega in neučnega osebja, šole in vrta seveda, so številnemu občinstvu, ki vselej do zadnjega kotička napolni dvorano, če na njenem odru nastopajo otroci, zapeli, zarajali in zaigrali "opereto" Kresniček. Drasičeva jo je po predlogi Radovana Gobca priredila in prikrojila po zmožnostih nastopajočih otrok in vanjo vpletla nekaj otroških pesmic, tako da je omogočila nastop vsem učencem, ki so se prav dobro izkazali, ko so se z razpoznavnimi kostumskimi pripomočki in maskami kot kresničke, mak, slak,

kresničku. Ob klavirski spremljavi Drasičeve so se poleg petja oglašali tudi drobni orff-instrumenti, s katerimi so učenci dodajali zvočno privlačnost vsebini in petju. Malega porednega kresnička, ki je med nočnim letenjem rad nagajal cveticam in živalicam, da niso mogle v miru počivati, je pristrčno, brez treme, s prijetnim, lepo intoniranim glasom prikazal enajstletni Simon Čavdek. Nemirni kresniček je nekoč izgubil svojo lučko in postal navadna, uboga rjava muha, kateri so se vsi posmehovali. Ko je zaman povpraševal po svoji lučki celo zvezdico in luno, mu je bleščeče svetilo podarilo sonce. Presrečen se je vrnil med prijatelje in z njimi radostno zapel o svetli lučki, ki razsvetljuje temo in razveseljuje srca. "Tudi otroci znajo nositi lučko v sebi in jo kazati drugim; dajmo se tudi mi od njih tega naučiti in paziti, da je ne bomo izgubili!" tako je dejala ravnateljica Sonja Klanjšček, ko je

5. obletnica (28.3.2004-28.3.2009) V spomin Alfredu Iermanu

Čas neusmiljeno teče. Mi-neva že peto leto brez te-be. Še vidiva tvoj obraz, še slišiva tvoj glas. Zadnje bile so

verjeti, da te ni več med nama, da te nikoli več ne bo. Molitev se prepleta s solzami in vedno zno-va se sprašujeva zakaj?

le tvoje skromne besede, ko si jih nama izrekel; ne morem dihati. Ne moremo razumeti, nočemo

Toliko si imel še načrtov. Vedno si bil steber družine. Rad si živel, skrbel za dom. Nekoč namo dano razumeti in sprejeti to, česar še sedaj ne moreva. Smrt je rojstvo za nekaj boljšega, lepšega. Tam, kjer si ti, ni več bolečin in ne trpljenja. Veva, da bediš nad nama. Veva, da se nekoč spet snidemo vsi trije nad zvezdami. Ločnik, 28.3.2009
Tvoji vedno predragi žena Lojzka in hči Marina, ostali sorodniki pa prijatelji

Obvestila

Duhovnjija sv. Ivana vabi na duhovno pripravo za Veliko noč za osnovnošolce (3., 4. in 5. razred), srednješolce oz. skavte. Program: zberemo se na Prevalu ob 12.45, nato peš na Sv. Goro, križev pot, ob 15.30 priprava na spoved, ob 17. uri maša, na katero so vabljeni tudi starši; ob 18. uri konec. V primeru slabega vremena: ob 14.45 na Sv. Gori, ob 15. uri križev pot v cerkvi, sledi program.

V petek, 27. marca, bo ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) odprtje razstave slikarja Franka Žerjela. Predstavil ga bo Joško Vetrh.

SKPD F. B. Sedej vabi na Materinski dan, ki bo v petek, 27. marca 2009, ob 19. uri, v Sedejevem Domu v Števerjanu. Sodelujeta mlajša dramska skupina ter otroški pevski zbor.

Župnija sv. Andreja ap. v Štandrežu organizira obisk Škofjeloškega pasijona v nedeljo, 29. marca, popoldne. Vpisovanje pri Emi (0481 21361).

Dne 30. marca bo točno 12 let, odkar je pri petju, dejavnosti, ki jo je najraje opravljal, med vstajensko procesijo nenadoma umrl Bogomir Špacapan. MePZ Podgora se bo spomnil nekdanjega zborovodje g. Bogomirja, njegove žene Angelce, sinov Petra in Mirka, ki je uglasbil Mašo za očeta Bogomirja s petjem te sv. maše v nedeljo, 29. marca, ob 9.00 v župnijski cerkvi v Podgori. Toplo vabljeni!

Skupnost družin Sončnica vabi na predavanje Marije Merljak Dober imunski sistem - najboljši osebni zdravnik (alergije, astma, seneni nahod) v torek, 31. marca 2009, ob 20.30, v domu Franc Močnik v Gorici, ul. San Giovanni 9. Info: tel. 0481-536455, e-mail: soncnica@libero.it.

Čestitka

Dragi Miloš, lepo je, da si pomislil tudi na svoj študij in z uspehom diplomiral iz agronomije na univerzi v Vidmu. Iskreno ti čestitam pevcu zbora Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem in se pripravljamo za nadaljnje sodelovanje in vsestransko pomoč.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 27.03.2009 do 02.04.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 27. marca (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti in humor.

Sobota, 28. marca (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 30. marca (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound, živemu se vse zgodi, vroči sport in rubrike, obvestila in zanimivosti.

Torek, 31. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 1. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Črni velikan med žolnami - Izbor melodij.

Četrtek, 2. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Kulturni center

Lojze Bratuž
se veseli z
mamico TAMARO
ob rojstvu
malega Aleša

Pri težavah s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na

CENTER ZA ZDRAVLJENJE
VENSkih BOLEZNI
V PORTOROŽU
- dr. sci. med. J. Zimmermann,
specialist kirurg

Pregledi: Štandrež (Go), ul. San Michele 141,
torek 16-20; Trst, ul. dell'Istria 214,
sreda 16-20. Tel. 00386 31 837218

DRUŠTVO ARS

Vljudo vabljeni na predstavitev knjige

EVELINA UMEK

Po sledih fate Morgane

Marica Nadlišek Bartol 1867-1940

Avtorico in novo publikacijo bo predstavil Jurij Paljk

Galerija Ars na Travniku, Gorica
Četrtek, 2. aprila 2009, ob 18. uri

Koncertna sezona
2008-2009

TRIO ALEX

Alessandra Schettino, sopran
Sandi Vrabec, klarinet
Aleksandra Pavlovič, klavir

Na sporedu skladbe F. Schuberta, L. Spohra in praižvedbe Patrica Quaggiata in Miroslava Paškvana

Kulturni center Lojze Bratuž
Četrtek, 26. marca 2009, ob 20.30

Informacije in predprodaja vstopnic v Kulturnem centru Lojze Bratuž od ponedeljka do petka od 8.30 do 12.30 ter ob prireditvah.

V slovenskem šolskem središču v ul. Puccini v Gorici Režiser Dušan Jovanović na obisku pri dijakih

Eden izmed najbolj kreativnih in nenehno po izvirnih umetniških novostih hlastajoči režiser, obenem dramatik, pisatelj in publicist, Dušan Jovanović, ki mu ob izžarevajoči energiji in ustvarjalni moči nihče ne bi prisodil skoro 70 pomladi – rodil se je namreč 1. oktobra 1. 1939 v Beogradu –, je bil, na pobudo Društva slovenskih pisateljev, Povabimo besedo, gost dijakov trienija humanističnega in tehničnega pola v avditoriju šolskega središča v ulici Puccini, v četrtek, 19. marca, dopoldne. Uglednega gosta je pozdravila in predstavila dijakinja Mateja Fajt, tudi obiskovalka gledališke šole SSG StudioArt. Z znanim umetniškim ustvarjalcem se je pogovarjala časnikarka in urednica izvirnega leposlovja pri Mladinski knjigi Nela Malečkar. Jovanović je prav v nedeljo, 15. marca, ob koncu letošnjih Dnevoev komedije v Celju prejel nagrado Zlahtni režiser za režijo Nušičeve komedije Gospa ministrica v izvedbi SNG Nova Gorica, v kateri je nagrade za Zlahtno komedijantko bila deležna Saša Pavček, ki je naslovnemu liku vdahnila prekipajočo mediteransko radoživost. Jovanovičevi komediji Življenje podeželskih plejbojev po drugi svetovni vojni pa je žirija dodelila nagrado Zlahtna komedija. V dialogu med gostoma so dijaki, na vprašanja katerih je ob koncu režiser prijazno in izčrpno odgovoril, odkrivali osebnost in delo Dušana Jovanoviča ter njegove poglede na sodobno gledališko ustvarjanje. Jovanovičeva življenjska pot je, kot je ugotavljala njegova sogovornica, tesno povezana z zgodovino slovenskega, pa tudi "jugoslovanskega" teatra v drugi polovici prejšnjega stoletja, saj je bil on pobudnik za marsikaj novega. Pogovor se je začel okrog dijaških oz. otroških let, ko je Jovanović živel v Skopju pri teti in tam doživel vojne grozote. Nekega dne ga je teta, kljub revščini,

peljala v opero gledat Orfeja in Evridiko. Krasna glasba, scena, kostumi... so razprli nov svet v njem in takrat se je zaljubil v gledališče. Od tedaj si je želel živeti v takem "nerealnem svetu", ki ne bi bil tako okruten, brutalen,

za dobro literaturo. Pogovor se je razpredal tudi okoli Jovanovičevega pedagoškega dela na AGRFT, ko je npr. v komediji, kjer je več članov strokovnjakov za razna gledališka področja, pri sprejemnih iz-

kakršen je bil tisti takrat okoli njega. Po očetovi volji pa se je najprej usmeril na Filozofsko fakulteto v Ljubljani na oddelek za tuje jezike, kasneje pa je absolvirala še režijo na ljubljanski AGRFT. Ti dve fakulteti sta mu razširili obzorje in z njima je pridobil tisto formacijo, ki je nujna za režiserja, čigar želja je pri odskrem delu posredovati svoje izkušnje. Režiser mora namreč kot glavni akter predstave biti zelo prepričljiv, da pritegne za seboj vse ostale ustvarjalce. Zrelost, izkušenost, spoznavanje ljudi so po njegovem temelj scenjskih umetnosti. Tudi igralec brez čustvene, življenjske zrelosti, brez izkušenj emocionalnega značaja in tudi travmatičnih doživetij v življenju ne more posredovati gledalcu globljih občutkov. Ne more izražati "magičnega čaja". Igra brez spomina na emocije ni možna, je poudaril gost, saj igralec mora v pravem trenutku uporabiti emocionalni spomin na svojo življenjsko izkušnjo za kako situacijo v igri, samo tako je lahko prepričljiv. To se pri dobrem igralcu sčasom prelevi v avtomatizem. Tudi dramski pisatelj - scenarist mora nositi v sebi ta "magični čaj", ki je metafora

pitih treba odločiti o sprejetju mladih igralcev. Ti seveda ne morejo imeti še vseh omenjenih življenjskih izkušenj. Sprejemni izpit je velika preizkušnja, veliko razburjenje, saj je kandidatov za Akademijo veliko več, kot jih lahko sprejmejo. Vredno pa je poskusiti, če v mladem tli želja po igralstvu. Beseda je tekla tudi o Jovanovičevem delu po končani Akademiji, ko je iz neke ustvarjalne potrebe ustanovil svoj teater, tudi zato, ker za vstop v velika repertoarna gledališča ni imel priporočila, saj je bil takrat popoln anonimnež. Prepoznavanje je prišlo z delom, z izvirnimi dramskimi vsebinami, ki so opredeljevale takratno njegovo stanje duha in njegov odnos do družbe. Zato je kot popolnoma neizkušen začel z eksperimenti in posledica tega so bile predstave, ki so vpeljevale več novosti v slovenski gledališki prostor. V eni izmed teh, zelo razigrani Pupliji v ludičnem slogu, nekakšnem manifestu svobode, kjer ni bilo običajnih temeljev dramskega spleta, kdo, kdaj, kje, v turobnih »svinčenih« časih prevlade totalitarizma, so sodelovali z njim pesniki Ivo Svetina, Matjaž Kocbek, Denis Poniž, Milan Jesih in drugi. Taka je tudi igra Spomenik G, ki je pred nedavnim doživel rekonstrukcijo; seveda je sedaj izzvenela povsem

drugače kot takrat, ko je Jovanović dramo B. Štiha Spomenik adaptiral za teater in iz nje praktično izbrisal tekst ter tako odprl horizont neliterarnega, fizičnega gledališča. Takrat je bila ta predstava totalen šok za ljudi, pa tudi veliko doživetje. Kot je poudarila sogovornica, je prav v zadnjem času marsikatera njegova predstava doživela ponovno odsko postavitev, med temi z velikim uspehom Življenje podeželskih plejbojev, kar je sicer po Jovanovičevem mnenju posledica tega, da je zdaj zelo "v modi" rekonstrukcija marsičesa.

Na svoji umetniški poti se je Jovanović zaustavil v marsikaterem institucionalnem gledališču, 10 let npr. v Mladinskem gledališču, ki je bilo takrat pravo "politično" gledališče. Povsod, kamor je prišel, je bilo najbolj intenzivno gledališko ustvarjanje in povsod je zapustil močan pečat. Sam je sicer podčrtal, da je ustvarjalni polet morda najboljši v takem gledališču, okoli katerega se zbira skupina ljudi z istimi mislimi, čutenji in ambicijami. Z Mladinskim gledališčem je doživel veliko uspeha tudi na festivalih in gostovanjih v tujini, čeprav so uprizoritve nekaterih del (npr. Karamazovi, Osvoboditev Skopja) tudi prepovedali. Komunizem je pač posegal tudi na umetniško področje, in ko se je sistem krhal, je bilo nevzdržno, in je komaj čakal, da se bo zgodil preobrat, ki je seveda prišel z osamosvojitvijo Slovenije. Še veliko zanimivega je izšlo iz pogovora z markantnim ustvarjalcem Jovanovičem, kar je seveda vezano na teater, tudi na današnje vrenje, kjer se projekti kar vrstijo. Še sam pripravlja enega, ki je izpovedno dokumentarni z naslovom Spovedi. Te posnetke izpovedi si bodo gledalci individualno ogledali v nekakih "spovednicah". Projekt se bo uresničil na novomeškem odru; za uvod bo predavanje teologa o teoriji in praksi v katoliški Cerkvi; sodelovala pa bosta tudi zdravilka in filozof. Skratka, Jovanović ima še veliko novih idej za gledališče, ki je danes zelo svobodno, nekakšen poligon za najrazličnejše ideje. V gledališču in sploh življenju na odru pa se kot v resničnem življenju vselej vse spreminja, a vendar ostaja v uprizorjenih delih razpoznavni duh časa.

Iva Koršič

Kratke Zanimiva knjiga furlanske zgodovinarke Anne Paole Peratoner

Rimska založba Studium je leta 2008 vključila v svojo kvalitetno zbirko La cultura obsežno izvirno znanstveno delo furlanske zgodovinarke Anne Paole Peratoner z naslovom Le minoranze nazionali - 1919-1939: la mobilitazione della societa' civile internazionale.

Po diplomii iz političnih ved v Bologni je Peratonerjeva doktorirala iz zgodovinskih znanosti na videmski univerzi. Njene raziskave temeljijo na arhivskem gradivu Društva narodov v Ženevi, kjer se najde bogata dokumentacija o narodnih manjšinah in njihovem varstvu v obdobju med obema svetovnima vojnama.

Kot je znano, si je Društvo narodov sicer prizadevalo, da bi zgradilo učinkovit sistem, s katerim bi zaščitilo številne narodne manjšine v Evropi, toda ta prizadevanja so se izkazala za neuspešna, saj je sistem popolnoma odpovedal. Avtorica je problematiko razčlenila ne le z zgodovinskega vidika, ampak tudi s pravnega in politološkega. Obenem je svojo raziskavo razširila tudi na tako imenovane mednarodne zasebne organizacije, ki so v skrbi za usodo številnih narodnih manjšin v Evropi skušale vplivati na Društvo narodov, da bi dejansko uveljavilo določila v obrambo manjšin. Toda zmagovite sile v prvi svetovni vojni takih določil niso spoštovale. Pomislimo le na francosko zadržanje v Alzaciji in Loreni ter na naduto italijansko ravnanje do Nemcev na Južnem Tirolskem in do Slovencev in Hrvatov na Primorskem, v Istri in Dalmaciji. Avtorica nameni dober del knjige Kongresu evropskih narodnosti, v katerega so se organizirale številne evropske manjšine. Kongres si je prizadeval za zaščito narodnih manjšin in je deloval v letih od 1925 do 1939 pod predsedstvom Josipa Vilfana. Slovenski člani Kongresa so bili še Engelbert Besednjak, za Koroško pa Fran Petek in Ivan Starc. Josipu Vilfanu in njegovemu delu je posvečeno posebno poglavje. Za preučevalce manjšinske problematike v Evropi bo knjiga vsekakor zanimiva in dragocena. / (mab)

Mednarodni literarni natečaj Fulvio Tomizza

10. mednarodna obmejna srečanja FORUM TOMIZZA Umag-Koper-Trst razpisujejo mednarodni literarni natečaj Fulvio Tomizza LAPIS HISTORIAE 2009 za kratko prozo (zgodba, esej, potopis) na temo: CROSSOVER

1. Kombinacija elementov različnih žanrov (v glasbi, književnosti... npr.)
 2. Nova dinamika med nacionalnimi kulturami, stik in prepletanje jezikov ter kulturnih identitet
 3. Pogoj in merila natečaja:
 1. besedilo mora biti izvirno in še neobjavljeno
 2. obsega naj največ 15 strani oz. 21.750 znakov
 3. napisano je lahko v vseh jezikih in narečjih naše regije
 4. avtorji lahko konkurirajo samo z enim delom
 5. izbrano delo bo nagrajeno s skulpturo LAPIS HISTORIAE in denarno nagrado v višini 1000,00 evrov
 6. strokovna žirija, ki jo imenuje izvršni odbor Forum Tomizza, šteje 3 člane
 7. strokovna žirija si pridržuje pravico ne podeliti nagrade, če besedila ne zadoščajo kriterijem
 8. rok oddaje besedil je 17. april 2009
 9. besedilo je treba v zaprti ovojnici priložiti osebne podatke (naslov, št. telefona, elektronski naslov in kratko biografijo)
 10. besedila v 4 tipkanih izvodih pošljite po pošti na naslov: Gradska knjižnica Umag, Trgovačka 6, 52470 Umag, Hrvaška, z oznako "za Lapis Historiae" in na elektronski naslov: lapis@gku-bcu.hr
 11. dela, ki ne bodo prispela na elektronski naslov, žal ne bodo upoštevana
 12. avtorji odstopajo pravice za objavo besedil Gradske knjižnici Umag, ki bo v Zborniku LAPIS HISTORIAE 2009 natisnila 12 najkakovostnejših del po izboru žirije
 13. nagradjen avtor bo častni gost 10. mednarodnih obmejnih srečanj FORUM TOMIZZA (Trst, Koper, Umag od 27. do 30. maja 2009), kjer mu bo nagrada slovesno podeljena
- Informacije: Gradska knjižnica Umag, 00385 52 721 561, www.gku-bcu.hr, knjiznica@gku-bcu.hr

Galerija Ars / Fotografska razstava Pripoved o trgih, pripoved o človeku

Fotografija je umetnost, ki jo premalo cenimo. To je v torek, 18. marca, v Galeriji Ars na Travniku v Gorici povedal Jurij Paljk na odprtju razstave, posvečene Zlahtni črnobeli fotografski tehniki. Tokratni umetniki, ki so privabili lepo število umetnikov in ljubiteljev lepega, so Andrej Furlan, Robi Jakomin in Viljam Lavrenčič, ki so za temo goriške razstave izbrali trge. Fotografija je umetnost posebno danes, ko smo priče poplavi fotografij, je zatrdil Paljk in dodal misel etnologa Andreja Malnič, ki pravi, da je zaradi hiperprodukcije v fotografiji vse nično, "lahko bi rekli, da teh slik ni". To ne velja za tri tržaške goste, ki se v svojem snovanju vračajo h koreninam. Jakomin je prisoten s pravimi fotografskimi pripovedmi, do katerih pride s posebnim postopkom, pri katerem je potrebno znanje, pa tudi potrpljenje. Lavrenčič

slika na izvoren način, s pravo "camero obscuro", preprosto škaflo z luknjico, skozi katero se svetloba projicira na film; ta tehnika je v današnjem času vse bolj cenjena in v modi, je povedal Paljk. Ker so časi osvetlitve filma dolgi, je prisotnost premikajočega se človeka izbrisana. Furlan

pripoveduje zgodbo o trgu tako, da ta lahko zaživi lastno življenje. "Trgi so kraji srečevanja v urbanem središču". Zato gre za "pripoved o človeku". Črnobela fotografija je še toliko bolj dragocena v svetu digitalne fotografije, "kjer se lahko naredi vse in obenem nič", kajti strokovnjaki se sprašujejo, ali digitalne fotografije lahko sploh veljajo za dokument časa. Črnobeli posnetki zato imajo, poleg dokumentarne vrednosti, tudi umetniško sporočilo. V spremljevalnem eseu je prof. Claudio Domini zapisal, da efvo-

rija nad digitalno fotografijo počasi pojenja, zato vse več ustvarjalcev išče tolažbo v starih tehnikah, npr. v t. i. "low fidelity" fotografiji, ki nima nič kaj opraviti z visoko stopnjo tehnologije in binarnim sistemom. Furlana, Jakomina in Lavrenčiča "združuje prav svobodno in namerno opuščanje fotografskih specifičnosti iz sredine prejšnjega stoletja (...) v prid bolj ontoloških fotografskih specifičnosti". Prevladuje hotenje po neposrednem zajetu svetlobnih zapisov ob neobremenjenem "kršenju" konvencionalnih pravil. / DD

Prejeli smo Odprto pismo vodstvu SSG - Trst

Cavaliere: Or che ciascuno e' sazio, / non mi han detto nemmeno: vi ringrazio. / Vitez: Zdaj, ko oni se najesti in napiti, / se mi niti zahvaliti. (C. Goldoni, Campiello, IV. dej, 8. prizor)

Četudi se mi zdi, da je imenovanje novega umetniškega vodje Slovenskega stalnega gledališča v Trstu zadnja stvar, ki zanima bralce časopisnih medijev, čutim moralno dolžnost, da se ob tem dogodku oglasim. Sem namreč eden od dvajsetih kandidatov, ki so se prijavili na razpis in tako kot najbrž večina med njimi zastavljal svoje intelektualne sposobnosti, da sem strokovni komisiji, najprej v pisni, kasneje pa še v ustni obliki obrazložil svoje temeljne smernice za umetniški razvoj SSG. Ker sta bila tako moja prijava na razpis kot kasnejši pogovor s člani komisije izrazito dialogsko naravnana, sem od vod-

stva SSG pričakoval vsaj pisno obvestilo o izidu razpisa, ne pa, da sem zanj v suhoparnem slogu tiskovnega sporočila izvedel iz medijev. Olike bi narekovala tudi formalno zahvalo za trud, ki sem ga – tako kot ostali – vložil v vizijo umetniške prihodnosti te ustanove. A mogoče zahtevam preveč, saj olike najbrž res ne moremo meriti z moralnim vatlom današnjih dni. Vodstvo SSG morda res ni dolžno obvestiti kandidatov o izidu razpisa, niti se jim zahvaliti za čas, ki so ga posvetili omenjeni ustanovi. Olikano vedenje ali bonton pa bi vseeno zahteval drugačno ravnanje, saj smo vsi, ki smo se prijavili na to delovno mesto, ljudje z določenim umetniškim profilom in občutljivostjo ter nezamenarljivim pedigrejem, ne pa brezvezni sleherniki.

Sergej Verč, režiser in književnik

Kranj / Prešernovo gledališče 39. teden slovenske drame

V Prešernovem gledališču v Kranju se je v nedeljo, 22. marca 2009, s slovenskim odprtjem začel 39. teden slovenske drame. Na edinem festivalu, ki bo potekal do petka, 3. aprila 2009, in na katerem so v ospredju samo slovenska dramska besedila, se bo zvrstilo petnajst predstav (sedem v tekmovalnem, pet v spremljevalnem in tri v mednarodnem programu), v dodatnem programu pa tri okrogle mize, delavnica dramskega pisanja, dan nominirancev z okroglimi mizami in bralnimi uprizoritvami odlomkov besedil, nominiranih za letošnji Grumovo nagrado. Zanimajo tudi svetovni dan gledališča. Festivalsko dogajanje letos spremljal Dramosled (pod uredništvom Ane Perne ga pripravljajo udeleženci Šole ustvarjalne kritike, ki deluje pod okriljem Gledališča Glej, in študentje dramaturgije AGRIFT). Prešernovo gledališče je k programskemu sodelovanju pritegnilo vrsto drugih sorodnih ustanov in združenj, kot so npr. Gledališče Glej, Društvo gledaliških kritikov in teatrologov Slovenije, Slovenski center Mednarodnega gledališkega inštituta, Združenje dramskih umetnikov Slovenije, Slovenski center Mednarodnega gledališkega inštituta ter ljubljanske gledališke akademije. V tekmovalnem sporedu sedmih predstav sta kar dve Cankarjevi deli (Za narodov bla-

gor, SNG Drama Maribor, ter Hiša Marije Pomočnice, Slovensko mladinsko gledališče, Umetniško društvo Konj), dve uprizoritvi SNG Drame Ljubljana (Hiengov Osvajalec ter Jančarjeva Nihara ura tiha), po ena predstava Mestnega gledališča ljubljanskega (Dragica Potočnjak: Za naše mlade dame), Mestnega gledališča Ptuj (rokge: Smeti na luni) ter predstava KD Integrali in Gledališča Glej Ljubljana (Simona Semenič Scott: Nisi pozabila, samo ne spomniš se več). V mednarodnem programu pa sta na sporedu kar dve tuji uprizoritvi dram Evalda Flisarja. Iz avstrijskega Gradca prihaja Gledališče v kleti (Theater im Keller) s predstavo Enajsti planet, iz Tokia pa Gledališče luninega mrka (Geszyoku Kagekidan Theatre Company) s predstavo Kaj pa Leonardo?. Gledališče iz Hercegnovega (Črna gora) bo nastopilo s predstavo Arija, avtorica tega besedila pa je Saša Pavček. Podelili bodo tudi več nagrad. Za nagrado Slavka Gruma, ki jo od leta 1979 vsako leto prejme najboljši slovenski dramski besedilo (podeljena ni bila le leta 1997), se je potegovalo kar osemindeset tekstov, v konkurenci pa jih je ostalo le pet od letos in tudi tri lani nominirana besedila. Šele na sklopni slovesnosti 39. tedna slovenske drame, v petek, 3. aprila 2009, pa bo znano tudi, kdo bo letošnji Grumov nagrajenec.

Peter Kuhar

Kratki

Dnevi komedije v Celju / Žlahtna komedijanta 2009 sta Saša Pavček in Uroš Smolej

Končali so se tudi letošnji, 18. dnevi komedije v Celju s slavnostnim epilogom – podelitvijo nagrad v nedeljo, 15. marca. Na letošnjem festivalu je sodelovalo osem predstav v tekmovalnem in štiri predstave v spremljevalnem programu. Na slovesnem večeru so si gledalci ogledali predstavo Za znoret Zorana Hočevarja v izvedbi gledališča Koper. Žirija, v sestavi dramske igralkice Alenke Čilenšek, direktorja Osrednje knjižnice Celje Branka Goropevška in novinarja ter publicista Tomaža Simona, je v celjskem gledališču razglasila letošnje nagrajence. Naziv žlahtne komedijantke si je prislužila Saša Pavček za vlogo Gospe ministrice v istoimenskem delu B. Nušiča, ki sta jo na oder postavili Gledališče Koper in Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, "za temperamentno in hkrati lahko igrivo interpretacijo vloge, ki zahteva nenehne prilagoditve situacijski komiki in prostoru na odru". Žlahtni komedijant je postal Uroš Smolej za vlogo Daphne v predstavi Sugar – Nekateri so za vroče, v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega, »za imenitno komedijsko vrhovodstvo, ki je zaradi posebnosti njegove vloge še posebej občutljivo, saj ni prestopil tanke linije med žlahtnim in vulgarnim, hkrati pa je dokazal tudi prepričljivo stopnjo mimikrije in strahovito zdržljivost«. Naslov žlahtnega režiserja je prejel Dušan Jovanović za režijo Gospe ministrice za »poznavalsko skonstruiran pristop k režiji gledališke komedije, večje vodenje posameznih akterjev in nepretenciozno ostrino režijskega duha, ki veje skozi vso predstavo. Za žlahtno komedijo pa je bila izbrana predstava Življenje podeželskih plejbojev po drugi svetovni vojni ali Tuje hočemo-svojega ne damo Dušana Jovanovića v režiji Jake Andreja Vojevca, v izvedbi SNG Drame Ljubljana zaradi "izjemnega gledališkega crescendo, učinkovite odrske interpretacije protagonistov, zaradi uspešne umestitve osnovne zgodbe v današnji čas in prostor, vsečnih in zbadljivih prisodob, ki imenitno izrisujejo 'šentflorjanski značaj', ne nazadnje pa tudi zaradi praktične, zabavne in nemoteče scenske postavitve v celoti". / IK

Popravek

Pri sestavljanju nadnaslova posmrtnega pisma Tarasu Kermauerju, ki je bilo objavljeno v četrtek, 12. marca, se je zapisala napaka. Obletnica njegove smrti bo namreč 11. junija. Ured.

Žlahtna komedijantka 2009 Saša Pavček

Gorica / Podelitev priznanja Kazimir Humar Hermanu Srebrniču Odličje zaslužnemu organistu in zborovodnji

Veliko ljudi se je v torek, 17. marca, zbralo v dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici na slovesni podelitvi priznanja Kazimir Humar daleč naokrog znanemu dolgoletnemu in neutrudnemu števerjanskemu organistu in zborovodnji Hermanu Srebrniču, ki se več kot 60 let razdaja za rast pevske kulture in sploh za skupnost. Odličje, poimenovano po msgr. Humarju, nepozabnem duhovniku, vzgojitelju, kulturniku in častnikarju, od leta 2005 dalje podeljujejo KC Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov društvom ali osebnostim za posebne zasluge in dosežke na kulturnem področju. Dr. Humar bi bil letošnjega nagrajenca gotovo posebno vesel, saj povsem utelša ljubezen do slovenske besede, pesmi, službe Božje in zlasti ljudi. To so s svojo prisotnostjo potrdili tudi številni Srebrničevi so-

vaščani iz Števerjana in sploh vse Goriške ter duhovniki. Na večeru, ki ga je ugajajo povezovala Martina Valentincič, med drugimi predstavniki našega organiziranega življenja pa sta bil prisotna tudi števerjanski župan Hadrijan Corsi in novogoriška podžupanja Darinka Kozinc, je predsednica ZCPZ Lojzka Bratuž v nagovoru izrazila slavljenčev hvaličnost za njegovo več kot šestdesetletno vztrajanje za

orglami v domači in drugih cerkvah. Srebrnič, je povedala, se je rodil v Medani leta 1923 in se je že kot fantič srečal z glasbo in petjem. Že pred vojno je študiral harmonijo pri skladatelju Emilu Kometu in igral pri mašah, v rojstni vasi si je tudi ustanovil dekliški zbor. Različne pevske sestave je začel torej voditi še kot mlad fant,

Nagrajenec sredi domačih pevcev (foto DPD)

kmalu se je zavezal tudi kraljici glasbe, orglam. Kljub "razgibanemu življenju" med vojno (med drugim je bil v Grčiji, Albaniji, Makedoniji itd.) in krhkemu zdravju, zaradi katerega je bil večkrat v sanatoriju, je po svojih močeh vedno ostajal zvest glasbi. Ko se mu je zdravje izboljšalo, se je zaposlil v Gorici in bil do upokojitve postrežnik na srednji Soli Trinko. Po vojni je orgljal na Jazbinah, pa tudi v Števerja-

1989 papeško odličje Pro Ecclesia et Pontifice, priznanje ZSKP, društva Sedej, občinske uprave v Števerjanu, priznanje goriškega nadškofa itd. Leta 1997 je prejel Gallusovo listino, leto kasneje pa Cecilijino priznanje Slovenskega Cecilijinega društva, je sklenila prof. Bratuževa, ki je v imenu prideliteljev čestitala nagrajencu. Diplomno, dragoceno ikono in šop z vobavrnega cvetja mu je podelila

skupno s Franko Žgavec v imenu KC Bratuž in Franko Padovan v imenu ZSKP. Oglasil se je tudi števerjanski župnik Anton Lazar, ki je dodal, da so zelo redki organisti, ki imajo kot Srebrnič za sabo preko 60 let dela. Do pred nekaj leti, je povedal, so imeli v župniji vsako nedeljo po tri maše: Herman je orgljal pri vseh teh, poleg tega pa še po drugih cerkvah na Goriškem. Po bučnem aplavzu je g. Lazar zaželel organistu, da bi še veliko časa nadaljeval svoje poslanstvo "ljude v veselje in Bogu v čast". Svečanost je seveda kronala petje mešanega pevskega zbora F. B. Sedej, ki je slavljencu in občinstvu zapel Vodopivčevo Pobratimijo, Hladnikov Večerni zvon, Pavčičevo Če rdeče rože zapade sneg in Fürsterjevo Sem pevec. Predsednik društva Matej Pintar je nato stopil z odra in slavljencu, "ki gotovo trpi, ker samo posluša in gleda", povabil na oder: "Zapojemo eno skupaj"? Tako je Srebrnič s svojim zborom zapel še večno zeleno Lipo. / DD

SNG Nova Gorica

Slovesen konec regijskega srečanja gledaliških skupin

V nedeljo, 22. marca, je pod večer v Slovenskem narodnem gledališču potekal slovesen konec srečanja gledaliških skupin Severne Primorske 2009, ki je del oz. prvi nivo festivala gledaliških skupin Slovenije 2009, 48. Linhartovega srečanja, ki ga prireja Javni sklad Republike Slovenije in katerega namen je "prikazati in nagraditi najbolj kakovostne ljubiteljske gledališke predstave in s tem spodbuditi razvoj in kakovostno rast tovrstne gledališke produkcije". V letošnjem januarju, februarju in v začetku marca so se zvrstile območne predstave (Nova Gorica, Tolmin, Gorica) ljubiteljskega odra šestih gledaliških skupin. Med njimi sta bila tudi dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež s predstavo B. Nušiča Kaj bodo rekli ljudje...? v režiji Jožeta Hrovata in Beneško gledališče s komedijo Erica Emmanuela Schmitta Majhane družinske nasreče v režiji Marjana Bevka. Vse predstave si je ogledal selektor letošnjega območnega srečanja, igralec SNG Nova Gorica in nosilec Borštnikovega prstana Bine Matoh. Na regionalno raven je izmed teh uvrstil dve predstavi: Branislav Nušič Kaj bodo rekli ljudje...? v izvedbi dramske-

ga odseka PD Štandrež in S. Makarovič Pekarna Mišmaš v izvedbi gledališke skupine Vrtinec iz Bovca. Strokovna spremljevalka izbranih del za zaključni festival Linhartovega srečanja - Srečanja gledaliških skupin Slovenije 2009 je Maja Gal Štromar. Selektor Bi-

sko moško vlogo: Ivan Jedrlinič (Ivan - Jarc: Družinske skrivnosti, Vrtebena igralska kompanija); za stransko žensko vlogo: Marta Bizjak (ga. Tomič - Nušič: Kaj bodo rekli ljudje...?, dramski odsek PD Štandrež). Selektorjevo posebno priznanje za odlično uigranost pa sta prejela igralka Beneškega gledališča Ana Lusca in Adriano Gariup v predstavi Majhane družinske nasreče v režiji Marjana Bevka. Prav ta črni komedijski splet o odnosih med možem in ženo, pravi "družinski triler o iskanju resnice", med nežnostjo in razvnetimi prepri, si je občinstvo v zelo homogeni, naravnini sočni igri znanih dolgoletnih članov Beneškega gledališča, v beneškem narečju, ogledalo v nedeljo v SNG Nova Gorica. Uprizoritev je hkrati bila dodatna predstava abonmaja ljubiteljskih gledališč Nedeljska gledališka srečanja, ki jih prireja ZKD in SNG Nova Gorica v zimskih mesecih in za izbor katerih skrbi režiser Emil Aberšek. Njemu je šla zahvala organizatorjev za

Marta Bizjak-ga. Tomič in Božidar Tabaj-Toma (foto DP)

pomoč. Priznanja sta na slovesni nedeljski prireditvi nagrajencem podelila Maja Bratec Jerman, vodja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Nova Gorica, in selektor Bine Matoh. V krajšem nagovoru je dejal tudi: "Opaznejših nihanj v kvaliteti uprizoritev ni bilo, igralsko in režijsko so bile predstave narejene korektno. Scenografija se je nagibala, če lahko tako rečem, bolj v smer t. i. revnega gledališča, menim, da predvsem zaradi premajhnih finančnih sredstev. Pa vendar so nekateri dosegli zavidljiv nivo v funkcionalnosti scene - tu predvsem mislim na gledališko skupino Vrtinec iz Bovca. Kar se tiče izbora repertoarja, menim, da bi lahko bil držejši in kvalitetnejši. Pri tem seveda ne mislim, da bi opuščali igranje komedij, nasprotno, prepričan sem, da bi s poseganjem po kvalitetnejših komedijskih tekstih, domačih in tujih, bile uprizoritve večji izziv za igrance in režiserje". Štandreškema igralka Božidarju Tabaju, "staremu odrskemu mačku", in Marti Bizjak, ki je šele pred kakim letom začela sodelovati z dramskim odsekom PD Štandrež, a se je njena naravna igralska žilica takoj razkrila, iskreno čestitamo in se z njima veselimo vsi, ki spremljamo njuno igralsko pot in nam je znano, koliko truda, požrtvovalnosti, predvsem pa ljubezni in navdušenja vlagata v ta svoj gledališki "konjiček". Čestitke gredo seveda tudi režiserju Jožetu Hrovatu, ki je znal učinkovito voditi igrance preko komedijskih vzlovov in zlti v predstavo Nušičevega duha.

Iva Koršič

Kratki

Dragocena oljka

Oljka je res dragoceno drevo. Daje nam okusne sadeže, ki jih jemo ali pa iztisnemo iz njih odlično olje, ki je okusna zabela za našo hrano, pa tudi zdravilna. Oljka je dragoceno drevo za nas kristjane tudi zato, ker je

pod njegovo krošnjo počival in molil naš Odrašenik; tam je tudi potil krvavi pot za nas grešnike. Z oljčnimi vejami in palmami so ljudje na oljčno nedeljo pozdravljali Kristusa in mu vzklikali na poti v Jeruzalem: "Hozana"! Oljka je dragocena tudi zato, ker je simbol miru. Potem ko je Noe dolgo blodil po vodah vesoljnega potopa, mu je Bog poslal v znamenje pomiritve oljčno vejico v kljunčku golobčka.

Z željo, da bi na svetu in zlasti v naših srcih vladal mir, člani in članice Slovenske Vincencijeve konference pripravljajo na več krajih oljčno vejico. Dobijo jih v dar od dobrosrčnih oljkarjev. Dalj časa pripravljajo okraske zanje. Zadnje dni priveržejo okraske na oljčne vejice. Vse to delajo v prijetni družbi z zavestjo, da delajo nekaj, kar bo v korist ljudem v finančni stiski. Na oljčno nedeljo jih ponujajo pred cekvami vernikom za prostovoljne prispevke v prid revežem. Vse to naredijo prostovoljno in z velikim srcem. Bog jim obilno povrne za trud in dobro voljo, tistim pa, ki bodo dobili blagoslovljene vejice, naj Bog trosi svojo milost. / Nada Martelanc

"Argentinski" kulturni večer v Trstu

V Peterlinovi dvorani v Trstu bo v ponedeljek, 30. marca, dvojni kulturni dogodek v zvezi z ustvarjalnostjo Slovencev v Argentini. Pripravljata ga Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černetca.

Najprej bo na vrsti odprtje razstave olj in akrilov slikarke Cecilije Grbec, ki se je rodila pred 32 leti v Buenos Airesu, odrasčala v Boliviji in Argentini, od leta 2002 pa živi v Sloveniji. Leta 1998 je diplomirala iz likovne umetnosti s specializacijo v risanju in slikanju na zavodu CONSUDEC v Buenos Airesu. Od tedaj skupinsko ali samostojno razstavlja. Izpopolnjevala se je tudi v izdelovanju mozaikov. Mlado slikarko bo predstavil v Argentini rojeni publicist in javni delavec Gregor Batagelj.

Sledila bo okrogla miza o monumentalni knjigi tržaškega knjižničarja in publicista Marjana Pertota Slovensko gledališče v Argentini. Delo so izdali Založba Mladika, Slovenski gledališki muzej iz Ljubljane in Knjižnica Dušana Černetca. V Ljubljani je bilo pred Božičem predstavljeno v prostorih Slovenskega gledališkega muzeja.

O knjigi bodo spregovorili direktor Slovenskega gledališkega muzeja Ivo Svetina, urednica knjižnih izdaj omenjene ustanove Francka Slivnik, poznavalec slovenske argentinske stvarnosti, publicist Gregor Batagelj, avtor Marjan Pertot in Lučka Kremžar De Luisa iz Knjižnice Dušana Černetca, ki mu je pomagala pri pripravi te zahtevne izdaje.

POMORSKA POSTAJA Revija otroških in mladinskih zborov Pesem mladih

Vpogled v stanje, spremembe in usmeritve zborovstva

Pesem mladih ni samo osrednja revija otroških in mladinskih zborov na Tržaškem, prijeten popoldan z nastopi srčkanih malih pevcev ob navdušeni podpori staršev in sorodnikov. Že 39 let nam revija v režiji Zveze cerkvenih pevskih zborov ponuja vpogled v stanje, spremembe in usmeritve zborovstva v vedno popolnejši obliki, saj se je udeležba v zadnjih letih znatno povečala, tudi s pomočjo dragocene in rododarne podpore Slovenske prosvetne matice. Organizatorji so letos sprejeli 32 prijavi društvenih, župnijskih in šolskih zborov; zaradi visoke udeležbe je revija potekala v dveh popoldnevih, v že tradicionalnem okviru Pomorske postaje. Vse zборе je tokrat poslušala zborovodkinja in docentka iz Kopra Maja Čilenšek, ki je ob koncu revije izrazila svoja mnenja o posameznih nastopih, saj je namen pobude vrednotenje bogate zborovske stvarnosti preko izmenjave, pogovora in razmišljanja o razvoju potenciala, ki ga vsak zbor po svojih zmožnostih in strokovni pripravljenosti vodi izraza. Po podobi, ki jo je revija posredovala, so otroški zbori ustaljeni na povprečno zadovoljivi kakovostni ravni, po večini ne upoštevajo več petja brez instrumentalne spremljave, pogosto razgibajo izvedbe s koreografskimi oz. gibalnimi dodatki in se s petjem redno soočajo tudi v šoli. Razširjenost zborovske kulture pri otrocih in mladih je pozitiven znak, po drugi strani pa je vprašanje nivoja tega delovanja upravičeno spod-

budilo kritično razmišljanje zborovodkinje Aleksandre Pertot, ki je v priložnostni besedi govorila o strokovnosti delovanja in o pozitivnem vzdušju kot o edinih pogojih za uspešno delovanje z mladimi in je obenem poudarila pomanjkanje povezav med zborovskimi sestavi. Govornica je nastopila na začetku sobotne revije s skupino glasbene delavnice osnovne šole iz Barkovelj in na koncu nedeljskega sporeda z mladinskim zborom dolinske srednje šole in je v obeh primerih črpala iz domačega zborovskega zaklada. Tudi drugi zborovodje so večkrat stopili na oder in s tem pokazali razvejenost svojega prizadevanja za mlade pevce. Med temi je Olga Tavčar vodila devinska zbora Ladja in Ladja ter zbor kriške osnovne šole. Neda Sancin je s klasičnim, a lepo izbranim programom nastopila z zborom miljske osnovne šole, šole iz Doline in Mačkoli, ricmanjske osnovne šole in z novonastalo skupino Mini Venturini, ki se je prvič predstavila na tej reviji. Mira Fabjan je za klavirjem podprla nastop otroškega zbora in deklishe skupine društva Vesela pomlad ter vodila zbor osnovne šole iz Cola. Ob njiju so na reviji pokazali spodbudni pomladek v

zborovodskih vrstah Petra Grassi kot vodja zbora nabrežinske osnovne šole, Manuel Purger, ki vodi zbor osnovne šole na Katinari, Samantha Mazziero, vodja množičnega zbora svetoivanske osnovne šole, in Zulejka Deve-

Nomos, sestra Angelina Šterbenc s kriškim zborom Friderik Baraga in gospod Anton Bedenčič z zborom Zvonček iz Cola. Zbor A. M. Slomšek je letos prvič nastopil s dvojnimi vodstvom, saj je mlajšo skupino prevzela Barbara Gropajc, s starejšimi pa nadaljuje svoje dolgoletno poslanstvo Zdenka Križmančič.

Igrivi Glasbeni ustvarjalci iz Križa so zapeli in zaigrali pod vodstvom Ivane Sullini, Aljoša Saksida je pripravil otroke šempoljskega zbora Vigred, David Žerjal pa je spremljal na klavir pevce OPZ Slavec, za katere je napisal tudi zabavno pesmico. Šolsko stvarnost so zastopali še zbor openske osnovne šole pod vodstvom Anne Palcich, zbor proseške osnovne šole, ki ga vodi Jana Drasič, zbora srednjih šol iz Sv. Jakobu in Sv. Ivana, za katere skrbi Rosanda Kralj. Najmlajši so bili

Foto Kroma

tak, ki je prevzela vodstvo po ustanovitvi enega od najmlajših otroških zborov na teritoriju, to je OPZ Zgonik.

S svojo redno prisotnostjo so tudi letos nadaljevali tradicijo dolgotrajnega sodelovanja sestra Karmen Koren, ki je prepričljivo nastopila z zborom Kraški cvet, Suzana Žerjal, ki je poskrbela pevcem zbora Venturini instrumentalno spremljavo kvinteta

tokrat otroci vrtca iz Trebč, ki so zapeli dve pesmici z vzgojiteljico Eleno De Lorenzi. V stvarnosti, ki skuša ohranjati zanimanje za zborovsko petje s sprejemanjem zvočno učinkovitejše instrumentalne spremljave in zabavnih koreografij, je pohvalno izstopala izbira Carla Tommasija, za katizbor je odbral ves program a cappella.

PAL

DSI L'altra anima di Trieste

Knjiga s poslanstvom

L'altra anima di Trieste je knjiga, ki zapolnjuje veliko vrzel v poznavanju tržaške slovenske zgodovine in književnosti od Trubarja do današnjih dni. Nad petsto strani obsežno publikacijo, ki je nastala na podlagi pred nekaj leti izšle slovenske verzije, je uredila prof. Marija Pirjevčeva in zanj prispevala tudi zelo natančen uvodni esej o slovenski prisotnosti v Trstu. V knjigi je prisotnih 66 avtorjev, njihova dela je v italijanščino prevedlo nad 30 prevajalcev, slednje pa je pregledala Martina Clerici. Za podvig je poskrbela tržaška založba Mladika. Na večeru v Društvu slovenskih izobražencev, ki je bil v ponedeljek, 16. marca, so poleg Pirjevčeve in Clericijeve sodelovali še pisatelj Rafko Dolhar in z branjem odlomkov Nadia

Roncelli. Gre za edinstven vpogled v kulturno, literarno in politično zgodovino našega prostora, je v recenziji poudaril Dolhar in se zaustavil ob velikem problemu komunikacije med večinskim in manjšinskim narodom. Še danes poteka le enosmerno, le na pobudo ene, to je slovenske

strani, in ta problem žuli, je podčrtal Dolhar.

Gre za zelo različne zapise iz zelo različnih časov, v knjigi L'altra anima di Trieste najdemo prozo, pesmi, eseje, zgodovinske zapise, biografije in bibliografije književnikov, gradivo pa prinaša popoln pregled historičnega in kulturnega dogajanja Slovencev v Trstu. Pirjevčeva je v DSI posredovala zanimiv pregled od Trubarja do sodobnih tržaških ustvarjalcev in poseg zaključila z mislijo, da postaja slovenska literatura razpoznavna v Evropi

tudi s pomočjo tržaških ustvarjalcev.

Gre za dva zelo različna jezikovna sistema in prevajalec lahko le zmanjša razdaljo med njima, vendar za ceno kompromisa, je najprej poudarila Clericijeva in uvedla zelo zanimivo debato o težavah prevajanja. "Trebja je prevajati koncepte in ne besede". Tudi v tem pa je težava, saj se dvojezični prevajalec bolj težko loči od ustroja maternega jezika in tako prenaša v italijanščino miselne sheme, ki jih ta jezik ne pozna. Drugi temeljni problem pa je vezan na vrst besedila. Ko se prevaja literarno delo, je treba biti izredno pozorni tudi na estetiko jezika, bralec ne more biti namreč prikrajšan za bistveno sestavino avtorjevega dela.

"Nima smisla objavljati dela, ki niso tudi estetsko dobra, tako škodimo samim sebi", je med debato poudarila Pirjevčeva, ko je pri mnogih posegih prišla v ospredje večna dilema, ali dati prednost izvirniku ali prevodu, avtorju ali bralcu.

Foto Kroma

nagrado se lahko potegujejo slovenski ustvarjalci do 35. leta starosti na dan zaključka razpisa. Prijavijo se lahko sami, lahko pa jih predlagajo kulturni zavodi in ustanove (kar je Kravos ocenil za boljše varianto). Predloge z navedbo osebnih podatkov, z uveljavljeno in predstavitevni gradivom (objave, CD-ji, kritike, ocene, katalogi), je treba do 24. aprila 2009 posredovati na eni izmed izpostav sklada Tončič (na sedežu sklada - Dijaški dom - ul. Ginnastica 72 - Trst; v Narodni in študijski knjižnici - ul. Sv. Franciška 20 - Trst; v knjižnici D. Feigla - KB center - korzo Verdi 51 - Gorica; v Slovenskem kulturnem centru v Špetru - ul. Alpe Adria 65 b).

Narodnem domu v Trstu. Nominiranci prejmejo nagrado 500 evrov, prejemnik Zlatega zrna pa umetniško plastiko beneške umetnice Luise Tomasetig in znesek 2000 evrov. Tončičev sklad si bo tudi prizadeval, da nagrajencem in nominirancem omogoči objavo, izvedbo, razstavo njihovih del in udeležbo na ustvarjalnih rezidencah.

Ob sklepu tiskovnega srečanja je arh. Marko Verri predstavil še novo spletno stran Sklada Sergio Tončič, na kateri je mogoče dobiti vse potrebne informacije (http://www.skladtoncic.org/).

Društvo
Marj Kogoj

vabi na

CELOVEČERNI KONCERT V POČASTITEV
SKLADATELJA STANKA JERICIJA

nastopajo:

Alessandra Schettino sopran
Mirjam Pahor mezzosopran
Goran Ruzzier basMešani pevski zbor ŠTANDREŽ
in instrumentalisti

dirigent: David Bandelj

sobota, 28. marca 2009, ob 20.30
župnijska cerkev pri Sv. Ivanu

NARODNI DOM Sklad Sergio Tončič

Razpis nagrade
Zlato zrno

Slovenski Visokošolski sklad Sergio Tončič je tudi letos razpisal nagrado Zlato zrno, za katerega se lahko potegujejo mladi slovenski ustvarjalci iz dežele FJK, ki so v zadnjih dveh letih dosegli razpoznavne rezultate na področju umetnosti (od leposlovja do

dramske umetnosti, likovnega in glasbenega ustvarjanja). Nagrado Zlato zrno so predstavili na tiskovni konferenci, ki je bila v sredo, 18. marca, v Narodnem domu v Trstu. O njej sta spregovorila članica strokovne žirije Rossana Paliaga in predsednik Sklada Marko Kravos, ki je

poudaril, kako je nagrada predvsem spodbuda za mlade, naj nadaljujejo na poti izpopolnjevanja, raziskovanja - skratka študiranja. "Sodobne tehnologije omogočajo pretok neverjetnega števila informacij; preko interneta je danes znanja še preveč! Nagrada Zlato zrno pa teži k spodbujanju mladih, da v odnosu do študija ohranjajo kreativnost in inventivnost ter da na podlagi lastnih zamisli si svobodno utirajo pot do svojega umetniškega izražanja". Marko Kravos je nato orisal pravilnik nagrade Zlato zrno. Za

nagrado se lahko potegujejo slovenski ustvarjalci do 35. leta starosti na dan zaključka razpisa. Prijavijo se lahko sami, lahko pa jih predlagajo kulturni zavodi in ustanove (kar je Kravos ocenil za boljše varianto). Predloge z navedbo osebnih podatkov, z uveljavljeno in predstavitevni gradivom (objave, CD-ji, kritike, ocene, katalogi), je treba do 24. aprila 2009 posredovati na eni izmed izpostav sklada Tončič (na sedežu sklada - Dijaški dom - ul. Ginnastica 72 - Trst; v Narodni in študijski knjižnici - ul. Sv. Franciška 20 - Trst; v knjižnici

Ricmanje

Praznovanje sv. Jožefa - domačega zavetnika

Letos mineva 260 let, kar se je v Ricmanjih začelo čaščenje sv. Jožefa. Znani dogodki okrog čudodelne svetilke v takratni podružni cerkvi sv. Jurija od daljnega leta 1749 vse do danes, tik pred pričetkom astronomske pomladi, privabijo v znano vas v tržaškem Bregu mnoge romarje, ki se poklonijo Jezusovemu rejniku s prošnjo za srečno družino. Cerkev in etnografski muzej nas spominjata na bogato zgodovino okrog majhne vasi in njenega svetišča. Vse do ukinitve državnega praznika je vsako leto sprejemala množice vernikov in izletnikov, ki so dobesedno preplavili vas in napolnili svetišče. Pogoji so se spremenili in danes se je število romarjev močno skrčilo. Kljub temu pa je tudi letos bilo v tednu, ki je za nami, v Ricmanjih kar živahno, saj sta tako župnijska skupnost kot krajevno kulturno društvo Slavec priredila že

običajne pobude. V Babni hiši so lahko domačini in drugi gostje sledili bogatemu kulturnemu sporedu, ki je obsegal fotografsko razstavo, razne koncerte in dve gledališki pred-

Praznovanje se je pravzaprav začelo že na soboto, 14. marca, ko so se v Baragovem domu zbrali otroci, ki se redno srečujejo na tedenski katehezi in se pripravljajo na zakramente. Že

Foto AN

stavi.

V romarski cerkvi sredi vasi pa je bila dana romarjem možnost duhovne obogatitve.

nekaj let se namreč župnije v Bregu dogovarjajo za skupen pastoralni program za otroke, v katerega spada tudi mesečna

sv. maša, ki je bila tokrat prav zaradi praznovanja farnega zavetnika prav v Ricmanjih. Sv. mašo je daroval dolinski župnik g. Sandi Osojnik.

Na sam dan praznovanja zavetnika družine pa so imeli tako domačini kot romarji možnost obiska slovesne službe božje že ob 11.00 uri, ki jo je daroval domači župnik, g. Anton Žužek. Popoldan je bila na vrsti še sv. maša za italijanske romarje.

Praznovanje pa se je zaključilo s slovesnim somaševanjem ob 17. uri, ki ga je vodil g. škof Evgen Ravignani. V polni cerkvi je prepričljivo odmevala pesem zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta. G. škof je v homiliji podal nekaj priložnostnih misli in se zaustavil ob zgledu Jezusovega rejnika in o njegovem pomenu v današnji družbi.

Letošnje praznovanje se je končalo v nedeljo, 22. marca, še z drugo romarsko sv. mašo v italijanskem jeziku, ki je bila tokrat namenjena italijanskim vernikom v Bregu. Daroval jo je g. Riccardo Dona.

Obvestila

Slovensko kulturno društvo Barkovlje ul. Bonafata 6 vabi na odprtje Pomladanske razstave v četrtek, 26. marca 2009, ob 20. uri. Razstava bo odprta v petek, 27. t. m., od 15.30 do 18. ure, v soboto, 28. t. m., in nedeljo, 29. t. m., od 10. do 18. ure. Razstavlja 20 ustvarjalok.

Licej Prešeren vabi na voden ogled parka nekdanje psihiatrične bolnišnice pri Svetem Ivanu. Ob Dnevh pomladi sklada FAI vas bodo naše dijakinje-ciceronke pričakale pri glavnem vhodu v ul. San Cilino v soboto, 28. marca, dopoldne ob 10. in 11. uri ter popoldne ob 15. in 16. uri, v nedeljo, 29. marca, pa popoldne ob 16. in 17. uri. Obisk traja približno 50 minut in se konča v naselju na zgornjem koncu parka. Toplo vabljeni! Ne bo vam žal!

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu vabi svoje člane,

sodelavce, podpornike in prijatelje v sredo, 1. aprila 2009, ob 16. uri v Dom šolskih sester pri Sv. Ivanu v Trstu (ul. delle Docce 32) k duhovni pripravi na velikonočne praznike. Ob 16. uri bo sv. maša, ki jo bo daroval duhovni asistent g. Jože Špeh. Po maši bo običajno družabno srečanje.

Slovensko dobrodelno društvo bo podelilo Flajbanove študijske podpore za akademsko leto 2008/09 v petek, 27. marca, ob 18. uri, na svojem sedežu v Trstu, ul. Mazzini 46 - prvo nadstropje. **Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus** vabi na predavanje Caregive in oskrba bolnika na domu, ki bo v ponedeljek, 6. aprila, ob 17.30, v dvorani Baroncini, ul. Trento 8. Predaval bo zdravnik v paliativni medicini nabrežinskega hospica Pineta del Carso dr. Gianluca Borotto. Vljudno vabljeni!

Darovi

Za cerkev v Bazovici: v spomin na pokojno Marijo Ban vdovo Križmančič darujeta Neva in Branko Slavec 30 evrov.

Padriče

Pust in post v domu Ieralla

Veselega človeka še Bog ljubi, pravijo. Vesel človek razvedri tudi druge. Vsi smo radi veseli. In kateri čas je namenjen predvsem razvedrilu in zabavi? Pustni čas, seveda! Zato so tudi v našem "domu" poskrbeli v predpustu za prijetnost in veselje. V slikarski delavnici so pod vodstvom učiteljic pobarvali cel kup mask in obrazov klovnov ter tri velike šeme. Učiteljici sta šeme pribili na stene velikega glavnega hodnika; izstopal je pisani Harlekin. Vse drugo sta razobesili po oknih jedilnic, dnevnih sob in hodnikov, tako da je bilo okrog nas vse pisano in veselo.

Za pustno zabavo je naše osebje poskrbelo na pustni četrtek. Delavci so iz kleti privlekli primerne deske in v veliki dnevni sobi postavili oder. Pod strop iste dvorane so pripeli zlate in raznobarne blesteče se okraske. V slikarski delavnici so pripravili kulise. Bolničarji in bolničarke, negovalci in negovalke so se našemili in nam v smešni obliki odigrali pravljico Janko in Metka, tako da smo se pošteno nasmejali. Po tej predstavi pa je pevec pel in godba je igrala vesele viže, tako da so tisti, ki lahko še rabijo noge, prešerno zaplesali. Med temi pesalci je bilo tudi lepo število našemljenih otrok. Vesele šeme so spuščale v zrak pisane serpentine. Tudi nas gledalce so nekoliko ošemili s papirotnimi cveticami. Nekateri so

tudi poveznili na glave smešna pokrivala. Da je bilo pustno slavlje še bolj popolno, so nam postregli s pizzo, jabolčnim zavitkom ter s tipičnim pustnim sladkim cvrtjem in pijačo.

Na pustno nedeljo in pustni torek so naši bolničarji in negovalci postali mački in mačke: na glave so si pripeli mačja ušesa, pod nosom so si narisali dolge mačje brke, nekateri so si celo pripeli mačji rep. Ta dva dneva so nas negovali v mačji opremi. Zdi se mi zelo lepo, da osebje poskrbi za dobro počutje in veselje svojih oskrbovancev, to je nas, gostov doma.

Na pepelnično sredo so izginiti oder in vsi pustni okraski. V kapeli smo imeli mašo in pepeljenje. Telega obreda se je udeležilo le nekaj prostovoljcev. Zato so pepeljenje ponovili tudi v nedeljo za ostale. V petek pa smo imeli kratek križev pot, ki se bo ponavljal vse petke v postnem času. Seveda se postimo tudi v hrani. Na pepelnico nismo jedli mesnih jedi, prav tako jih ne jemo ob petkih. Sicer nam vrhu tega priporočajo kot vsem kristjanom v postnem času: več molitve, več odpovedi in več dobrih del.

V domu Ieralla smo kljub boleznim in ohromelosti lahko srečni, ker skrbijo ne le za naše telesne potrebe, ampak tudi za naše duše. Tako si podajata roke veseli pust in resni post.

Nada Martelanc

RADIJSKI ODER Uradni zaključek 11. sezone Gledališkega vrtiljaka

Mary Poppins je pristala na odru Marijinega doma pri Sv. Ivanu

Enajsta sezona Gledališkega vrtiljaka je v nedeljo, 15. marca, doživela svoj vrh in hkrati uradno sklepno dejanje z obiskom najbolj priljubljene in nenavadne varuške vseh časov. Mary Poppins je prirasla k srcu nekdanjim in današnjim otrokom predvsem po zaslugi Disneyjeve uspešnice, ki je nastala po knjižnem izvirniku angleške pisateljice Pamele Lyndon Travers, obiskovalci Gledališkega vrtiljaka pa so v nedeljo, 15. marca, doživeli tudi njeno gledališko postavitev, ki jo je podpisala in režirala Lučka Susič. Pod njenim večšim mentorstvom je nastopila skupina mladih igralcev, ki so znali pričarati pravljíčne dogodivščine Maryjinih prijateljev in njenih varovancev ter povsem prevzeti zbrano občinstvo, ki je ob obeh abonmajskih izmenah napolnilo Marijin dom pri Svetem Ivanu.

Glavno vlogo je Susičeva zau-

pala Heleni Pertot, ob njej pa se je na odskih deskah zvrstilo še veliko gledaliških navdušencev, ki so bistveno prispevali k uspehu nedeljske izvedbe, to so: Tina Busan in Niko Trento (Jane in Michael Banks), Danijel Simonetig (dimnikar, risar in potujoči prodajalec Bert), Maruška Guštin in Matija Rupel (mama in oče), Mitja Petaros (admiral Bum), policaj (Nikolaj Pinatar), Kim Furlan (varuška Ketty in veliki pingvin) ter Veronika Skerlavaj (pingvinček). Poleg izkušenih igralcev, živahnega teksta in odlične režije pa so pri dobri predstavi pomembni še dobri sodelavci za glasbo (Aljoša Saksida), sceno (Magda Sa-

mec), efekte (Nada Kralj), plesne točke (Jelka Bogatec), luči in zvok (Danjel Radetti in Samuel Kralj).

Foto Kroma

Publika je z navdušenjem sprejela tudi zadnjo igro Gledališkega vrtiljaka 2008/09 in tako potrdila delo organizatorjev, ki že dobro desetletje skrbijo za zgodnjo gledališko vzgojo najmlajših članov naše skupnosti. Med pobudami, ki

spremljajo družinski abonma, pa gre omeniti še likovni natečaj na temo Moj najljubši gledališki junak, pri katerem sodelujejo mali abonenti. Sade njihove ustvarjalnosti si bo mogoče ogledati na cvetno oz. oljčno nedeljo, 5. aprila, ko bo med drugim priložnostna komisija ocenila in med vsemi prispevki izbrala letošnje zmagovalce. Pred tem pa bo

Marijin dom obiskalo družinsko gledališče Kolenc z igro Mala čarovnica Lili. Dokončno bo torej zastor padel nad enajsto sezono Gledališkega vrtiljaka šele v prihodnjih dneh.

AL

Slovensko kulturno društvo Barkovlje

Eleonora - večer posvečen Nori Jankovič

"Nora" je glasbenica in docentka solopetja, doma iz Barkovlj, ki nerada govori o svoji karieri in ne mara poklonov, "Eleonora" pa je mednarodno priznana operna pevka, ki je nastopala v milanski Scali, v gledališču La Fenice v Benetkah, v San Carlo v Neaplju, v veronski Areni, v gledališču Colon v Buenos Airesu pod vodstvom Mutija, Abbada, Sawallische, Chaillyja in mnogih drugih svetovno priznanih dirigentov. Slovensko kulturno društvo v Barkovljah je posvetilo večer uveljavljeni Eleonori Jankovič, da bi se prisrčno in slovesno za-

hvalil Nori (kot jo vsi najbolj poznajo v domačem okolju), ki je od vrnitve v rodni Trst vedno blizu potrebam društva, za katerega je priredila veliko uspešnih kulturnih, predvsem glasbenih večerov ob spremljavi klavirja, ki ga je društvo dobilo na njeno pobudo. Sobotni večer v nabito polni dvorani v ulici Bonafata je padal v vrsto srečanj, ki jih društvo posveča priznanim domačinom, da bi čim večje število ljudi globlje spoznalo, kakšen zaklad življenjskih in umetniških izkušenj se skriva za ljudmi, ki so se s sijajnimi karierami uveljavili izven domačega kraja.

Jankovičeva je bila seveda častna gostja in protagonistka večera, v katerega je sama uvedla z izvedbo dveh arij iz ciganskega baleta Čarovnica ljubezni španskega skladatelja Manuela de Falle, nato se

je program nadaljeval z alternacijo glasbenih točk, ki so jih oblikovali nekateri od njenih učencev, in pogovorov o njenih umetniških dosežkih, a tudi o zakulisju opernih odrov. Intervjuvanka je odgovorila na vprašanja o glasbenem izobraževanju kot pianistka in pevka v rodnem Trstu, o delovanju s priznanimi pevci, dirigenti in režiserji, med katerimi je bil tudi Giorgio Strehler (prav tako barkovljanskega izvora), s katerimi je sodelovala pri uprizoritvi opere Zaljubljen v tri oranže Sergeja Prokofjeva. Repertoarni razpon pevke sega od baroka do sodobnosti in ravno zaradi

posebne izvajalske prožnosti in tehničnih sposobnosti so ji večkrat zaupali zahtevne krstne izvedbe sodobnih oper v milan-

novo za odrsko nastopanje, a ni zanemarila niti pomembnega poglavja poučevanja. Malokdo od domačinov je ver-

Foto Kroma

ski Scali. Pogovor se je dotaknil tudi pomembnega študija v šoli Slovenskega gledališča v Trstu, kjer je pridobila dragoceno os-

jetno kdaj prisluhnil njenim izvedbam na najbolj prestižnih opernih odrih, saj večina ljudi sledi tovrstnim dosežkom od

daleč, iz časopisja in pripovedovanja, zato je publika na poseben način cenila predvajanje odlomka iz dvd-ja, ki dokumentira nastop v Puccinijevi operi Madama Butterfly v veronski areni leta 1983, ko je Jankovičeva nastopila v vlogi Suzuki ob sopranistki Raini Kabaiwanski. Z izborom opernih arij pa so "v živo" nastopili v dvorani barkovljanskega društva baritonist Damjan Locatelli, sopranistki Matejka Bukavec in Ilaria Zanetti ob suvereni klavirski opori Tamare Ražem.

Pred zaključkom, ko so ji učenci vročili s petjem, odborniki društva pa s podelitvijo diplome častne članice, je Jankovičeva priznala, da ne bi spremenila niti najmanjšega poglavja svoje kariere, saj so njene umetniške in življenjske izbire bile zavestno in s srcem usmerjene v neizmerno ljubezen do glasbe.

PAL

POGOVOR Franc Jožef Smrtnik

“Prihodnjič lahko pridobimo še kakega župana!”

Franc Jožef Smrtnik je prvi teden po izvolitvi preživel v neposrednem stiku s predstavniki tiska. Novica, da je v deželi, kjer je na vseh drugih ravneh premočno zmagal Haiderjev BZÖ, postal župan Slovenec, izvoljen celo na slovenski listi, pa je bila prava medijska senzacija. Vest je po avstrijskih dnevnikih povzela tudi romunska tiskovna agencija, tako da so tudi v Romuniji lahko brali o uspehu Enotne liste!

Za pogovor za naš list pa si je Franc Jožef Smrtnik vzel tudi nekaj časa.

Pred dobrim tednom ste postali župan. Kakšni so bili vaši občutki tedaj in kako na volilni uspeh gledate sedaj?

Povedati moram, da sem bil po volitvah sam pozitivno presečen, da sem postal župan v občini, kjer se le 32% ljudi priznava za Slovence, sicer pa slovensčino govori več ljudi. Med volilno kampanjo sem prišel do spoznanja, da je bila pot pravilna, da se je treba odpirati ljudem in jim ponujati odgovore na različne teme, potem pa ljudje razumejo, da sta narodna zavest in ponos za župana potrebna, saj če si v osebnem življenju premočrten in stvari dosledno zagovarjaš, boš tudi počel na političnem področju, in sicer v korist ljudi. Za izvolitve ni bilo odločilno, da sem Slovenec, ampak, da sem se predstavil kot osebnost. Že 18 let delam v občinski politiki in to je bila morda tista pičica na i, ki mi je omogočila tistih 15 glasov prednosti. Sicer bi omenil, da sem v zadnjih devetih tednih bil od 8 do 16 ur pri ljudeh. Vsako gospodinjstvo sem obiskal vsaj dvakrat, to je bil velik napor, seveda pa sem ponosen, da so ljudje to cenili in mi dali zaupanje, ki je obnem tudi velika odgovornost.

Kako je prišlo do same kandidature?

Oče je leta 1973 ustanovil kapeljsko Enotno listo. Dolga leta smo imeli tu 2 svetnike, leta 1991 pa sem prevzel frakcijo in prišli smo v občinski odbor. Leta 1997 smo podvojili mandate od 3 na 6. Takrat sem bil en mandat tudi podžupan. Od leta 2003 do sedaj pa sem bil prav tako v odboru, EL pa je imela 5 svetnikov. Letos smo se odločili, da se odpremo, in predstavili smo se tudi nemškogovorecim soobčanom, in sicer z nazivom Eisenkappel Liste, kar je prav tako EL. Na volitvah smo sicer izgubili enega svetnika, in sicer zaradi dejstva, ker so istočasno z občinskimi volitvami potekale tudi deželne, deželne teme pa so povsem zasenčile krajevne. To je prineslo uspeh BZÖ-ju, ki je v naši občini dobil podžupana in štiri svetnike. Tudi pri nas se je marsikaj spremenilo. Ko sem prišel v drugi krog volitev, sem moral naj-

prej svoj team motivirati, a uspešno nam je! Zavedni Slovenci so bili prepričani, da nas ne bodo volilci BZÖ-ja nikoli volili! Jaz pa sem bil prepričan, da je mladina odprta in da je ne zanima, kdo pravzaprav kandidira, ampak kakšne tematike zagovarja. Treba je biti privlačni in znati nagovarjati tudi mlade in seveda tudi volivce ljudske stranke. Na podlagi imenika kandidatov teh dveh strank sem se najprej odpravil k

Foto PR

njim ter prepričeval vsakega posebej, vsako družino posebej... To je bil ključ uspeha! Tri dni pred volitvami pa nas je pismo socialističnega župana zelo presenetilo, saj se je poslužil takega nemško nacionalističnega besedišča, ki ga še kandidat BZÖ-ja ni uporabil. To pa je bil tisti signal, ki je opozoril tudi naše slovenske socialdemokrate v občini, da niso podprli socialdemokrata, ampak mene!

Zmagali niste le kot politik, ampak kot človek, ki deluje na različnih področjih...

Res je tako! Pojem v treh zborih, sem že drugi mandat svetnik Skupnosti južnokoroških kmetov v kmetijski zbornici, kjer se zavzemam za probleme kmetov in kmetijstva, na občinski ravni pa sem se vedno zavzemal za socialno šibke, torej za tiste, ki jih nihče

ne posluša, to je zlasti za mlade družine in za vse, ki so jim raznorazne pristojbine veliko breme. Seveda bom v naslednjih letih moral vse to tudi realizirati! Treba bo zaustaviti izseljevanje iz kraja, tako da bodo mladi, če že ne bodo imeli dela v občini, vsaj tu stanovali. Za to rabimo poceni stanovanja, dobro infrastrukturo, kar se tiče gospodarstva z lesom (občino pokriva za kar 80% površine gozd!), pa mislim, da bi

Toskane. Če bi do tega res prišlo, bi kraj še dodatno zaživel, z njim pa optimizem ljudi.

Skratka: pevski posluš boste uporabljali sedaj na političnem področju...

V zadnjih dneh sem imel toliko pogovorov, da moj glas nekoliko škriplje. Sicer pa z brati nameravamo primerno obeležiti naslednje leto 25-letnico kvinteta, seveda prav tukaj, v Železni Kapli.

Peter Rustja

morali les uporabljati ne le za ogrevanje, ampak tudi za pridobivanje toka. V tem vidim možnost za nova delovna mesta.

Vaša občina leži tudi tako rekoč ob nekdanji meji...

Ena od mojih nalog bo nedvomno ta, da stopim v stik s sosednjimi občinami v Sloveniji. Mislim, da imamo zelo lepo pokrajino, ki je žal premalo znana tudi za mejo. Prepričan sem, da je možno ponuditi zanimive kulturne, športne in rekreacijske pakete tudi turističnim društvom v Sloveniji. Mi smo edini kraj v Avstriji, ki velja tako za zdraviliški kraj kot tudi za kraj z najboljšo kvaliteto zraka. To je treba seveda primerno ovrednotiti. Če bodo slovenski gostje prihajali v Železno Kaplo, se bodo tudi tukaj kaj kmalu navadili na slovensčino, ki se bo tako tudi pogosteje pojavljala v javnosti.

Ali je mogoče pozitivno politično ozračje iz vaše občine prenesti v druge dvojezične občine?

Prepričan sem, da je to možno! Ljudje si želijo tega, to opažam, ko jih srečujem dan za dnem. Seveda pogoj je, da se mi odpiramo na vse strani, da se ne zapiramo v lastne strukture. Moramo

biti odprti za nemškega sodeželana in tudi za drugače mislečega Slovence, skratka za vse, ki se želijo vključiti v naš program. Če bo to slo v to smer, lahko na naslednjih volitvah pridobimo še kakega župana! Vesel sem, da je o naši zmagi bilo veliko napisanega v avstrijskih in drugih medijih. Tudi to je pripomoglo k boljši vidnosti in poznavanju samega kraja, ki ni po mojem mnenju neke ob meji, temveč v samem osrčju Evrope! V naslednjih letih bomo morali to spraviti tudi v zavest ljudi ne samo pri nas, ampak tudi iz drugih krajev. Posredovati jim moramo tudi dejstvo, da je to kraj, kjer živita dva naroda in se razvijata dve kulturi. Zdi se, da bo tudi Hotel Obir, ki je bil dolgo časa zaprt, ponovno zaživel. Interesente imamo iz Italije, točneje iz

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Čaj in Gandhi

Včasih se pred tipkovnico zamislim, ali naj pišem o urbanem okolju, težnjah po napredku tukajšnjega človeka in predvsem osebnih in širšedruženih problemih, ki ga obkrožajo v tem svetu, ki sledi nekemu vedno bučnejšemu in vrtoglavemu tempu. Ali pa naj se na tem mestu skušam uglasiti z neko drugo dimenzijo življenja, bolj v soglasju z naravo.

Hecno, razno in tem svojem nekoncentriranem razmišljanju me zmoti telefon. Prijateljčin stavek po vikendu v gorah: "Opazovala sem krajane in primerjala njihovo življenje z našim. Se ti ne zdi, da je naše tukajšnje življenje eno samo pehanje"? Saj pravim, da so ta naključja že hecna. Čaj kupujem vedno v solidarnostni trgovini. Vsakič vzamem domov informativne brošure, ki jih potem bolj površno tudi preberem. Kje je bil določen produkt izdelan, kakšni so delovni in življenjski pogoji te ali one zadrage na manj srečnem koncu sveta. Spominjam se intervjuja z nekoč notranje neizpolnjeno menedžerko z visokim mesečnim prihodkom. Garanje, ker je vedno verjela v svoje delo in svoje zmogljivosti. Potem pa zanositev, po nekaj mesecih žal spontani splav. In po še nekaj mesecih smrt edinega še živčvečega rodilca. Vsi jeziki pravijo, da se ti "življenje postavi na glavo". Ne samo: take življenjske lekcije ti po vsej verjetnosti glavo zelo spremenijo. Ta ženska je po naključju začela sodelovati z neprofitnimi organizacijami, danes je na čelu enega od resorjev vsedržavnega neprofitnega trgovanja. Še ved-

no se spominjam intervjuja, njenih besed o tem, da je našla samo sebe in globlji smisel svojega dela.

Tokrat mi solidarnostni bilten govori o sporočilnosti ene najvažnejših Gandhijevih misli: "Bodi sprememba, ki jo želiš videti v svetu". Enostavno to napisati, kaj? In skrajno težko to zares udejanjiti. Enostavno je benti o tem ali onem, želeti neki drugačen svet, ki bo upošteval človeka in njegove potrebe, meritokracijo in dejanske poklicne zmoglosti, sanjarji o tem ali onem. Težje je vse to tudi konstruktivno izraziti. Predvsem črno na belem. Najtežje pa je ravno to, na kar se je Gandhi nanašal: postati sprememba, ki jo želiš videti v svetu. Ne dopustiti, da te ustavijo notranji jeziki, ki ti blesavo ugovarjajo s "saj je le zro- no v morju", "saj ne moreš nič spremeniti", "itak je bilo vedno tako", "saj navsezadnje ni v tvoji odgovornosti". In v svojem mini-svetu postati to, kar želiš videti izven njega. Občutiš, da je človek v tem svetu vedno bolj sam? V mini-dejanjih in

mini-sferah prezezi to danost. Sanjaš o družbi, kjer bi bilo manj nasilja? Zavedaj se, da je tudi na tebi, da pride do spremembe. Opozarjaš, da ni medgeneracijskih stikov? Na tebi je, da v svojem mikro-svetu kaj spremeniš. Nič novega ne odkrivam, ko pišem, da je Gandhijeva misel revolucionarna. Navsezadnje je stresla cele generacije, ki so si prizadevale za družbene spremembe v svetu. Nedvomno je zanimivo tudi, da je Gandhi posredno pokazal to, za kar si prizadevajo vsi psihologi na svetu: človek naj postane protagonist svojega življenja. V tem je pogum in tudi največja težava.

New York

Joe Valencic o Slovencih v ameriški glasbi

Predavatelj, zgodovinar, filmski delavec in raziskovalec Joe Valencic iz Clevelanda je v nedeljo, 15. marca, v New Yorku predaval o glasbeni dediščini Slovencev v ZDA. Valencic se sicer v New Yorku mudi skupaj s slovenskim režiserjem Damjanom Kozoletom, s katerim dokončujeta dokumentarni film o umetniku Bogdanu Gromu.

Dolgoletni predsednik največje slovenske zavarovalniške organizacije v ZDA Slovenske narodne podporne jednote (SNPJ) Valencic je imel podobno predavanje, kot v nedeljo v slovenski cerkvi sv. Cirila, že tudi v Sloveniji. Med raziskovanjem zgodovinskih materialov mu je glede slovenske glasbene dediščine v ZDA uspelo odkriti številna dejstva, ki jih je na zanimiv način predstavil newyorškemu občinstvu med redno kulturno uro pod vodstvom dr. Silvestra Langa. Podatki o slovenski glasbeni dediščini so sicer večinoma zbrani v doslej edinem slovenskem glasbenem muzeju na svetu "Polka Hall of Fame" v Clevelandu, ki se ponaša tudi z dvorano slavnihih rock glasbe.

Prav rock glasba pa je bila na neki način kriva za zaton popularnosti ameriške vrste polke, ki nosi ime po Clevelandu, po ZDA pa jo je najbolj razširil slavni Frankie Yankovic, ki je 15 let pred Frankom Sinatro prodal več kot dva milijona svojih plošč. "Kar ne morem se načuditi, da je na primer tudi filmska igralka Lana Turner nekoč v Hollywoodu plesala na takte pesmi 'Oj Marička peglaj' in druge slovenske pesmi, ki jih je populariziral Yankovich",

je dejal Valencic. Yankovic je morda najbolj znan glasbenik slovenskega rodu v ZDA in je tudi osvojil prvega emmyja v kategoriji polke, vendar pa ni edini. Valencic je poudaril, da tudi polka ni edina glasbena zvrst, ki so jo

Foto DPD

v ZDA pomagali širiti Slovenci. Prvi posnetki slovenske glasbe so sicer nastali v ZDA. Valencic je odkril, da je bila to leta 1917 pri družbi Columbia Records na ploščo posneta pesem slovenske igralka Avguste Danilove. Prva slovenska radijska oddaja je bila prav tako narejena v ZDA in to pol leta pred tem, ko je radio dobila tudi Slovenija. Dvajseta leta prejšnjega stoletja so pomenila renesansa slovenske glasbe v ZDA, ki se je z Yankovicem nadaljevala v petdeseta leta, nato je nastopila rock glasba in polka se je umaknila drugim zvrstem. V eni od prvih znanih rock skupin The Monkeys je sicer bobnal tudi Slovenec Micky Dolenz. Valencic je med predavanjem omenil tudi druge ameriške Slo-

vence, ki so prispevali k dediščini glasbe v ZDA, med njimi klarinetista Irvinga Fazola s prvim priimkom Prestopnik, pevko Cecilijo Dolgan, country zvezdo Lynn Marie Hrovat, kakor tudi Andreo Truden oziroma True, ki je zaslovela za kratek čas z disco hitom More, more more, sicer pa je bila še bolj znana kot igralka v trdo erotičnih filmih, pri čemer je med drugim nastopila z Lindo Lovelace v filmu Globoko grlo II. Valencic je povedal, da bo v New Yorku ostal do konca tedna, ko

bosta z režiserjem Kozoletom in ekipo dokončala dokumentarni film o slovenskem kiparju in slikarju Bogdanu Gromu, po rodu iz Trsta, ki je v ZDA umetniško opremil med drugim številne sakralne objekte od cerkva do sinagog. Na 34. ulici v New Yorku njegov uspeh med drugim dokazuje velika Armen- bosta z režiserjem Kozoletom in ekipo dokončala dokumentarni film o slovenskem kiparju in slikarju Bogdanu Gromu, po rodu iz Trsta, ki je v ZDA umetniško opremil med drugim številne sakralne objekte od cerkva do sinagog. Na 34. ulici v New Yorku njegov uspeh med drugim dokazuje velika Armen-

skata katedrala sv. Vartana, ki vsebuje zgodbo stvarjenja sveta na barvnih oknih, apostole, življenje Odrašenika ter zgodovino krščanstva v Armeniji. Judovski tempelj Emanu-El krajsijo njegovi lestenci ter izdelki iz medenine in stekla, v muzeju Staten Islanda, ki je del Newyorške javne knjižnice, je Gromov brobnasti kip Čitalci. Njegova dela so tudi v Arizoni, Novi Mehiki, Marylandu, Chicagu, na Floridi, v Kansasu in drugje. Svoj pečat je pustil tudi v slovenski cerkvi sv. Cirila v East Villageu s križevim potom, tabernakljem ter svetima Antonom in Franciškom. Njegov kip Straža stoji tudi pred splotjem slovenskega veleposlanstva v Washingtonu. Grom je prišel v ZDA leta 1957.

Zaradi krize bi se število brezposelnih lahko povečalo na sto tisoč

Morda nastajajo pogoji za narodno spravo

V Sloveniji so v prejšnjih dneh na političnem prizorišču in v javnih občinah prevladovali teme o premaganju finančne in gospodarske krize in o narodni spravi. Ta je postala aktualna po že znani izjavi državnega poglavarja dr. Danila Türka, da je novo veliko grobišče z žrtvami poveljnih pobojev, ki so ga odkrili v rudniškem rovu sv. Barbare v Hudi jami pri Laškem, zanj drugovrstno oz. obrobno vprašanje. Za to trditev, ki je razburila javnost, se sicer še ni opravičil, kar je zahtevala Slovenska ljudska stranka, je pa opravil nekaj dejanj, ki bi utegnili ugodno vplivati na proces ustvarjanja pogojev in vzdušja za sporazum o narodni spravi v Sloveniji. Po njegovem bi morali čim prej dopolniti zakon o grobiščih žrtev poveljnih pobojev, je pa dodal, kako je prav, "da se do teh grobišč oziroma odkritij vedemo pietetno, odgovorno in resno". To je povedal na sestanku s člani vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, ki je doslej tudi po mnenju predsednika države "opravila veliko delo", ki ga je treba nadaljevati. Premier Borut Pahor, ki se je tudi udeležil omenjenega srečanja, je obsodil zločin v Hudi jami in predlagal, da bi Državni zbor čim prej dosegel soglasje o t. i. vojnih zakonih. Prednost naj bi dali enemu od teh zakonov, zakonu o vojnih grobiščih. Zamisel je, da bi ob tej priložnosti predsednik Slovenije Türk nagovoril poslance državnega zbora in slovensko javnost. Predsednik

vlade je poudaril, "da bi s tem bilo, prvič po osemnajstih letih surovih in politično razgretih

stranke obširno in podrobno obravnaval tudi predsednik stranke in nekdanji premier

način uredila eno od vprašanj, ki zadevajo polpreteklo zgodovino. Slovenija zdaj išče izhod iz globalne krize, vendar omenjeno vprašanje, ki zadeva tudi etično razsežnost našega bivanja, ne more biti odrinjeno na rob". Predvidena je postavitev spomenika (obeliska) vsem žrtvam vojn v glavnem mestu, Ljubljani, s posvetilnim napisom. Tega bi izbrali iz besedil Otona Župančiča, Edvarda Kocbeka ali Dominika Smoleta. Poleg tega bi v Ljubljani postavili spomenik, kjer bi shranili posmrtno ostanke iz tistih grobišč, kjer jih ne bi posebej shranili. Napis na grobiščih po vojni pobitih oseb, bi se glasil: "Žrtve vojne in revolucionarnega nasilja, Republika Slovenija". Problematiko poveljnih pobojev in narodne sprave je na spletni strani Slovenske demokratske

razprav, da bi država na primeren način uredila eno od vprašanj, ki zadevajo polpreteklo zgodovino. Slovenija zdaj išče izhod iz globalne krize, vendar omenjeno vprašanje, ki zadeva tudi etično razsežnost našega bivanja, ne more biti odrinjeno na rob". Predvidena je postavitev spomenika (obeliska) vsem žrtvam vojn v glavnem mestu, Ljubljani, s posvetilnim napisom. Tega bi izbrali iz besedil Otona Župančiča, Edvarda Kocbeka ali Dominika Smoleta. Poleg tega bi v Ljubljani postavili spomenik, kjer bi shranili posmrtno ostanke iz tistih grobišč, kjer jih ne bi posebej shranili. Napis na grobiščih po vojni pobitih oseb, bi se glasil: "Žrtve vojne in revolucionarnega nasilja, Republika Slovenija". Problematiko poveljnih pobojev in narodne sprave je na spletni strani Slovenske demokratske

strani Slovenske demokratske

Janez Janša. Svoji analizi in razmišljanjem je dal naslov Kultura življenja namesto kulture smrti. Zapisal je, "da so bili v Sloveniji mnogi spravi in drugi koraki, narejeni po letu 1988, v veliki meri namenjeni temu, da se ne bi nič naredilo. Propagandni stroj, ki ga je ustvarila kultura smrti, je neusmiljeno zmlzel vsakega, ki je spregovoril o nedopustnosti zločina kot takega in ga razglasil za zagovornika domobranstva in kolaboracije. Odkrivanje in obeleževanje grobišč so žaljivo poimenovali za "premetavanje kosti". Na spletnih forumih so nekateri člani pomladkov levčarskih političnih strank ob navedbi svojega imena in priimka brez vsake zavore ne samo opravičevali vojne poboje, temveč velikokrat zapisali tudi stavek: "Še premalo so jih pobili". Celotaboriščnikom iz nemških koncentracijskih ta-

borišč, med njimi svojim partijskim tovarišem, so na znamenitih dachauskih in drugih procesih očitali kolaboracijo, številne med njimi so pod to pretvezo obsodili in pobili. Za nekatere žrtve rablji še sedaj nočejo povedati, kje so bili usmrčeni in kje so pokopani". Janez Janša je v omenjenem prispevku na spletni strani tudi sporočil, da mu je v času, ko je bil predsednik vlade, neki policist na internetu zagrozil, da ga bo ubil in da bo končal tako kot Ivan Kramberger. Storičca so odkrili in je zaradi omenjenega kaznivega dejanja izgubil službo.

Janez Janša predlaga, da bi kot del narodne sprave na glavnem trgu v Ljubljani postavili spomenik vsem umrlim v vseh obdobjih slovenske zgodovine, na katerem bi preprosto zapisali: Našim mrtvim.

Slovenija še zmeraj socialna država

Finančna in gospodarska kriza se v Sloveniji najbolj kaže v naraščanju brezposelnosti. V decembru lanskega leta in v januarju tega leta je bilo 17 tisoč novih brezposelnih, do konca leta 2009 pa se bo brezposelnost lahko povečala na sto tisoč oseb. Vlada zagotavlja, da bo za pomoč ljudem v stiski namenila milijardo evrov, kar kaže, da je Slovenija še zmerom socialna država. Znani ekonomist dr. Bogomir Kovač pa je v svoji kolumni, objavljeni v reviji Mladina pod naslovom Bo naslednja postaja nasilje, zapisal, "da vlada ukrepa počasi in bolj v korist kapitala kot delavcev. Menedžerji bodo morali spoznati, da partnerstvo ni prazna beseda, zato ne morejo bogateji, če zaposleni izgubljajo delo in nizke plače načenjajo kupno moč. Nasprotje med kapitalom in delom se tudi v Sloveniji zaostre, socialna beda pa pogosto vodi v nasilje in spodbuja represijo in diktature". Zaradi pogubnih posledic brezposelnosti je v Sloveniji bilo tudi nekaj samomorov, kar četrtnina prizadetih pa ima težave zaradi nespečnosti.

Marijan Drobež

Zgodovinar Podbersič:

Na Primorskem je več kot 200 prikritih grobišč

Čeprav seznam evidentiranih prikritih grobišč na Primorskem vsebuje 131 lokacij, pa naj bi bila končna številka veliko višja, saj nekatere občine, ki jih doslej še ni na seznamu, še niso "obdelane". Po besedah zgodovinarja Renata Podbersiča bo končna številka več kot 200, kot navaja Slovenska tiskovna agencija.

"Manjkajo grobišča v občini Brda, Miren-Kostanjevica in Šempeter-Vrtojba", pravi Podbersič, ki to temo raziskuje na študijskem centru za narodno spravo v Ljubljani. Podbersič je

zbral vrsto pričevanj o poveljnih, pa tudi medvojnih pobojih, ki jih je zakrivila komunistična revolucionarna stran. Ob tem dodaja, da slednja še niso tako raziskana kot poveljni, saj jih je od 583 raziskanih le kakih dvajset. Podbersič opisuje grobišče Pod Rosico, ki se nahaja v Velikih dolinah med Vrtojbo in Biljami, ki je bilo v 60. letih prejšnjega stoletja še zaraščeno z gozdom, in so ga nato posekali in preorali. Danes so tam vinogradi vipavske kleti, navaja zgodovinar.

Po Podbersičevih besedah so

med oranjem našli na človeške kosti, ki so jih potem odpeljali neznano kam. "Šlo je za ljudi iz Gorice in okoliških krajev, ki so jih likvidirali od leta 1943 naprej". Kot je povedal zgodovinar, so to počeli pripadniki t. i. sabotažne skupine "mirenskega okraja", ki je nastala na pobudo načelnika varnostno-obveščevalne službe (Vos) za Primorsko Mira Perca Maksa.

"Na našem koncu je bila 'dejavnost' pod poveljstvom Ivana Suliča-Carja in jo imenujejo tudi 'biljenska grupa'. Člani skupine so bili še: Branko Stepančič Slovenko, Rozin Beč Lojze, Kamilo Stepančič, Darko Silič Igor in Robert Srebrnič-Svarun", je dejal Podbersič. Podbersič je dobil tudi nekaj imen umorjenih, npr. polsester Ane Jarc in Cvetke Mozetič iz

Vrtojbe, ki sta umrli verjetno zaradi osebnega maščevanja". Pod kraškimi robom nad Renčami naj bi bilo, pod nedavno obnovljenim napisom Tito, glede na pričevanja pokončanih več ljudi. Kot piše, je med likvidatorji na tem območju sebe omenjal tudi pokojni vosovec Zdenko Zavadvlav. "Komisija za prikrita grobišča seznam grobišč še naprej dopolnjuje in ima v načrtu popis evidentiranja tudi za 'nove' lokacije na Goriškem", je za Primorske novice dejal predsednik vladne komisije za prikrita grobišča Jože Dežman, ki meni, da je raziskovanje precej oteženo, ker veliko prič še vedno molči.

Ob tem je Dežman za omenjeni časnik še ocenil, da tudi na Primorskem padajo tabuji, in zatrdil, da dobivajo vse več informacij.

Pisal bom o veselih rečeh, o dogodkih in ljudeh, ki nam prinašajo veselje in moč v naš vsakdan. Zakaj zmore ustvarjati novico in si izboriti mesto v časopisu in na televiziji samo tragedija, afera, škandal in na drugi strani velika zmaga, dosežek, uspeh, najboljši, najlepši, najbolj znan. Pisal bom o Bogu in o bogovih - malih in velikih. O tistem bogu, ki ni Bog, pa si ga mnogi predstavljajo tako zelo čudno, da bi jaz nikoli ne verjel, če bi bil na njihovem mestu. Pisal bom tudi o tem, da smo vsi bratje in sestre, ki plujemo na isti ladji".

M.

Kratke

V Narodnem muzeju Slovenije podaljšana razstava ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja

V Narodnem muzeju Slovenije so zaradi velikega zanimanja javnosti sklenili, da razstavo o življenju in delu tvorca slovenskega jezika Primoža Trubarja, ob 500. obletnici rojstva, podaljšajo do 30. aprila tega leta. Na njej je prikazan tudi vpliv Trubarja na dosežke slovenske reformacije v književnosti, likovni umetnosti in glasbi. Na razstavi so pregledne postaje Trubarjevega življenja, njegove osebnosti in okoliščine, ki so njegovo delo navdihovale in podpirale oz. zavirale. Razstava obiskovalce popelje v enega prelomnih obdobij slovenske zgodovine. Možnost ogleda razstave v Narodnem muzeju Slovenije je torej podaljšana do 30. aprila 2009. Do istega dne je odprta tudi razstava o oblačilih v času Primoža Trubarja, ki so jo pripravili študentje Oddelka za tekstilstvo Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Izdelali so štirinajst oblik takratnega plemstva in meščanstva. Uporabili so kroje, materiale in barve, ki so bili takrat v rabi, z veliko ročne izdelave pa so se kar najbolj mogoče približali verodostojnosti.

Ponudba predavanj in drugih dogodkov v Zeliščnem centru Grgarske Ravne

V Zeliščnem centru v Grgarskih Ravnah spodbujajo predvsem pridelovanje in predelavo zelišč, ki uspevajo na Trnovski in Banjski planoti. Prirejajo pa tudi predavanja o temah in vprašanjih z raznih področij. Tako so pripravili sklop predavanj o zdravi prehrani, vrtnarjenju, razstrupljanju telesa oz. pravilnem delovanju jeter, ledvic in črevesja, pa o pridelavi in predelavi propolisa, naravnega zdravila. Zeliščni center v Grgarskih Ravnah bo tudi v prihodnje deloval tako, da bo to v korist ljubiteljem narave in drugih obiskovalcem predavanj

in drugih dejavnosti v centru. Deluje pod okriljem Medpodjetniškega izobraževalnega centra pri Tehniškem šolskem centru v Novi Gorici. Več informacij o dogodkih v Zeliščnem centru je mogoče dobiti na spletni strani <http://mic.tsc.si/>, ali na telefon (05) 393-43-41, ter 404-497-475.

Na Evropski pravni fakulteti v Novi Gorici je že okoli tisoč študentov

Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici deluje že štiri leta in je postala pomemben del visokošolskega izobraževalnega in raziskovalnega sistema, ki ga razvijajo v mestu. Izvaja javno veljavne moderne in evropsko primerljive programe študija prava ter prava in menedžmenta nepremičnin na dodiplomski in podiplomski stopnji. Evropska pravna fakulteta je ena izmed članic nedavno ustanovljene Nove univerze, ki je že sodno registrirana, deluje pa tudi njeni organi upravljanja. Dr. Miha Pogačnik, prodekan Evropske pravne fakultete in predstojnik katedre za mednarodno in evropsko pravo, je v pogovoru za revijo Reporter dejal, "da je odziv na programe omenjene visokošolske ustanove sijajen, saj imajo vpisanih že okoli tisoč študentov prava. Država je fakulteti dodelila koncesijo, zaradi česar je študij brezplačen". Dr. Miha Pogačnik je tudi poudaril, "da uživa v delu s študenti prava".

V Ljubljani prva trgovina za revne prebivalce

V Ljubljani so 17. marca odprli prvo trgovino za revne prebivalce mesta, z imenom SOS prodajalna, ki je mednarodno dogovorjeni znak za klic na pomoč. Dejansko gre za zadrugo, ki bo svoje trgovine odpirala tudi drugod v Sloveniji. Za zdaj jih je predvidenih pet, od tega nobene na Primorskem. V novi trgovini na Celovski cesti številka 291 lahko kupujejo osnovne življenjske potrebščine brezposelni in tisti, ki prejemajo manj kot 500 evrov plače oz. pokojnine na mesec. Živila prispevajo trgovska in druga velika podjetja, cene pa so do 70% nižje od tistih v običajnih prodajalnah.

Dodajamo, da velike količine živil in drugih življenjskih potrebščin za revne ljudi prispevata tudi človekoljubni organizaciji Karitas in Rdeči križ. Živil in drugih potrebščin imata dovolj tudi za letošnje leto, zmanjkalo pa jima je denarja, ki ga revni Slovenci potrebujejo predvsem za plačevanje položnic.

Pomenljive misli ob predstavitvi

Župnik Sašo Mugerli sodelavec zgornjevipavskega časnika Latnik

Redni sodelavec zgornjevipavskega časnika Latnik - ta izhaja mesečno v nakladi osem tisoč izvodov in ga gospodinjstva prejemajo brezplačno - je postal tudi Sašo Mugerli, duhovnik in župnik v Velikih Žabljah, Šmarjah, Gaberjah in na Planini. Predstavil se je z razmišljanji pod naslovom Pozdravl-

jeni! Zapisal je, "da je župnikov danes manj, kot pred, recimo, tridesetimi leti, župnij prav toliko, za ilustracijo naj povem, da jih je v koprski škofiji kar 189, večina teh jih je na območjih z največ 500 prebivalci". Pravi, "da bo v hladu listov vinske trte vzel papir in pisal za Latnik. Pisal bom o stvareh,

ki se dogajajo okoli mene. O stvareh, ki me bodo neznanosko razveselile, in o tistih, ki me bodo pahnile v žalost. Pisal bom o blišču in bedi, o kmetih, delavcih, o potepuhih, o življenju in življenju, o smrti in umiranju. Tudi o glasbi prav gotovo. O tistih stvareh, ki človeka v družbi stiskajo in ponižujejo.

Vabljeni čokoladni namaz Najbogatejši Italijan na svetu je oče Nutelle

Najbogatejši Italijan na svetu je po podatkih ameriške revije Forbes oče Nutelle Michele Ferrero, čigar premoženje je vredno približno 9,5 milijarde ameriških dolarjev. Kot poroča STA, se Ferrero s tem uvršča na 40. mesto najbogatejših zemljanov. Ferreru na lestvici med Italijani sledi italijan-

ski premier Silvio Berlusconi, ki se je uvrstil na 70. mesto. Njegovo imetje naj bi znašalo 6,5 milijarde ameriških dolarjev, s 6,3 milijarde dolarjev pa se je na 71. mesto uvrstil oblikovalec očal Luxottica Leonardo del Vecchio. Četrti najbogatejši Italijan na svetu je s premoženjem v vrednosti 2,8 milijarde ameriških dolarjev modni oblikovalec Giorgio Armani, ki je zasedel 224. mesto. Po podatkih revije Forbes najbogatejši človek na svetu ostaja Bill Gates, čigar premoženje je vredno 40 milijard dolarjev.

Zaradi neprimerne prehrane Italijani živijo vse manj zdravo

Italijani živijo vse manj zdravo. Po podatkih iz poročila Nacionalnega observatorija zdravja, ki jih prinaša tudi STA, so namreč Italijani vse bolj debeli, kajdijo, se zelo malo ukvarjajo s športom in uživajo veliko

alkohola. V Italiji je 12 milijonov kadičev, od tega največ moških z juga države. Povprečen Italijan prvo cigareto prižge pri 16 letih. 35 odstotkov Italijanov, dva odstotka več kot leta 2005,

ima po podatkih Nacionalnega observatorija zdravja prekomerno telesno težo, deset odstotkov pa se jih spoprijema z debelostjo. Največ Italijanov z neustrezno telesno težo živi na jugu države, predvsem v deželah Basilicata in Campania. Le 20,5 odstotka Italijanov se redno ukvarja s športom, narašča pa število tistih, ki prekomerno posegajo po sladkarijah, nezdravih prigrizkih in alkoholu.

Želja po oddihu in sprostitvi daleč od doma Italijanski upokoenci vse bolj navdušeni nad potovanji

Vse več italijanskih upokoencev se odloča za potovanja. Po zadnjih podatkih italijanskega statističnega urada se več kot 22 odstotkov Italijanov, starih več kot 65 let, v poletnem času vsaj enkrat odloči za oddih. Med najbolj priljubljenimi destinacijami upokoencev so Ligurija, Emilia Romagna, Toscana, Španija, Tunizija in Egipt. Starejši od 65 let se za potovanja ali krajše oddihe odločajo, da bi premagali

osamljenost, si ogledali nove kraje, pretrgali enoličnost vsakdanjega življenja in razširili svoja obzorja. Največkrat izberejo kratke počitnice, po-

gosto pa se odpravijo tudi v terme. Če želijo spoznati druge kulture, se najpogosteje odpravijo v Nemčijo, Francijo ali Veliko Britanijo. Pri izbiri ciljne države italijanskim upokoencem pomagajo tudi turistične agencije, ki se specializirajo posebej za počitnice starejših oseb.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 24. marca, ob 14. uri.

Uporaba spletnih skupnosti v Sloveniji

Po njih brska 35% uporabnikov spleta

Spletne skupnosti uporablja 35 odstotkov slovenskih uporabnikov spleta, kažejo izsledki raziskave o uporabi spletnih skupnosti med slovenskimi uporabniki interneta, ki jo je ljubljanski ponudnik medijskih in tehnoloških rešitev za spletno oglaševanje Iprom opravil skupaj z razisko-

spletne skupnosti. V vsaj eno je včlanjenih, kot omenjeno, 35 odstotkov oziroma približno 400.000 slovenskih uporabnikov spleta. Največ članov imata Facebook (230.000 članov) in Netlog (210.000 članov), sledi MySpace s 56.000 članov, takoj za njim pa je že prva slovenska skupnost Moj-

režu v povprečju 57 kontaktov, povprečen obisk članskih strani pa traja 24 minut. Največjo domačo spletno skupnost Mojvideo. com vsak dan ali pogosteje obiskuje 67 odstotkov članov (28 odstotkov jih je vpisanih ves čas, ko imajo vklopljen računalnik), povprečen obisk traja 38 mi-

nut, vsak uporabnik pa ima v povprečju 36 stikov.

Večina članov slovenskih spletnih skupnosti je mlajših od 24 let. Med njimi prevladujejo dijaki in študentje, med osnovnošolci je stopnja uporabe nekoliko nižja. V spletnih skupnosti je včlanjenih nekoliko več žensk (54 odstotkov) kot moških (46 odstotkov).

Raziskava o uporabi spletnih skupnosti

valno družbo Valicon, podatke pa posredovala tudi Slovenska tiskovna agencija.

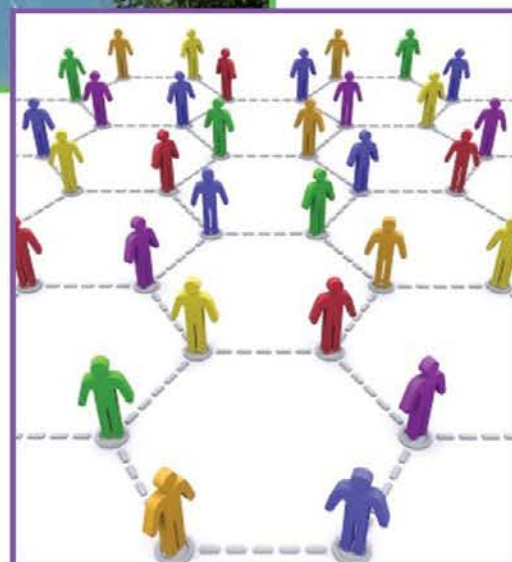
Največjo prepoznavnost med slovenskimi uporabniki interneta ima Facebook, saj ga pozna kar 82 odstotkov vprašanih. Na drugem mestu je slovenska skupnost Friendinflight. com. Pozna jo 75 odstotkov anketirancev. Sledita ji Netlog z 68 odstotno prepoznavnostjo. Peterico najbolj poznanih spletnih skupnosti zaključujeta slovenski družabni spletni strani Zmenkarije in Ona-on. com. Obe pozna 53 odstotkov slovenskih uporabnikov interneta.

Raziskava je podala tudi ocene števila članov posamezne

video. com z nekaj več kot 52.000 članov. Vijavaja. com ima med slovenskimi uporabniki 44.000 članov, Friendinflight ter Ona-on. com pa vsaka po 40.000 članov.

Po številu dnevniških obiskov vodi Facebook, ki ga dnevno obiše 74 odstotkov članov (22 odstotkov članov je vpisanih ves čas, ko imajo vklopljen računalnik). Člani Facebooka imajo v svojem om-

med uporabniki interneta v Sloveniji je bila izvedena januarja letos s spletno anketo, na katero je odgovorilo 1168 uporabnikov interneta.

SOVODNJE V prostorih Zadrugne kreditne banke

Tečaj za večjo varnost pri delu

V ponedeljek, 16. marca, se je pričel tečaj o varnosti na delu na podlagi 34. člena zakonskega odloka 81/08. Enotno besedilo o varnosti pri delu namreč namenja veliko pozornost izobraževanju delodajalca in delavcev. Slovensko goriško Združenje svetovalcev za delo

usposobiti delodajalce pri analizi nevarnosti, ki so imele za posledico raznorazne poškodbe na delu, ugotoviti vzroke nastanka in predlagati učinkovite ukrepe za preprečevanje ali zmanjšanje nevarnosti tovrstnih poškodb na delovnem mestu itd. Končni cilj tečaja, ki je namenjen samo delo-

delu. Vsi zaposleni, družbeniki, delavci ali družinski sodelavci, morajo biti ustrezno informirani in formirani o problematiki varnosti na delovnem mestu. Če se v podjetju pojavijo inšpektorji, je treba le-te pokazati potrdilo o opravljenem tečaju. Dodati je še treba, da delodajalec (fizična oseba), ki tečaja ni opravil, tvega globo v višini od 1.500,00 do 6.000,00 evrov ali pa zaporno kazen od štiri do osem mesecev.

Tečaj o varnosti in zdravju na delu je vsak ponedeljek popoldne v sejni dvorani Zadrugne kreditne banke Doberdob in Sovodnje, na Sovodnjih ulici v Sovodnjih ob Soči. Poleg tečaja o varnosti mora delodajalec oz. poverjena oseba opraviti še 12-urni (16 ur za gradbena podjetja) tečaj prve pomoči. Vsako podjetje mora imeti tudi vsaj enega odgovornega za zaščito pred požari in za evakuacijo službenecv (protipožarni tečaj).

Adriano Peric & Martin Drufovka v sodelovanju s podjetjem Spea Service S. r. l. prireja šestnasturni tečaj, katerega namen je

dajalcem oz. odgovornim figuram za varnost v sklopu posameznih podjetij (t. i. RSPP), teži k zmanjševanju števila nezgod na

Lepi kotički komenskega Krasa

Po poteh ovce Pliske skozi čas in kraško tišino

Pliskovica je ena izmed največjih vasi komenskega Krasa, znana pa je predvsem po živahnem dogajanju in izredno aktivnih in poštvovalnih prebivalcih. Pliskovčani so na svojo vas upravičeno ponosni, želijo pa si, da bi njeno lepoto spoznalo čim več obiskovalcev, domačin in tujih.

Tako so pred leti staro Slamčevo domačijo, ki je sicer zavarovana kot kulturni spomenik, predelali v mladinski hotel, pri tem pa ohranili vse arhitektonske značilnosti kraške hiše, od tal, pokritih z originalnimi skrjami, do odprtega ognjišča in borjača. Domačijo si je vsekakor vredno ogledati, saj je tu tudi turistična informativna točka, kjer so na voljo zgibanke in zemljevidi, študentje, ki dom upravljajo, pa so prijazni in kletavati.

Pliskovica ponuja obiskovalcem številne zanimivosti. Že sam ogled vasi je pravo doživetje, saj se zaselek ponaša za lepo ohranjeno kraško arhitekturo, lepimi portali, vodnjakom in cerkvijo, pred katero rase več kot tri stoletja stara lipa.

Obisk bo še posebno zanimiv v času odprtih vrat, to je sredi zime, v okviru vodenih izletov pa bomo lahko obiskali številne turistične kmetije, ki se ponašajo z odličnim vinom. Naj ne ostane skrito, da so Pliskovčani na številnih vinskih razstavah odnesli marsikatero zlato kolajno, ponosni pa so tudi na svojo kamnoseško preteklost. Domačin Jernej Bortolato se s prastaro kraško obrtjo ukvarja še danes, pri njem doma pa bomo poleg odlične domače kapljice našli tudi manjšo razstavo izdelkov umetnostne obrti.

Najpogumnejši smo seveda v Pliskovico prišli, da bi prehodili dobrih šest kilometrov dolgo in povsem položno krožno Pliskino pot. Najprimernejši čas za ogled kraških gmanj sta seveda pomlad, ko tu cvetejo prvi zafrančki, vijolice in narcise, pa jesen, ko pokrajina pordeči v bajnem razcvetu

Konec do prvih vinogradov. Tu naletimo kmalu na prvo postojanko, čebelnjak, kjer lahko prisluhnemo brenčanju delavnih žuželk in si v mislih predstavljamo z medom bogato satovje. Pot se nadaljuje mimo pašnikov, gmajne in kamnitih zidov do Staj, kraja, kjer so po vsej verjetnosti nekdanje stajne, ki so nudile drobnici zatočišče pred soncem in neurji. Dolga stoletja je bila namreč živinoreja, predvsem reja ovac, najpomembnejša kmetijska dejavnost Pliskovice.

Pot ravno zato, ker jo imajo malčki radi in se nikoli ne pritožujejo nad hojo. Pliskina pot se začne v samem centru vasi, pred vaško trgovino in nas pelje navkreber skozi Kovačev Konec do prvih vinogradov. Tu naletimo kmalu na prvo postojanko, čebelnjak, kjer lahko prisluhnemo brenčanju delavnih žuželk in si v mislih predstavljamo z medom bogato satovje. Pot se nadaljuje mimo pašnikov, gmajne in kamnitih zidov do Staj, kraja, kjer so po vsej verjetnosti nekdanje stajne, ki so nudile drobnici zatočišče pred soncem in neurji. Dolga stoletja je bila namreč živinoreja, predvsem reja ovac, najpomembnejša kmetijska dejavnost Pliskovice.

Prvo kamnito počivališče nas vabi v senco mogočnega črnega bora, pogled pa gre po prostranstvih kraške planote, ki drhti v prvem toplem objemu pomruja, sonca in plodov. Pa zakaj Pliskina pot? Pliska je bilo staro ime za belo pastirico, živahno ptico, ki jo na Krasu neštokrat srečamo in katere značilnost je živahno udarjanje z repom, "pliskanje". Pastirji v teh krajih so najživahnejše ovce in kože radi pomenovali po radoživi, veseli ptički.

Ovčka Pliska je tako postala simbol sprehajalne poti, po njej pa so izdelali tudi markacijo iz leta: okrogle oznake z ovčko na sredi. Prijazno živalco, ki simbolizira preteklost vasi, so izbrali tudi otrokom v veselje. In res, veliko družin z majhnimi otroki poznam, ki se ob nedeljah radi odpravljajo na Pliskino

pot ravno zato, ker jo imajo malčki radi in se nikoli ne pritožujejo nad hojo. Pliskina pot se začne v samem centru vasi, pred vaško trgovino in nas pelje navkreber skozi Kovačev Konec do prvih vinogradov. Tu naletimo kmalu na prvo postojanko, čebelnjak, kjer lahko prisluhnemo brenčanju delavnih žuželk in si v mislih predstavljamo z medom bogato satovje. Pot se nadaljuje mimo pašnikov, gmajne in kamnitih zidov do Staj, kraja, kjer so po vsej verjetnosti nekdanje stajne, ki so nudile drobnici zatočišče pred soncem in neurji. Dolga stoletja je bila namreč živinoreja, predvsem reja ovac, najpomembnejša kmetijska dejavnost Pliskovice.

Pot ravno zato, ker jo imajo malčki radi in se nikoli ne pritožujejo nad hojo. Pliskina pot se začne v samem centru vasi, pred vaško trgovino in nas pelje navkreber skozi Kovačev Konec do prvih vinogradov. Tu naletimo kmalu na prvo postojanko, čebelnjak, kjer lahko prisluhnemo brenčanju delavnih žuželk in si v mislih predstavljamo z medom bogato satovje. Pot se nadaljuje mimo pašnikov, gmajne in kamnitih zidov do Staj, kraja, kjer so po vsej verjetnosti nekdanje stajne, ki so nudile drobnici zatočišče pred soncem in neurji. Dolga stoletja je bila namreč živinoreja, predvsem reja ovac, najpomembnejša kmetijska dejavnost Pliskovice.

Pot ravno zato, ker jo imajo malčki radi in se nikoli ne pritožujejo nad hojo. Pliskina pot se začne v samem centru vasi, pred vaško trgovino in nas pelje navkreber skozi Kovačev Konec do prvih vinogradov. Tu naletimo kmalu na prvo postojanko, čebelnjak, kjer lahko prisluhnemo brenčanju delavnih žuželk in si v mislih predstavljamo z medom bogato satovje. Pot se nadaljuje mimo pašnikov, gmajne in kamnitih zidov do Staj, kraja, kjer so po vsej verjetnosti nekdanje stajne, ki so nudile drobnici zatočišče pred soncem in neurji. Dolga stoletja je bila namreč živinoreja, predvsem reja ovac, najpomembnejša kmetijska dejavnost Pliskovice.

Pot ravno zato, ker jo imajo malčki radi in se nikoli ne pritožujejo nad hojo. Pliskina pot se začne v samem centru vasi, pred vaško trgovino in nas pelje navkreber skozi Kovačev Konec do prvih vinogradov. Tu naletimo kmalu na prvo postojanko, čebelnjak, kjer lahko prisluhnemo brenčanju delavnih žuželk in si v mislih predstavljamo z medom bogato satovje. Pot se nadaljuje mimo pašnikov, gmajne in kamnitih zidov do Staj, kraja, kjer so po vsej verjetnosti nekdanje stajne, ki so nudile drobnici zatočišče pred soncem in neurji. Dolga stoletja je bila namreč živinoreja, predvsem reja ovac, najpomembnejša kmetijska dejavnost Pliskovice.

ladnega sonca. Bor sicer ni avtohtona kraška rastlina, to že vsi vemo, v skoraj dveh stoletjih, odkar rase med kamenjem, pa se je močno usidral v pokrajino in življenje Krasa. Z zarezovanjem v debela borovcev so nekdanje pridobivali dragoceno smolo, ki je do prihoda prvih tovarnjakov z naf-

radi gradili bodisi, ker so jim nudile zatočišče pred dežjem in pripeko, bodisi, ker so tako koristno uporabili kupe kamenja, ki so nastajali ob čiščenju travnikov in njiv, se pravi pri "trebljenju gmajne". Mimo delno zaraščenih pašnikov nas pot pelje naprej proti severu,

sežansko območje prevelika, tako so mleko kmalu začeli uporabljati za izdelavo lepila in, pomislite, mlekarna se je spremenila v tovarno za proizvodnjo lepila Mitol, ki stoji in obratuje še danes. Vračamo se čez Lesnace, mimo ostankov iz prve svetovne vojne, kjer se spet srečamo z informativnimi tablami, nato nadaljujemo po kolovozu sredi pašnikov, nazadnje pa se srečamo še s pojavom vrtač, rodovitnih kraških dolin. Vrtače so skledaste ali lijakaste kolanje, ki jih je oblikovala voda ponikalnica, ker se je v njih nabirala rodovitna prst in so bile zaščitene pred mrazom in žgočim poletnim soncem, pa so jih domačini od nekdanje spreminjali v njive ali vrtničke. No sedaj je na Krasu nekoliko drugače in ker je speljan vodovod, je obdelanih površin veliko. Če se kdaj

to predstavljala dragoceno kemijsko surovino. Smolarjenje je bilo v preteklosti zelo razširjeno tudi na tem predelu Krasa in je revnim prebivalcem osamljenih kraških vasi predstavljalo dodaten vir zaslužka.

V bližini si lahko ob robu travnika-pašnika ogledamo kamnito pastirsko hišico, Italijani ji pravijo "casita carsica". Ostanke takihle iz kamnov grajenih hišic, ki še najbolj spominjajo na igluje, lahko najdemo tudi v okolici Trsta, npr. pri Gropadi. Pastirji so jih

informativna tabla pa nas opozarja na ostanke nekaterih vodovodov, na presušene kaliče in na trdi boj Kraševcev s pomanjkanjem vode in dolgotrajnimi sušami. Kmalu moramo prečkati cesto za Komen, kamen samotar (samic) z ovčko Plisko pa nas vodi naprej proti Kosoveljam. V centru vasi, na Križadi, je prostor za postanek. Ob malici bomo lahko uživali tišino malega kraškega zaselka, ki počasi izumira, saj ima danes manj kot 40 prebivalcev. Nekdanje je bila vas znana zaradi živinoreje, najprej reje drobnice, nato v 19. stoletju govedi. Posebnost kraja je bila odlična vzreja vprežnih volov. Kot zanimivost naj še povemo, da so žene, podobno kot na našem delu Krasa, nosile prodajate preseček mleka v Trst, ko je po drugi svetovni vojni meja ločila Trst od zaledja, pa so iznajdljivi domačini začeli oddajati mleko v novo sežansko mlekarno. Proizvodnja je bila seveda za

zapeljemo na otok Cres, pa bomo zlahka opazili, da so tam vrtače še danes zelo čislani vrtnički. Sonce se bliža zatonu, in ko dospemo v Pliskovico, je Volnik na jugu že popolnoma v senci. Še čas za kratek postanek pri cerkvi sv. Tomaža in že se bomo morali odpeljati domov na prigrizek. Kljub prizadevanju in trudu domačinov je Pliskovica namreč še danes brez gostilne.

Suzi Pertot

truda v sklopu košarkarskega odseka Športnega društva Breg. Načelnik sekcije Boris Salvi, njegov zvesti sodelavec Denis Salvi in ostali klubski zanesenjaki neutrudno delajo že vrsto let, v katerih so postavili na noge zdravo in uspešno strukturo. V prostorih občinskega športnega središča Silvana Klabjana v Dolini računajo na idealne pogoje za delovanje, podmladka ne primanjkuje, saj je otrok v občini veliko, precej pa so vložili (s pomočjo skupine manjših pokroviteljev) tudi v strokovno podkovanen trenerje in pedagoge. Na mladinskem področju ob razdelitvi slovenske košarke v Italiji na dva geografska pola že nekaj sezon plodno sodelujejo s sorod-

nim Borom, ki pokriva mestno področje. S časom so zbrali tudi skupino zvestih navijačev, zlasti domačinov in mladih družin, ki ekipo - doma in v gosteh - zagnano bodrijo in podpirajo. Skratka, zgodba o uspehu. Upravo upravičeno že skrbijo zahtevnejši izzivi, s katerimi se bodo od poletja soočili v višjem nadstropju. Vendar Bregovemu odboru se menda ni bati. Na prizorišču deželnega košarkarskega gibanja, ki je zaradi velikih stroškov in pomanjkanja mladih igralcev v krizi, društva s solidnimi temelji danes namreč praviloma uspevajo. Navdušenje, resnost in lepo vzdušje pa so še dodatna jamstva.

HC

Napredovanje Bregovih košarkarjev v C2 ligo

Zgodovinski uspeh za društvo iz dolinske občine

V našem športu je v moštvenih panogah v soboto, 14. marca, padla prva sladka končna odločitev. Bregovi košarkarji so že štiri kroge pred koncem rednega dela deželne D lige praznovali matematično napredovanje v C2. Dogodek je zgodovinski, saj niso Brežani še nikoli tekmovali na tretje-ligaški ravni. Uspeh sodi tudi med največje dosežke društva iz dolinske občine sploh in je v ponos vsemu zamejskemu športu. Napovedovali smo ga sicer že pred kakim mesecem, ko smo vzeli v pretres tri naše ekipe v ekipnih športih z realnimi možnostmi za izboljšanje svojega tekmovalnega ranga v tej sezoni. Kakovostni preskok je bil namreč že dolgo časa načrtovan, tako da ne preseneča.

Bregu se je v zadnjih treh prvenstvih, odkar je peterka prednjačila v medpokrajinski (Trst-Gorica) čet-

toligaški konkurenci, neposredno napredovanje preko prvega mesta vedno izmuznilo, vsakič pa se je zalomilo tudi v dodatnih tekmah play-offa za prestop v višjo ligo. Poleti 2008 so projekt nadgradili z

investicijo v trenerja in košarkarja iz sosednjega Kopra, kar je bila najbrž ključna poteza. Na klop

plavo-rdečih je tako sedel Tomo Krašovec, nekdanji vrhunski igralec in kljub razmeroma mladim letom kot krmar že akter dveh napredovanj na čelu Jadrana in Milj. Dodano vrednost na parketu pa je

predstavljal do lani slovenski prvotoligaš Elvis Klarica, strahoviti atlet in nedvomno daleč najboljši

predstavljal do lani slovenski prvotoligaš Elvis Klarica, strahoviti atlet in nedvomno daleč najboljši

igralec drugače bolj rekreativne D lige. V ekipi so sicer še drugi zelo izkušeni možje. Kapetan Borut Klabjan, domačin iz Doline in prava institucija v slačilnici, je na primer odigral fantastično prvenstvo, potem ko je bil zaradi službenih obveznosti (je priznan zgodovinar in univerzitetni profesor) že obesil čevljičke na klin in si nato premislil. Kvaliteto na zunanjih položajih so jamčili tudi Tržačana Maki Cerne in Simone Lokatos, večletni stebri Vasilij Cociancich, Mitja Jevnikar, Diego Posar in Borut Sila iz Divače, od Bora pa se je z okrepljenimi kostmi po štirih letih vajeništva vrnil tudi dolinski velikan Sandi Zeriali. Postavo dopolnjuje nekaj prizadevnih mladih, ki so zlasti dvigali intenzivnost na treningih. Ekipa je doslej izgubila le eno tekmo, zlasti v prvem delu se je z nasprotniki kar poigravala, saj je računala - poleg na kakovost in izkušnje - tudi na neprijetno večje število enakovrednih menjav v primerjavi z ostalimi četrtoligaši iz vzhodne skupine.

Da ne bo pomote, dosežek ni sad samo ene uspešne sezone umetno sestavljene postave, pač pa je rezultat večletnega dela in

truda v sklopu košarkarskega odseka Športnega društva Breg. Načelnik sekcije Boris Salvi, njegov zvesti sodelavec Denis Salvi in ostali klubski zanesenjaki neutrudno delajo že vrsto let, v katerih so postavili na noge zdravo in uspešno strukturo. V prostorih občinskega športnega središča Silvana Klabjana v Dolini računajo na idealne pogoje za delovanje, podmladka ne primanjkuje, saj je otrok v občini veliko, precej pa so vložili (s pomočjo skupine manjših pokroviteljev) tudi v strokovno podkovanen trenerje in pedagoge. Na mladinskem področju ob razdelitvi slovenske košarke v Italiji na dva geografska pola že nekaj sezon plodno sodelujejo s sorod-

NOGOMET

Promocijska liga: Cormo - Vesna 0:2, Kras - Cervignano 0:0, Trieste Calcio - Juventina 2:0
Kras je že pet krogov pred koncem slavil napredovanje prvič v elitno ligo!
1. amaterska liga: Isonzo - Sovodnje 1:2, Pieris - Primorec 1:0
2. amaterska liga: Torre - Primorje 0:2, Zarja/Gaja - Esperia 0:0, Fogliano - Breg 2:1
3. amaterska liga: Pro Farra - Mladost 0:0
KOŠARKA
Moška C liga: Jadran - Cadroipo 81:82, Rovigo - Bor 78:67

Moška D liga: Breg - Monfalcone 76:52, Fogliano - Kontovel 87:64

ODBOJKA

Moška C liga: Natisonia - Slaga Tabor 2:3, Soča - Olympia 3:0, Val - San Vito 0:3
Ženska D liga: Cus - Bor/Breg 1:3
Moška D liga: Fincantieri - Slaga 3:0
HOKEJ IN LINE
Moška A1 liga: Polet Kwins - Torino 3:7
TENIS
Ženska B liga: Viterbo - Gaja 1:3
Moška C liga: Gaja - Flumignano 6:0

NOVA GORICA Uspešno delo kriminalistov

Zasegli so večjo količino prepovedanih drog

Novogoriški kriminalisti so 13. marca z aretacijo petih osumlencev zaključili preiskavo kriminalne zbirke, ki se je ukvarjala s prodajo prepovedanih drog. V hišnih preiskavah pri vseh petih osumljenih so zasegli 306,5 gramov heroina, 316,6 gramov kokaina, 1445 gramov konoplje, 557 tablet ekstazi, 256 tablet Subutex, ki jih uporabljajo namesto metadona, in večjo količino gobic Psilocybin, in sicer 41,1 gramov posušenih ter večjo količino še rastočih gob. Kot je o uspešno zaključeni akciji povedal vodja novogoriških kriminalistov, Milovan Ipavec, so bili že nekaj časa pozorni na 37-letnega moškega in

novinarske konference povedal, da je tovrstna problematika na novogoriškem območju zaradi obmejnosti nekoliko večja kot drugod po državi, a ne bistveno. Poudaril je tudi, da po vstopu Slovenije v schengensko območje ne zaznavajo porasta kriminalitete. Omenil je le nekaj drznih tatvin in vlomov, ki sta jih na območju Nove Gorice in okolice izvedla dva uvažalca prepovedanih drog iz Italije, ter izrazil prepričanje, da bi odvisniki iz Italije po cenejšo drogo v Slovenijo prihajali tudi, če bi na mejah še vedno obstajale kontrole. Novinarske konference na novogoriški policijski upravi, na kateri so v petek, 20. t. m., predstavili uspešen zaključek ak-

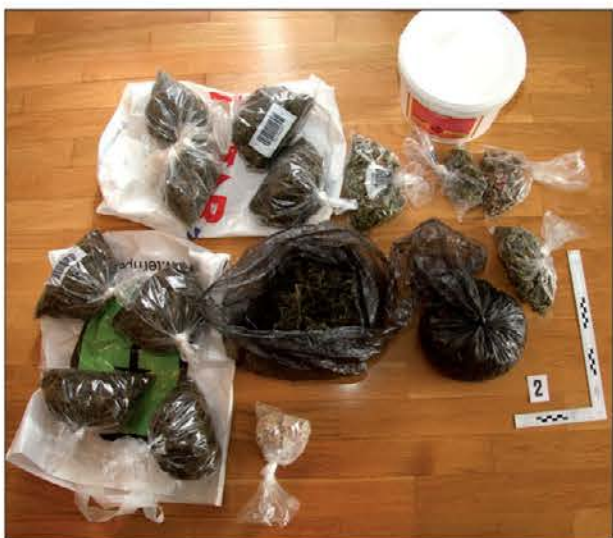
primerjavi s prejšnjim letom pa so več prepovedanih drog zasegli tudi v notranjosti države. Po predstavljenih podatkih kar bistveno več. Tako so v letu 2008 zasegli dobrih 2,5 kilogramov amfetamina (leta 2007 994 gramov), 45,7 gramov ekstazija (leta 2007 18,5 gramov), 137,5 kilogramov heroina (60,5 kg) in 90,6 kilogramov kokaina (42 kg). Zaradi zastrupitve z drogami je po podatkih policije lani v Sloveniji umrlo 24 oseb, medtem ko je bilo v letu 2007 smrtnih žrtev 28. Menegalija je povedal tudi, da je na področju tihotapljenja drog vedno bolj aktualna osrednja balkanska pot, ki vodi čez ozemlje Slovenije. Po njej mednarodne kriminalne

Z leve: Drago Menegalija, Milan Ipavec in Dean Božnik

njegovo 41-letno partnerko iz Nove Gorice, ki sta predvsem na svojem domu, v enem od novogoriških stanovanjskih blokov, preprodajala heroin in kokain. Ugotovili so, da preprodajata droge novogoriškim odjemalcem, pa tudi odvisnikom iz Italije. V preiskavi delovanja omenjene družbe so novogoriški kriminalisti sodelovali tudi z italijanskimi varnostnimi organi. Skupaj so ugotovili, da je eden izmed kupcev iz Italije, ki je pri njih nabavljal heroin, tega izročil 30-letnemu italijanskemu državljanu, ki je v Italiji zaradi zaužitja heroina v kombinaciji z alkoholom umrl. S preiskavo so kriminalisti ugotovili, da se omenjeni par s prepovedanimi drogami oskrbuje pri

38-letnem moškem iz okolice Nove Gorice, ki je bil že obravnavan zaradi utemeljenega suma storitev kaznivih dejanj, povezanih s prodajo prepovedanih drog. Drogo sta nabavljala tudi pri 30-letnem moškem iz Ljubljane, ta pa pri 27-letnem ljubljancu, za katerega so ugotovili, da je že nekaj časa uporabljal identiteto druge osebe, saj je bila za njim razpisana tiralica. V hišnih preiskavah so našli in zasegli tudi različne pripomočke, ki se uporabljajo za izdelavo in preprodajo prepovedanih drog. Vsem petim osumljenim so kriminalisti odvzeli prostost in jih zaradi utemeljenega suma storitev 21 kaznivih dejanj nepravilne proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in prehodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog privedli k preiskovalnemu sodniku okrožnega sodišča v Novi Gorici, ki je zoper štiri od njih odredil pripor, zoper enega pa hišni pripor. Vodja novogoriških kriminalistov je ob koncu

preiskave delovanja mednarodne kriminalne zbirke, ki jo je vodila slovenska policija, je bilo v Sloveniji lani zaseženih 98 ton anhidrida oetne kisline – prehodne sestavine za proizvodnjo heroina, ki ga je mednarodna kriminalna zbirka tihotapila iz Češke v Turčijo. V zvezi s tem je Menegalija poudaril, da gre za največji zasled prehodnih sestavin za proizvodnjo prepovedanih drog na svetu. Glede zasegov prepovedanih drog na mejnih prehodih je pojasnil, da so policisti v sodelovanju s cariniki lani zasegli več heroina, marihuane, kokaina in metadona ter približno enako količino ekstazija in amfetamina, v

ki se večinoma odvija na območjih z omejenim vladnim nadzorom, in da imajo pomembno vlogo v trgovini s heroinom na poti do EU turške organizirane kriminalne zbirke, ki delujejo na območju med državami pridelovalkami opija in državami porabnicami v Evropi. V zvezi s kokainom pa je povedal, da ga največ proizvedejo v Kolumbiji, precej pa tudi v Peruju. Tam proizvedeni kokain je namenjen večinoma ZDA in Zahodni Evropi, ki predstavljata največje tržišče. Približno polovico zasegov kokaina v Evropi opravi Španija, sledita pa Nizozemska in Portugalska. Navedene države predstavljajo vstopno točko kokaina v EU, sicer pa tihotapske poti kokaina v Evropo vodijo tudi preko Afrike, predvsem preko Sierra Leone, Nigerije, Južnoafriške Republike, Liberije in Slonokoščene obale. Na novogoriški policijski upravi so ob predstavitvi uspešno zaključene preiskave obelodanili tudi povprečne cene, ki veljajo za posamezne prepovedane droge na črnem trgu v Sloveniji. Za kilogram heroina je treba na primer odšteti okrog 16

tisoč evrov, 100 gramov heroina je vrednih 2000 evrov, en gram pa okrog 30 evrov. Kokain je še dražji, saj stane kilogram tega belega prahu, ki je zelo priljubljen tudi med uspešnimi poslovniki, estradniki, politiki... 30 do 35 tisoč evrov, za 100 gramov je treba odšteti 3500 evrov, gram pa gre za 40 do 60 evrov. Kilogram hašiša stane 3000 do 4000 evrov, 100 gramov od 600 do 700 evrov, en gram pa 10 evrov. Kilogram kanabisa se prodaja po 1200 do 1400 evrov, tabletko ekstazija, ki je priljubljena predvsem med udeleženci raznih plesnih zabav, pa je mogoče dobiti že za 3,5 evra.

Nace Novak

10. februar 2009

Pismo slovenskim ljudem z ladje sredi Jadrana

Sredi Jadranskega morja sem, namenjen na sveto goro Atos! Pa se mi spomin vrača na dogodek, ki sem mu bil priča lani, 8. julija, ko sem se v najskrivnostnejšem in najočarljivejšem mestu krščanstva na svetu, sedaj žal že degradiranem zaradi množičnega turizma, v Benetkah, vkrcal na grško ladjo Levka Ori (v prevodu Bela gora), da bi dosegel grški Patras in od tam nadaljeval pot z vlakom čez Atene in Solun na sveto goro Atos na Halkidiki. Na krovu ladje je takoj udarila v oči velika skupina (predpostavljam nekaj razredov) srednješolcev z Goriškega, namenjena na maturantski izlet na Kreto (sic!). Šokiralo me je njihovo neznošno ogabno obnašanje na krovu: kmalu po zaustavitvi Benetk in večerji v ladijskem salonu so dijaki (in dijakinje) na krovu privlekli na dan velike količine steklenic težkih alkoholnih pijač (vodka, konjak, whisky) in paket sadnih sokov, prižgali strahotno bučno 'muziko' in začeli divje poplesavati. Prizor mi je postal neznošen. Umaknil sem se na popolnoma drugi konec ladijskega krova in

poskušal dremati ob prijetnem poletnem toplenem morskem vetru. Zjutraj sem opazil nekaj na mrtvo pijanih učencih in učenkah, ležečih na podu trajektovskega krova! Pokaral sem pristotne mornarje na krovu, kako da je to sploh dovoljeno. Odgovorili so mi, da so pred tem nemočni! (sic!) Globoko sem se zamislil. Kam gre ta naša nesrečna Slovenija? Ali smo se Slovenci res odločili izbrisati se s svetovnega prizorišča? Od nekdanje namreč potrjene, da družba brez vrednot uniči samo sebe! Grozljivo! Kdo je po letu 1991 sploh govoril v javnosti ali celo 'v skupščini' o etičnih vrednotah? Ali ni že znani grški filozof Platon govoril o jasnih etičnih kategorijah, ki jih dandanašnji na Slovenskem sploh nihče ne omenja: modrost, pravičnost, srčnost, zmernost? Ali kdo od slovenskih poslancev sploh še ve, kaj to pomeni? Namesto tega pa govorijo o 'razvoju brez meja, kot da je edini smisel življenja žrtje, pitje in strahotna produkcija izdelkov, ki jih sploh ne potrebuješ. Ljubi Slovenci, dragi rojaki, ali ste sploh še pri zdravi pameti?

Ali se je ljubi Bog odločil, da nas pogubi, ker smo oropani razsodnosti? "Njih Bog je trebul in njih konec pogubljen je...", ali se ob pravkar minulem Trubarjevem letu še spominjate stare, dobre Biblije? Na Boga pa ste sploh že davno pozabili in ga proglasili za 'bajko, ki škoduje in ovira človekov razvoj!' Taka država je žal legalizirana blasfemija, je bogokletna in zato ljudi ubija z razvratom! Človeka muči, da bi se odpovedal državljanstvu take države, da bi rešil svojo dušo. Mogoče bo kdo rekel, kaj govori in piše ta Bračko, saj ga poznamo. Pišem, ker sem sam to izkusil in sem neke vrste rezultat življenja 'napredne liberalne slovenske družbe' in istočasno njena žrtev. Nekeč briljantni študent, absolutni filozofske fakultete v Ljubljani, sedaj alkoholno poškodovana živčna razvalina. Kar pišem, sem osebno doživel in vem, kako blizu sem bil smrti. Zato vse vas rotim, vse, od tistih, ki ste pastirji naroda, vzgojitelji, starši in vsakega posameznika, delajte, da se bo to razsulo končalo in se stanje obrnilo! Bog nam pomagaj!

Vaš prizadeti Pavle Bračko

**SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL in
MEDNARODNI CENTER ZA GLASBO IN UMETNOST ARSATIELIER**

SNOVANJA 2009

<p>Cerkev sv. Ignacija v Gorici 29. marca 2009, ob 18.00</p> <p>Kulturni center Lojze Bratuž 21. aprila 2009, ob 20.30</p> <p>Dvorana pokrajinskih muzejev - Goriški grad 8. maja 2009, ob 20.30</p> <p>Klet domačije Keber na Plešivem 15. maja 2009, ob 20.30</p> <p>Palača Attems v Gorici 22. maja 2009, ob 20.30</p> <p>Kulturni center Lojze Bratuž 29. maja 2009, ob 18.00</p> <p>Kulturni center Lojze Bratuž 6. junija 2009, ob 20.30</p> <p>Goriški muzej Kromberk 19. junija 2009, ob 20.30</p> <p>Cerkev sv. Ivana v Gorici 24. junija 2009, ob 20.30</p> <p>Grad Formentini v Števerjanu 27. junija 2009, ob 20.30</p> <p>Auditorium - Gorica 3. julija 2009, ob 20.30</p>	<p>Stanko Jericijo med nami Solisti, komorne skupine Arsatelier in mešani pevski zbor Štandrez David Bandelj, dirigent</p> <p>Obalni komorni orkester - Koper F. J. Haydn, E. Grieg, A. Čopi, G. Hartman in A. Kumar Karmen Pečar, violončelo Matija Faganel, oboa Aleksander Spasić, dirigent</p> <p>Olivier Messiaen in njegov čas Alessandra Schettino, sopran Neva Klanjšček, klavir Matej Santi, violina Aries Caces, klavir</p> <p>Sous le ciel de Paris "Chansones" za glas in instrumentalni ansambel Mirjam Pahor, mezzosopran in Baguette Quartet</p> <p>Giuseppe Guarrera, klavir Diplomski koncert učenca prof. Sijavuš Gadžijeva</p> <p>"O goskici, ki se je učila peti" Glasbena pravljica izvajajo učenci SCGV Emil Komel Mentorji: Michela De Castro, Kristina Di Dio, Nataša Sirk in Majda Zavavlav</p> <p>Glasbeni mozaik Ob 200-letnici smrti J. Haydna Solisti, komorne skupine, in orkester SCGV Emil Komel Hilarij Lavrenčič, dirigent</p> <p>"Living" Sprehod med zvoki in ritmi sodobne glasbe Jazz skupina Komel Contemporary Music Ensemble Vodi prof. Gianluca Jan Sturiale</p> <p>Pod cerkvenim obokom Sakralna glasba za soliste, pevske in instrumentalne skupine</p> <p>Čarobna Irska Ansambel Girotondo d'Arpe Tatiana Donis, umetniški vodja</p> <p>Naša pesem Mladi glasbeniki iz Furlanije Julijske krajine predstavijo svojo elektronsko glasbo. Sodelujejo recitatorji</p>
--	--

Pokrovitelji: